

ALEKSZANDR BELJAJEV
A KÉTÉLTŰ EMBER
Человек-амфибия, 1928

A fordítás az alábbi kiadvány alapján készült

Александр Беляев: Человек-амфибия

Молодая Гвардия, 1961

Fordította

BALASSA ANNA

1976

ISBN 963 11 0632 2

I. RÉSZ

A TENGERI ÖRDÖG

Fülledt nyári éjszaka volt, igazi argentin januári éj. A fekete égbolton számtalan csillag. A *Medúza* mozdulatlanul horgonyzott a vízen. Az éjszaka csöndjét nem háborgatta semmi, sem a hullámcsobogás, sem a kötélzet nyikorgása. Az óceán aludni látszott.

A kétárbocos fedélzetén övig meztelenül heverték a gyöngyhalászok. A munka és a perzselő nap minden erejüket kiszívta, nyögtek, sóhajtoztak, forgolódtak nehéz álmukban. Talán cápával viaskodtak. Az ilyen forró nap, amikor a levegő se mozdul, alaposan kifárasztja az embert, arra sincs ereje, hogy a fogás végeztével a csónakot beemelje a fedélzetre. Egyébként minek is emelné, időváltásnak semmi jele. A csónakok hát kint maradtak a vízen, a köteleket se húzták feszesre, a laza orrvitorla a legenyhébb fuvallatra is meg-megbillent. A fedélzetet az orrtól a tatig elborította a gyöngykagyló, a koralltörmelék meg a sok halászholmi; merülőkötelek, üres hordók s a kagylónak szánt vászonzsákok.

A tatárboc mellett jókora ivóvízes hordó állt, mellette láncon függött a bádoggal merítőedény. A hordó körül a fedélzeten sötét foltot hagyott a kiloccsanó víz. Néha feltápáskodott egy-egy ember, s az alvók kezén-lábán átgázolva, félálomban a vizeshordóhoz támolygott. Csukott szemmel fölhajtott egy merítésnyi vizet, aztán újra végignyúlt a fedélzeten, mintha nem is vizet, hanem tömény szeszt ivott volna. A gyöngyhalászokat szomjúság kínozza: reggel, munka előtt nem szabad enniük, teli gyomorral nehezebben viselnék el a víz

alatti nagy nyomást. Így aztán éhomra dolgoznak egész nap, amíg be nem sötétedik. Este, lefekvés előtt pedig sózott marhahúst esznek.

Ezen az éjszakán az indián Baltasar volt őrségben, a *Medúza* tulajdonosának és kapitányának, Pedro Zuritának jó embere, segítőtársa.

Fiatalkorában Baltasar híres gyöngyhalász volt, kilencven, sőt száz másodpercig is kibírta a víz alatt, kétszer annyi ideig, mint mások.

– Hogy miért? Azért, mert az én időmben még tudták, hogyan kell tanítani. Már apró gyerek korunkban munkába vettek bennünket - mesélte Baltasar a fiatal gyöngyhalászoknak. Tízéves se voltam, amikor apám José keze alá adott egy vitorlás hajóra. Tizenketten voltunk tanítványok. - Hogyan tanított? Bedobott a vízbe egy fehér kavicsot vagy kagylóhéjat, és ránk parancsolt: „Uzgyi, hozd vissza!” És mindig mélyebbre dobta. Ha nem találtuk meg, jól elnászpángolt kötéllel vagy korbáccsal, aztán bedobott a vízbe, mint a kutyakölyköt szokás. „Bukj le újra!” Hát így tanított meg lemerülni. Aztán kezdett hozzászoktatni, hogy egyre tovább maradjunk a víz alatt. Egy öreg, tapasztalt gyöngyhalász lemerült a fenékre, és hozzákötözött a vas macskához valami hálót vagy kosárkát. Mi meg lemerültünk, leoldoztuk és felhoztuk. Ha mégsem hoztuk fel, már várt a kötél vagy a korbács.

Keményen vertek bennünket. Nem sokan bírták ki. De én igen. A legjobb gyöngyhalász lettem a vidéken. Szépen is kerestem.

Amikor megöregedett, Baltasar föl hagyott a veszélyes mesterséggel. Bal lábán örök nyomot hagyott egy falánk cápa, oldalát a horgonylánc hasította fel. Volt egy kis boltja Buenos Airesben, igazgyöngyöt, korallt, gyöngyházkagylót és más tengeri ritkaságokat árult. De a parton nem bírta sokáig, gyakran kijárt a tengerre a gyöngyhalászokkal. A vállalkozók megbecsülték. Nála jobban senki se ismerte a La Plata öblöt, partjait és a gyöngykagylóban gazdag helyeket. A gyöngyhalászok is tisztelték. Egyaránt szót értett velük és gazdáikkal.

A fiatalokat megtanította a szakma fortélyaira, hogyan tartsák vissza lélegzetüket, hogyan hárítsák el a cápatámadást, s mellesleg arra is, hogyan lehet elrejtetni a tulajdonos elől egy-egy ritka szép gyöngyszemet.

A vállalkozók, a hajótulajdonosok meg jól tudták, hogy Baltasar egyetlen pillantással fel tudja mérni a gyöngyök értékét, és villámgyorsan ki tudja választani számukra a legszebbeket. Tisztelték is érte. Szívesen vitték magukkal tanácsadónak.

Baltasar egy hordón üldögélt, s ráérősen szívta hosszú szivarját. Éppen ráesett az árbocra erősített lámpa fénye. Hosszúkás arca volt, szabályos vonalú orra, szép nagy szeme. Igazi arukán arc. A szempillája lecsukódott. Az öreg bóbiskolt. Ám bármilyen mélyen aludt, a füle olyankor is éber maradt, figyelmeztette a veszélyre. De most semmi egyebet nem hallott, csupán halk nyögéseket, az alvók mormogását. A part felől rothadó kagylók szaga terjengett; szándékosan rothasztották, hogy könnyebben ki lehessen szedni a gyöngyszemeket. Az élő kagyló házát nehéz felfeszíteni. Aki nem szokta meg, undorítónak találhatja ezt a szagot, ám Baltasar élvezettel szippantotta be. Őt, a

tengerek csavargóját a független élet gyönyörűségére, a vizek szívdobogató veszélyeire emlékeztette.

Miután kiszedték a gyöngyszemeket, a legnagyobb üres kagylókat a *Medúza* fedélzetére hordták. Zurita jó üzletember volt: a gyöngyházkagylót eladta a gombgyárnak. Baltasar elaludt. A szivar hamarosan kicsúszott ernyedő ujjai közül. Feje a mellére bukott. Ám egyszer csak valami furcsa hang zavarta meg a szendregésben. Távoli vizek felől szüremlett hozzá. Aztán újra hallotta a hangot, most már közelebről. Kinyitotta a szemét. Mintha valaki tülökkürtöt fújna. Aztán meg mintha harsány, fiatalos hangon kurjantanának, majd megint, de egy oktávval magasabban.

A tülök dallamos hangja nem is hasonlított a hajókürtéhez, a vidám kurjantás pedig távolról sem emlékeztetett a vízbefúló segélykiáltására. Valami más volt, valami ismeretlen. Baltasar felállt, egyszerre kellemes hűsnek érezte a levegőt. A korláthoz lépett, és éles szemmel fürkészte az óceán tükrét. Seholy egy lélek. Lábával meglökött egy alvó indiánt, s mikor felébredt, csendesen odaszólt neki:

– Kiáltást hallottam. Bizonyára ő az.

– Nem hallok semmit – válaszolta a huron ugyanolyan halkán, feltérdelt, s ő is figyelni kezdett.

És a csendet ismét megtörte a kürtszó és a rikkantás.

A huron, amikor meghallotta a hangot, összegörnyedt, mintha korbácsolták volna.

– Igen, bizonyára ő az – mondta, s vacogott a foga félelmében.

Mások is felébredtek. A lámpás gyér, sárga fénye felé húzódtak, mint a menedéket keresnének a sötétség elől. Ott ültek mind, szorosan egymás mellett, és feszülten figyeltek. A kúrthang és a kiáltás még egyszer felhangzott a távolban, aztán minden elcsendesedett.

– Ő az... – A „tengeri ördög” – suttogták a halászok.

– Nem maradhatunk itt tovább!

– Félelmetesebb, mint a cápa.

- Hívjuk ide a gazdát.

Meztelen lábak csoszogása hallatszott. Ásítva, szőrös mellét vakargatva jött ki a fedélzetre Pedro Zurita. Ing nem volt rajta; csak egy szál vászonnadrág, széles bőrvén az elmaradhatatlan revolvertáska. Közelebb lépett az emberekhez. A lámpa megvilágította álomtól gyűrött, bronzsínűre barnult arcát, homlokába hulló, sűrű, göndör haját, fekete szemöldökét, fölfelé kunkorodó, tömött bajuszát és őszülő, kevéske szakállát.

– Mi történt?

A megszokott nyers, de higgadt hang és a magabiztos mozdulatok megnyugtatták az indiánokat.

Mind egyszerre kezdett beszélni.

Baltasar fölemelte a kezét, csendre intette a többieket.

– Hallottuk a hangot – mondta. – A „tengeri ördög” hangját.

– Képzeltetek! – felelte a kapitány álmosan.

– Nem, nem képzelődtünk! Valamennyien hallottuk a kiáltást és a kürtszót! – kiabálták a halászok.

Baltasar ugyanazzal a mozdulattal ismét elhallgattatta őket, és így folytatta:

– Magam is hallottam. Így csak ő kürtöl, csak ő kiált, a „tengeri ördög”, senki más. Menjünk innen, amilyen hamar csak lehet!

– Mesebeszéd – felelte bágyadtan Pedro Zurita. Nem akarta még felrakni a hajóra a rothadófélben levő, bűzös kagylórakományt, semmi kedve nem volt útnak indulni. De az indiánokat nem tudta meggyőzni. Nyugtalankodtak, hadonásztak, kiáltoztak, azzal fenyegetőztek, hogy amint megvirrad, otthagyják a hajót, s meg sem állnak Buenos Airesig, ha Zurita föl nem vonatja a horgonyt.

– Hogy menne a pokolba ez a „tengeri ördög”, s ti is vele együtt! No jó. Hajnalban fölszedjük a horgonyt! – És dörögve visszatért a kabinjába.

De már nem volt kedve aludni. Lámpát gyújtott, szivarral a szájában fel-alá járkált az apró kajütben. Azon az érthetetlen csodalényen járt az esze, amely egy idő óta fel-felbukkan az itteni vizeken, a halászok és a part menti lakosok nagy ijedelmére.

Szemtől szembe még senki se látta, de néhányszor már hírt adott magáról. Mesék, legendák fűződtek köréje, amelyeket a tengerészek csak suttogva mertek elmondani, s közben féltősen körül-körülnéztek, mintha attól tartanának, hogy a szörny kihallgatja őket.

Volt, akinek kárt okozott a csodalény, másoknak váratlanul segítséget nyújtott.

– A tenger istene ő – mondták az indián vének. – Egyszer egy ezredévben bukik elő a mélyből, hogy igazságot tegyen a földön.

A katolikus papok azt igyekeztek elhitetni a babonás spanyolokkal, hogy a tenger ördöge mutatkozik előttük, mert a lakosság elhanyagolja az anyaszentegyház iránti kötelességeit.

A hírek szájról szájra jártak, s végül eljutottak Buenos Airesbe is. Néhány hétig a tengeri ördög volt a bulvársajtó hírszerkesztőinek és tárcaíróinak legfelkapottabb témája. Mihelyt valahol ismeretlen körülmények között elsüllyedt egy sóner vagy egy haláshajó, elszakadt egy halászháló, vagy megfogyatkozott a kifogott zsákmány, a tengeri ördög rovására írták. Mások viszont azt híresztelték, hogy az ördög néha jókora halakat dobál a halászok ladikjába, egyszer meg kimentett egy fuldoklót.

Egy ember mindenesetre határozottan állította, hogy már majdnem belefulladt a tengerbe, amikor valaki átkarolta a derekát, és kiúszott vele a partra. De mihelyt a parti homokra ért, megmentője villámgyorsan eltűnt a tarajos habokban.

Ám a legmegdöbbentőbb az volt, hogy magát az ördögöt senki se látta. Senki se tudta leírni a titokzatos lény külsejét. Mint mindig, most is akadtak persze „szemtanúk”, akik ágas-bogas szarvakkal, kecskeszakállal, orosláncarmokkal és haluszonnyal ruházták fel szegényt, vagy emberlábú, irdatlan nagy varangyos békának ábrázolták, szarvakkal a fején.

A Buenos Aires-i kormánytisztviselők eleinte ügyet se vetettek a szóbeszédre meg a szenzációs újsághírekre, egyszerűen hírlapi kacsának tartották.

De a nyugtalanság, különösen a halászok között, nőttön nőtt. Sokan nem mertek kimenni a tengerre. A piacokról csaknem eltűnt a hal, a lakosság elégedetlenkedett. Ekkor a helyi hatóságok elhatározták, hogy végére járnak az ügynek. A parti őrség néhány gőzhajóját és motorosát útnak indították, azzal a paranccsal, hogy fogják el azt az ismeretlen személyt, aki zavart és pánikot kelt a part menti lakosság körében.

A rendőrség két hétig cirkált a La Plata öbölben és a part mentén, le is tartóztattak néhány indiánt zavarkeltó álhírek rosszhiszemű terjesztése miatt, de az ördögöt nem sikerült elcsípnüik.

A rendőr-főkapitány hivatalos nyilatkozatot tett közzé, amely szerint semmiféle ördög nem létezik, az egész tudatlan emberek kitalációja, akik letartóztatásban várják jogos büntetésüket. S igyekezett meggyőzni a halászokat, hogy ne üljenek fel a rémhíreknek, és folytassák a munkájukat.

Ez egy időre segített. Csakhogy az ördög csínytevéseinek nem akart vége szakadni.

Egy éjjel a partoktól jó messze járó halászokat kecskemekegés ébresztette fel álmukból. A gida ott volt a bárkájukon. Ki tudja, hogyan került oda? Másutt elvagdosták a halászhálókat.

Az ördög ismételt felbukkanása megörvendeztette az újságírókat, most a tudósoktól várták a magyarázatot.

A tudósok nem is várták őket sokáig.

Annak a véleményüknek adtak hangot, hogy az óceán vizében nincs és nem is lehet a tudomány előtt ismeretlen tengeri lény, amely emberi képességeket igénylő cselekedeteket követhetne el. „Más volna a helyzet – írták a szakértők –, ha ez a lény az óceán kevéssé tanulmányozott, mélyebb régióiban tűnt volna fel.” Akkor sem tartják azonban lehetségesnek, hogy egy ilyen tengeri lény értelmes cselekedetre volna képes. A tudósok a vízi rendőrség parancsnokával egybehangzóan azon a véleményen voltak, hogy valami tréfacsináló csínyjeiről van szó.

De nem minden szaktudós osztozott ebben a véleményben. Egyesek a híres német természettudósra, Konrad Gesnerre* hivatkoztak, akinek több ismeretlen tengeri lényt sikerült leírnia: a tengeri szüzet, a tengeri ördögöt, a tengeri szerzetest és a tengeri püspököt.

„Végül is az ókori és a középkori tudósok leírásai közül sok igazolást nyert, jóllehet a mai tudomány ezeket a régi tanokat nem ismeri el. Isten hatalmas végtelen, az ő teremtményeivel kapcsolatosan mi, tudósok csupán szerény és óvatos következtetésekbe bocsátkozhatunk” – írták néhányan a régi tudósgeneráció tagjai közül.

* Konrad Gesner jeles XVI. századi német tudós. Az állatokról szóló könyve hosszú időn át nagy hatással volt a természettudósokra

Végül a vita megoldására tudományos expedíciót indítottak. Az expedíció tagjainak az ördöghöz magához nem volt ugyan szerencsájük, de sok újat tudtak meg az „ismeretlen személy” – az idősebb tudósok szerint a „személy” szót a „lény” szóval kell helyettesíteni – tetteiről.

Az újságokban közzétett beszámolójukban az expedíció tagjai ezt írták:

„1. A homokos partsáv egyes helyein keskeny emberi talp lenyomatát találtuk. A nyomok a tenger felől és vissza, a tenger felé vezettek. Ezek a talpnyomok azonban csónakon érkezett embertől is származhatnak.

2. Az általunk megvizsgált hálók hasadásai éles vágószerszámtól erednek. Lehetséges, hogy a hálók éles víz alatti sziklákba vagy elsüllyedt hajóroncsba akadtak, úgy szakadtak el.

3. Szemtanúk elbeszélése szerint a vihar a tengertől jelentős távolságra a partra vetett egy delfint. Az állatot éjszaka valaki visszacipelte a vízbe. A homokon maradt néhány lábnyom és más, hosszú karomhoz hasonlatos nyom. Alkalmassint egy könyörületes halász visszavitte a delfint a tengerbe.

Ismeretes, hogy a delfinek halászat közben a sekély vizek felé terelik a halat, ezzel könnyítik a halászok dolgát. A halászok ezért gyakran kísérik a bajból a delfineket. Az említett karomhoz hasonlatos nyomok emberi kéztől is származhatnak, s talán csak a képzelet vélte bennük karmok nyomát felismerni.

4. A kecskegidát valami tréfacsináló vihette a halászcsonakra.”

A tudósok ilyen s ehhez hasonló egyszerű okokkal magyarázták a „tengeri ördög” nyomainak eredetét.

Arra a következtetésre jutottak, hogy semmiféle tengeri lény nem képes ilyen bonyolult cselekvések végrehajtására.

Ezek a magyarázatok azonban nem mindenkit elégítettek ki. Még a tudósok között is akadt, aki kétségbe vonta őket. Akármilyen agyafűrt és kitartó az a tréfacsináló, hogyhogy ilyen sokáig nem került az emberek szeme elé? És amit a tudós expedíció jelentése is elhallgatott, pedig elég lényeges, az az, hogy mint megállapították, az „ördög” nevezetes tetteit rövid idő leforgása alatt, különböző, egymástól távol eső helyeken követte el. Tehát vagy hallatlan sebességgel tud úszni, vagy valami speciális készüléket használ, vagy pedig többen vannak. De akkor ezek a csínyek még érthetlenebbek és még fenyegetőbbek.

Pedro Zurita a kabinjában fáradhatatlanul fel-alá járkálva végiggondolta az egész rejtélyes históriát.

Észre sem vette, hogy közben megvirradt, a kajüt ablakán pirkadati fény derengett. Pedro eloltotta a lámpát, és mosakodni kezdett.

Éppen meleg vizet öntött a fejére, amikor ijedt kiáltások szűrődtek hozzá a fedélzetről. Félbehagyta a mosdást, és felsietett a hajólépcsőn.

A gyöngyhalászok csaknem mezítelenül, csupán könnyű gyolcsleppel a derekuk körül, álltak a korlátnál, és hadonásztak, összevissza kiabáltak. Pedro lenézett a vízre, s meglátta, mi az oka a riadalomnak. Az éjjelre kint hagyott csónakok kötele eloldódott, az éjszakai szél a ladikokat jó messze kisodorta a

nyílt óceánra, most pedig a reggeli szellő csendesen himbálja őket a partok felé. Az evezők meg szerteszórva lebegnek az öböl vizén.

Zurita megparancsolta embereinek, hogy hozzák vissza a csónakokat. De senki sem merte elhagyni a hajót. Megismételte a parancsot.

– Eredj magad az ördög karmai közé! – mondta valaki.

A kapitány a revolvertáskája felé nyúlt. Az emberek hátráltak, s az árboc körül torlódtak össze. Ellenségesen méregették a kapitányt. Az összeütközés elkerülhetetlennek látszott. Ekkor lépett közbe Baltasar.

– Az igazi araukán semmitől sem fél – mondta. – A cápa megkóstolt, de nem kellettem neki, talán ennek az ördögnek is beletörik a foga öreg csontjaimba. – Ezzel összetette a kezét a feje fölé, beugrott a vízbe, és úszni kezdett a legközelebbi csónak felé. A gyöngyhalászok mind a korlát köré gyűltek, és borzadozva bámultak utána. Nem fiatal már, a lába sem ép, mégis kitűnően úszik.

Még néhány karcsapás, és elérte a csónakot. Kihalászta az evezőt, és bemászott a csónakba.

– A kötelet késsel vágta el! – kiáltotta. – És milyen jól! Olyan éles volt a kés, mint a borotva.

Amikor látták, hogy Baltasarnak haja szála se görbült, többen követték a példáját.

DELFINHÁTON

Alig kelt fel a nap, máris könnyörtelenül perzselt. Az ezüstöskék égen sehol egy felhő, az óceán mint a tükör. A *Medúza* már jócskán elhagyta Buenos Airest, húsz kilométerrel délebbre járt. Baltasar tanácsára egy sziklás partú kis öbölben horgonyoztak le, két magasra törő szirt közelében.

A ladikok szétszóródtak a vízen. Szokás szerint mindegyikben két-két gyöngyhalász. Az egyik alámerül, a másik felhúzza. Azután váltják egymást.

Az egyik csónak egész közel merészkedett a parthoz. Az, aki éppen soros volt a lemerülésben, lába közé fogott egy kötélvégre bogozott nagy koralldarabot, és gyorsan lebukott a fenékre.

A víz meleg volt és áttetsző, minden kövecske jól látszott az alján. A partközélen korallok ágaztak felfelé – víz alatti kertek mozdulatlaná kövült bokrai. Ezüstösen vagy aranyosan csillámló halacskák cikáztak közöttük.

A gyöngyhalász, amint a fenékre ért, lehajolt, és a kagylókat szaporán az oldalára szíjazott tarsolyba rakosgatta. Társa – egy huron nemzetségbeli indián – a kötél végét fogta, s a csónak oldalán kihajolva nézte őt.

Egyszer csak azt látta, hogy a kagylógyűjtő talpra ugrik, amilyen sebesen csak tud, heves mozdulattal elkapja a kötelet, és úgy megrántja, hogy majdnem felbillen a csónak. A huron gyorsan felhúzta társát, és besegítette a csónakba. Az nyitott szájjal kapkodott levegő után, szeme tágra nyílt a rémülettől. Bronzbarna arca szürkére sápadt.

– Cáva?

De a gyöngyhalász nem tudott válaszolni, szó nélkül végigzuhant a csónak alján.

Mitől ijedhetett meg ennyire? A huron a víz fölé hajolt, feszülten figyelt. Igen, odalent valami baj van. Az apró halacskák, mint a madarak, ha kányát látnak, az ágas-bogas bozótban keresnek menedéket.

Ekkor észrevette, hogy egy kiálló sarkú szikla mögül valami bíborszínű füstféle terjed. A füst lassan kúszik tovább, rózsaszínre festve a tenger vizét. Aztán valami sötétet látott a mélyben. Cáva. Lassú fordulattal kanyarodott a szikla mögé. A bíbor füst csakis vér lehet, a tenger mélyén kiontott vér. Mi történhetett odalenn? A huron a társára pillantott, de az mozdulatlanul feküdt a csónak alján, nyitott szájjal, kapkodva szedte a levegőt, és tágra nyílt szemmel meredt az égre. Az indián nekifeszült az evezőknek, hogy a beteget mihamarabb felvihesse a *Medúza* fedélzetére.

A halász végre magához tért, de beszélni még mindig nem tudott, csak nyögött, fújtatott, és a fejét ingatta.

A többiek pedig körülvették, és türelmetlenül várták a magyarázatot.

– Beszélj! – kiáltotta végül egy fiatal indián, és megrázta a fekvő alak vállát. – Beszélj hát, ha nem akarod, hogy kiszorítsam gyáva lelkedet!

– Láttam – nyögte ki végre a legény tompa hangon. – Láttam a tengeri ördögöt.

– Ő volt az?

– Beszélj már! – sürgették türelmetlenül a többiek.

– Jött egy cápa... Látom, hogy egyenesen felém tart. Végem van, gondoltam. Nagy, fekete cápa, már a száját kitátotta, mindjárt fölfal. Akkor jött...

– Még egy cápa?

– Az ördög!

– Milyen? Feje van neki?

– Feje? Igen, azt hiszem, van. A szeme, mint egy csésze.

– Ha szeme van, akkor bizonyára van feje is – jelentette ki meggyőződéssel az ifjú indián. – Valami csak tartja a szemét. Hát keze van-e?

– A keze olyan, mint a békáé. Hártyás. Hosszú, zöld, karmos ujjai vannak. A teste meg fénylik, mint a hal pikkelye. Odaúszott a cápához, és belevágott. Csak úgy csorgott a vér a cápa hasából.

– Hát a lába milyen?

– A lába? Nincs is neki lába. Nagy farka van, annak a végén meg két kígyó.

– Mitől ijedtél meg jobban, a cápától vagy a szörnytől?

– A szörnytől – felelte habozás nélkül. – Tőle. Pedig az életemet mentette meg. Ő volt az.

– Igen, csak ő lehetett.

– A tengeri ördög - mondta az ifjú indián.

– A tenger istene, aki segítséget nyújt a bajbajutottaknak – igazította ki egy öreg.

A hír gyorsan elterjedt az öbölben. A gyöngyhalászok sietve tértek vissza a hajóra, csónakjaikat felhúzták a fedélzetre.

Valamennyien körülfogták társukat, akit a tengeri ördög mentett meg a biztos haláltól. S ő újra meg újra elismételte a történetet, egyre újabb részletekkel toldotta meg. Hogy a szörny orrlyukából vörös láng tört elő, a fogai pedig ujjnyi hosszúak és hegyesek voltak. Hogy a fülét is mozgatni tudta, az oldalán uszonyok voltak, a farka, akár egy evező.

Pedro Zurita derékig meztelenül, egy szál fehér rövidnadrágban, mezítlábra húzott félcipőben és magas tetejű, széles karimájú szalmakalapban járt-kelt a fedélzeten, figyelte, miről beszélnek az emberek.

Minél jobban elragadta a szemtanút a maga meséje, a kapitány annál inkább meggyőződött róla, hogy az egész história pusztá képzeldés, a szerencsétlen flótás bizonyára halálra rémült a cápától, a többit hozzáköltötte.

„Ámbátor meglehet, hogy mégsem pusztá képzeldés. Az bizonyos, hogy valaki meglékelte a cápa hasát, hiszen a víz arrafelé még most is rózsaszín a vértől. Az indián hazudik, de az egészben mégis kell lennie valami igazságnak. Különös egy história, vinné el az ördög!”

Ezen a ponton Zurita elmékedését tülökhang szakította félbe. A szikla mögül hallatszott.

A hang villámcsapásként érte a *Medúza* legénységét. Minden beszélgetés megszakadt, az arcokból lefutott a vér. Az emberek babonás rettegéssel bámulták a sziklát, ahonnan a tülökszó hangzott.

A sziklától nem messze a tengerfelszínen delfincsapat hancúrozott. Az egyik delfin kivált a csoportból, hangosat horkantott, mintegy a kürt hívó szavára válaszul, sebesen a sziklához úszott, és eltűnt a szirtek mögött. Néhány másodpercnyi várakozás után a gyöngyhalászok megpillantották a delfint, amint előbukkant a szikla mögül. A hátán különös teremtmény lovagolt. A teste emberforma, két szeme, mint két hatalmas, régimódi zsebóra, s úgy világított a napfényben, mint az autók fényszórója. A bőre kékes-ezüstösen csillámlott, a keze pedig olyan volt, mint a békák uszonya, sötétzöld, hosszú, úszóhártás ujjakban végződött. A lába térdtől lefelé a vízben volt. Hogy farka volt-e, vagy közönséges emberi lába, titok maradt.

A különleges teremtmény hosszú, csavart formájú kagylót tartott a kezében. Még egyszer belefűjt a kagylóba, akár egy tülökbe, jóízűt nevetett, és tiszta spanyol nyelven elkiáltotta magát:

– **Gyorsabban, Leader,* előre!**

Békakezével rápaskolt a delfin fénylő hátára, s megsarkantyúzta az oldalát. A delfin pedig, mint az engedelmes hátszló, gyorsította az iramot.

A gyöngyhalászok akaratlanul is felkiáltottak.

A furcsa lovas visszafordult. Amikor meglátta az embereket, fűgén lecsusszant a delfin hátáról, és mögéje rejtőzött. Még elővillant zöld békakeze, amint az

* Leader – angolul: „vezető” (A szerző jegyzete).

állat hátára csapott. Az engedelmesen alámerült, s vele merült a lovasa is. A furcsa pár félkört írt le a víz alatt, aztán mindketten eltűntek a szikla mögött.

Az egész jelenet legföljebb egy percig tartott, de a nézők sokáig nem tudtak magukhoz térni az ámulatból.

Kiáltoztak, futkostak a fedélzeten, a fejükhöz kapdostak. Az indiánok térdre esve könyörögtek a tenger istenéhez kegyelemért. Egy fiatal mexikói ijedtében felmászott az árbocra, ott óbégatott. A négerek egymás hegyén-hátán menekültek a hajó gyomrába, ott aztán egy sarokban bújtak össze.

Gondolni sem lehetett arra, hogy folytassák a munkát. Pedro és Baltasar csak nagy nehezen tudott rendet teremteni. A *Medúza* fölszedte a horgonyt, és elindult észak felé.

ZURITA KUDARCA

A *Medúza* kapitánya bezárkózott a kabinjába, hogy átgondolja a történeteket.

– Az embernek megáll az esze! – dünnyögte, miközben egy kancsó langyos vizet zúdított a fejére. – A tengeri szörny tiszta kasztíliai nyelvjárásban beszél! Mi a csuda ez? Boszorkányság? Örület? De hát csak nem örült meg egyszerre az egész hajó népe? Hiszen két ember sem álmodik soha egyformát, mi meg valamennyien láttuk a tengeri ördögöt! Ez tény. Tehát bármily hihetetlen, léteznie kell. – Még egy kancsó vizet öntött a fejére, és kinézett az ablakon, hogy lecsillapodjék. – Akármint van – folytatta kissé megnyugodva –, ez a csodálatos lény emberi értelemmel bír, és értelmes cselekedeteket tud végrehajtani. Szemmel láthatólag egyformán jól érzi magát a vízben és a szárazon. És tud spanyolul, tehát szót lehet érteni vele. Mi lenne, ha... Mi lenne, ha fogságba ejtenénk, beidomítanánk, és munkára fognánk? Az lenne csak az üzlet! Egymaga több gyöngyöt hozna fel, mint a hajó egész legénysége. És nem kérne fizetséget. Mert hát minden gyöngyhalásznak, akár tetszik, akár nem, oda kell adni a zsákmány negyedrésztét. Ez meg ingyen dolgozna. Egykettőre szép vagyont gyűlne össze.

Zurita elábrándozott. Mindig is az volt a vágya, hogy meggazdagodjon, ezért járt külön utakon, ott kereste a gyöngykagylót, ahol mások nem jártak. A Perzsa-öböl, Ceylon nyugati partja, a Vörös-tenger, az ausztráliai vizek, a legjobb gyöngylelőhelyek messze vannak, és különben is túlságosan régóta halásszák ott a gyöngyöt. A Mexikói- vagy a Kaliforniai-öbölbe, a Thomas- meg a Margarita-szigetre nem mehet. Venezuela partjaihoz sem, pedig onnan hozzák fel Amerika legszebb gyöngyeit. Ahhoz túlont rozzant a hajója, meg embere sincs elég. Ahhoz, hogy talpra tudjon állni, pénzre volna szüksége. De az sincs elég. Így hát itt marad Argentína partjainál. Talán most megcsinálhatja a szerencsáját, ha sikerül kézre kerítenie a tengeri ördögöt.

Argentína, sőt talán egész Amerika leggazdagabb embere lehetne belőle. S a pénz a hatalomhoz is megnyitná az utat. Mindenki megismerné Pedro Zurita nevét. Csak roppantul óvatosnak kell lenni. És hét lakat alatt tartani a titkot.

Felment a fedélzetre, és magához szólította az egész legénységet, még a szakácsot is. Azután így szólt:

– Tudjátok-e, mi lett a sorsuk azoknak, akik a tengeri ördögnek hírért terjesztették? Letartóztatta őket a rendőrség, most börtönben ülnek. Figyelmeztetek benneteket, erre a sorsra juthattok ti is, ha akár csak egyetlen szóval említitek, hogy láttátok az ördögöt. Ott rohadtok meg a börtönben. Megértettétek? Akkor hát, akinek kedves az élete, az ördögről hallgat, mint a sír. „Igaz, úgyse hinne nekik senki, annyira mesészerű az egész” – gondolta Zurita, és a kabinjába hívta Baltasart, hogy beavassa terveibe.

Az indián figyelmesen végighallgatta a kapitányt, hallgatott egy sort, aztán így felelt:

– Jó ötlet. A tengeri ördög többet ér, mint száz gyöngyhalász. Jó lenne munkára fogni. De hogyan kapjuk el?

– Hálóval – ajánlotta a kapitány.

– Igen ám, de elvágja a hálót. Lám, a cápa hasát is hogy felmetszette.

– Csináltathatnánk acélhálót.

– No és ki vállalja, hogy elfogja? A mieinknek, ha csak a nevét hallják, attól összekoccan a térdük. Egy zsák aranyért se vállalkoznának rá.

– Hát te, Baltasar?

Az indián megvonta a vállát.

– Még sohase vadásztam tengeri ördögre. Nem lehet könnyű kilesni. Ha húsból és vérből van, megölni nem nehéz. De hát magának élve van szüksége rá.

– Nem félsz tőle? Egyáltalán mit gondolsz felőle?

– Mit gondolhatnék egy tenger fölött repkedő jaguárról vagy egy fára mászó cápáról? Amit nem ismerünk, az mindig félelmetes. De én kedvelem a veszélyt.

– Gazdagon megjutalmazlak, ha sikerül! – A kapitány megszorította Baltasar kezét, és feltárta előtte terve részleteit: – Minél kevesebb embert avatunk be, annál jobb. Te beszélj az araukánokkal. Az bátor nép és leleményes. Válassz ki öt embert, ne többet. Ha a mieink nem állnak rá, keress másutt. Az ördög itt tanyázik valahol a partok közelében. Előbb meg kell találni a búvóhelyét, akkor aztán a hálónkba kerül.

Tüstént munkához láttak. Zurita rendelésére abroncsos drótrácsot készítettek, olyan volt, mint egy nyitott fenekű, jókora hordó. A belsejében kenderhálókat feszítettek ki, hogy az ördög belegabalyodjék, mint légy a pókhálóba. A halászokat kifizették, és szélnek eresztették. A *Medúza* legénységéből Baltasar csak két araukánt tudott rábeszélni, hogy részt vegyen az ördög vadászatban, a másik hármat Buenos Airesben verbuválta össze.

Abban az öbölben kezdték a megfigyelést, ahol a *Medúza* legénysége meglátta az ördögöt. Hogy föl ne keltsék a szörny gyanúját, néhány kilométernyire horgonyoztak le a kis öböltől, és időről időre kijártak halászni, mintha egyéb céljuk nem is volna. De hárman mindig lesben álltak a parti sziklák között, és szüntelenül figyelték az öböl vizét.

Már a második hét is a vége felé járt, de az ördögnek híre, se hamva.

Baltasar összeismerkedett a part menti indián farmerokkal, olcsón adták nekik a halat, így aztán szívesen tereferáltak vele. Beszélgetés közben észrevétlenül a tengeri ördögre terelte a szót. Megbizonyosodott róla, hogy jól választották ki a megfigyelőhelyet, az öböl környékén ugyanis sokan hallották a tülökszót, és többen látták a homokban az ördög nyomait. Azt állították, hogy a szörnynek emberi talpa van, csak a lábujjai sokkal hosszabbak, mint az emberé. Néha a válla lenyomatát is megtalálták a homokban, biztosan ott sütkérezett a parton.

A part menti lakosoknak az ördög semmi bajt nem okozott, így aztán idővel leszoktak róla, hogy a nyomait fürkésszék. Pedig továbbra is megjelentek a nyomok itt-ott, hírül adva, hogy az ördög a közelben van. De látni nem látta senki.

Két hétig horgonyzott a *Medúza* az öbölben; bárki láthatta, hogy halászat folyik, annak rendje s módja szerint. Zurita, Baltasar és az öt beavatott indián két hétig leste a vizet, de a tengeri ördög csak nem mutatkozott. A kapitány nyugtalankodni kezdett. Türelmetlen volt és zsugori. Minden nap pénzbe kerül, az ördög meg csak várat magára. Elfogta a kétely. Ha az ördög természetfeletti lény, hálóval úgyszemint lehet megfogni. Meg aztán az ilyen ördögfélével nem is jó ujjat húzni. Hiszen ki tudja?! Pedro babonás volt. A biztonság kedvéért talán papot kellene hívni a hajóra, hozza a feszületet meg az oltáriszentséget? Csakhogy ez újabb kiadás. Na és ha az a tengeri ördög nem is ördög, hanem valami tréfamester, kitűnő úszó, aki ördögnek álcázza magát együgyű hajósok rémisztésére? Vagy ha egyszerűen delfin? Igaz, ha delfin, meg lehet szelídíteni. De nem volna-e jobb felhagyni az egésszel?

Zurita úgy határozott, hogy vár még néhány napig, s jutalmat ígért annak, aki elsőként fedezi fel az ördögöt.

Legnagyobb öröme a harmadik hét elején az ördög végre hírt adott magáról.

Napszálltakor Baltasar a hallal teli ladikot a part közelében hagyta, reggel majd jönnek érte a vásárlók. Ő maga meg látogatóba ment egy ismerős indiánhoz. Amikor visszatért, a csónakot üresen találta. Nyomban tudta, hogy az ördög keze van a dologban.

„No de csak nem falt föl ennyi halat?” – álmélkodott az öreg.

Még aznap éjjel az egyik ügyeletes őrszem tülökhangot hallott az öböltől délre. Két nap múltán az egyik ifjú indián jelentette, hogy végre sikerült meglesnie az ördögöt. Megint delfinen érkezett, csak most nem a hátán lovagolt, hanem maga is úszott, a delfin széles nyakörvébe kapaszkodva. Az öbölben levette a nyakörvet, rápaskolt az állat hátára, és egy meredek szikla tövében eltűnt az öböl mélyén. A delfin felbukott a víz színére, aztán eltűnt.

A kapitány végighallgatta az indián beszámolóját, köszönetet mondott a hírért, és ígéretet tett, hogy megkapja a jutalmat. Azután így szólt:

– Ma már aligha jön elő a rejtekhelyéről. Át kellene hát vizsgálnunk addig az öböl fenekét. Ki vállalkozik rá?

De nem akadt jelentkező. Senki se vállalta a kockázatot, hogy a tenger mélyén szemtől szembe találkozzék a szörnyeteggel.

Erre előlépett Baltasar.

– Majd én! – mondta kurtán, és állta a szavát.

A *Medúza* továbbra is ott horgonyzott az öbölben. De az őrszemeken kívül mindenki a partra ment, a meredek sziklához.

Baltasar kötelet kötött a derekára, hogy ha megsebesülne, fel tudják húzni, kést vett magához, követ fogott a lába közé, és lemerült.

Az araukánok lélegzet-visszafojtva várták, mikor bukkan fel újra. Le nem vették a szemüket a vízről, amelynek szikla árnyékolta, kékes homályában nehezen lehetett megkülönböztetni a mozgó ember sötétebb foltját. Eltelt negyven másodperc, ötven, eltelt egy perc, és Baltasar még mindig nem tűnt fel. Végre megrántotta a kötelet, felhúzták. Kilihegte magát, aztán megszólalt:

– Keskeny átjáró vezet egy föld alatti barlangba. Olyan sötét van benne, mint a cápa gyomrában. Csak ott rejtőzhetett el. Körülötte sima sziklafal van.

– Nagyszerű! – lelkesedett Zurita. – Ha sötét van, annál jobb. Nyugodtan felállítjuk a csapdánkat, s hálóba kerül a halacska. Napszállta után az indiánok erős köteleken lebocsátották a vízbe a dróthálót a barlang bejáratánál. A kötelek végét a parthoz erősítették. A kötelekre Baltasar apró csengettyűket akasztott, amelyek a háló legkisebb érintésére is csilingelni kezdtek.

Zurita, Baltasar és az öt araukán leültek a parton, hallgattak és vártak.

A hajón senki sem maradt.

Gyorsan sűrűsödött a sötétség. Feljött a hold, fénye visszatükröződött a tenger vizén. Csend volt. Szokatlan izgalom vett erőt mindnyájukon. Lehet, hogy mindjárt meglátják a különös lényt, amely rémületben tartja a halászokat.

Lassan múltak az órák. Az emberek feje le-lekókad.

Egyszer csak felcsilingeltek a csöngettyűk. Mindenki talpra ugrott, megragadták a köteleket, és húzni kezdték a hálót felfelé. Jó súlya volt. A kötelek megremegtek. Valaki vagy valami vergődik a hálóban.

A háló végre felemelkedett a víz színére, a sápadt holdfény megvilágította a félig ember, félig állat hánykolódó testét. Két hatalmas szeme és pikkelyeinek ezüstje csilláma holdvilágban. Az ördög hihetetlen erőfeszítéssel próbálta kiszabadítani kezét a rácsavarodott hálóból. Sikerült. Megragadta az oldalán vékony szíjon függő kést, és vagdosni kezdte vele a hálót.

– Ebbe beletörök a bicskád! – mondta fojtott hangon Baltasar. Elfogta a vadászszenvedély.

Ám legnagyobb megdöbbenésére a kés elmetszette a ketrec drótját. Miközben ők sietve húzták a part felé a hálót, az ördög ügyes mozdulatokkal kitágította a rést.

– Húzd meg! Hó-rukk! – vezényelt már kiáltva Baltasar. De abban a pillanatban, amikor már-már kezükben érezték a zsákmányt, az ördög kitört a nyíláson, belecsobbant a vízbe, és csillogó tajtékszökőkutat hagyva maga után, eltűnt a mélyben.

Az emberek kétségbeesetten eresztették el a hálót.

– Jó kis kés! A vasat is vágja! – mondta elragadtatottan Baltasar. – Az odalenti kovácsok, úgy látszik, jobban értik a mesterségüket, mint a mieink.

Zurita olyan képpel bámulta a vizet, mintha az egész vagyon odaveszett volna.

Azután felemelte a fejét, megrángatta tömött bajuszát és toporzékolva kiabálta:

– Hát nem és nem! Előbb pusztulsz te el abban a víz alatti odúban, mint hogy én feladnám a harcot! Kerül, amibe kerül, bűvárokat hozatok, az egész öböl vizét hálókkaal kerítem körül, csapdákkal rakom tele, de nem menekülsz a kezem közül!

Bátor volt, makacs és kitartó. Nemhiába folyt ereiben a spanyol hódítók vére. És most volt is miért harcolni.

A tengeri ördög tehát nem mindenható természetfeletti lény. A jelek szerint húsból és vérből van, amint Baltasar mondta. Akkor pedig foglyul lehet ejteni, láncra lehet fűzni, és kényszeríteni lehet rá, hogy neki, Zuritának hozza fel a tenger mély csodás kincseit. Baltasar elfogja őt, ha maga Neptunusz, a tenger istene kelne is a védelmére háromágú szigonyával.

DOKTOR SALVADOR

Zurita beváltotta fenyegetését. Drótakadályokat állított az öböl fenekére, hálókkaal feszített ki, csapdákat állított mindenütt. De munkájának egyelőre csak a halak estek áldozatul, a tengeri ördögöt mintha a föld nyelte volna el. Többé nem mutatkozott, életjelt sem adott magáról. Hiába jelent meg a szokott helyen nap mint nap a szelídített delfin, hiába bukfencezett a vízben prüsszkölve, mintha sétára hívná furcsa barátját. Nem jött. A delfin mérgesen horkantott búcsúzóul, aztán kiúszott a nyílt tengerre.

Elromlott az idő. Keleti szél csapkodta az óceán felszínét, az öböl vizét zavarossá tette a felkavarodott homok. A hullámok habtaréja elfedte a vizek mélyét. Nem láthatta senki, mi történik odalenn.

Zurita órák hosszat álldogált a parton, s a vizet nézte. A hatalmas hullámok egymást kergették, zubogó vízesésben buktak alá, a víz alsóbb rétegei pedig sziszegve gördültek tova a nedves homokon, kavics- és kagylóáradatot zúdítva a kapitány lába elé.

– Nem, ezzel semmire se megyünk – határozta el végül. – Valami mást kell kitalálni. Az ördög vidáman éldegél a rejtekhelyén, és eszében sincs kijönni. Úgy látszik, nekünk kell odamennünk, ha el akarjuk fogni. Le kell szállnunk a tenger fenekére. Úgy bizony. – És Baltasarhoz fordult, aki éppen egy bonyolult csapdán mesterkedett. – Indulj azonnal Buenos Airesbe, és hozzál két bűvárruhát oxigéntartállyal. A szokásos, gumitömlős bűvárfelszerelés nem jó. Az ördög elvághatja a csövet. Pedig alighanem hosszabb víz alatti útra kell felkészülnünk. És ne felejtse el, hogy jó erős lámpák is kellenek!

– Vendégségbe készül az ördöghöz? – kérdezte Baltasar.

– Persze, veled együtt, öreg cimbora.

Baltasar bólintott, és útnak indult.

Nemcsak bűvárruhákat és zseblámpákat hozott, hanem két hosszú, hajlított pengéjű bronzkést is.

– Ilyeneket ma már nem tudnak csinálni – mondta. – Régi araukán kések. Ezekkel metszették föl valaha az én dédapáim, tisztesség ne essék szólván, a maga dédapái hasát.

Ez a történelmi eszme-futtatás Zuritának aligha volt ínyére, de azért a késeket elfogadta.

– A bölcs előrelátás hasznos erény, Baltasar! – dicsérte az öreget.

Másnap hajnalban, a hullámverésnek fittyet hányva, a két bűvár leereszkedett az öböl fenekére. Nagy nehezen kioldozták a víz alatti barlang szája előtt feszülő hálót, és bemásztak a keskeny járatba. Teljes sötétség vette őket körül. Lábra álltak, kezükbe fogták a kést, és bekapcsolták az elemlámpájukat. A rémült apró halak eliszkoltak a fénycsóva útjából, aztán visszaszállingóztak, és úgy nyüzsögtek a kékes fénysugárban, mint bogár a lámpa körül.

Zurita elhessentette őket, vakította a halpikkely csillogása.

A barlang elég nagy volt, legalább négy méter magas, öt-hat méter széles. A bűvárok jól megnéztek minden sarkot. Üres és lakatlan volt. Csak az apró halacskák kerestek itt menedéket, nyilván a hullámverés meg a ragadozók elől.

Óvatosan lépkedve haladtak előre. A barlang fokozatosan szűkült. Hirtelen megtorpantak a csodálkozástól. Erős vasrács állta el az útjukat.

Zurita nem akart hinni a szemének. Megmarkolta a vastag rácsot, és rázni kezdte, hátha sikerül kinyitni. De a rács nem engedett. A lámpával végigpásztázta, és meggyőződhetett róla, hogy az szilárdan be van építve a barlang simára csiszolt falába, sarokpántok erősítik, és csak belülről nyitható.

Újabb rejtély előtt álltak.

Nemcsak értelmes, hanem különlegesen tehetséges lény lehet ez a tengeri ördög. Tudja, hogyan lehet megszelídíteni a delfint, ért a fémek megmunkálásához, a lakását pedig vasból készült erős kapuval védelmezi. De hát a víz alatt nem lehet vasat kovácsolni! Eszerint nem a vízben él, vagy legalábbis hosszabb időt szokott a szárazföldön tölteni.

Zuritának úgy lüktetett a halántéka, mintha a bűvársisakban nem volna elég oxigén, pedig alig néhány percet töltött a víz alatt.

Jelt adott Baltasarnak, s mi mást tehettek volna – elhagyták a barlangot. Fölemelkedtek a felszínre.

Az indiánok türelmetlenül várták őket, s nagyon megörültek, hogy sértetlenül tértek vissza.

A kapitány levette a sisakját, kilihegte magát, aztán megkérdezte:

– Hát ehhez mit szólna?

Baltasar széttárta a karját.

– annyit, hogy felkopik az állunk, ha addig akarunk itt ülni, amíg az ördög elő nem jön. Kíéheztetni se lehet, biztosan halat eszik, az pedig van ott elég. Fel kell robbantani a vasrácsot, nincs más megoldás.

– És nem gondolod, hogy a barlangnak két bejárata is lehet? Egyik a víz felől, másik a szárazföldről.

– Erre nem gondoltam.

– Pedig gondolni kellett volna rá. Hogy is nem jutott eddig eszünkbe, hogy átvizsgáljuk a környéket?

Végigkutatták az öböl partját. A kapitány hamarosan egy falra bukkant. Magas, fehér kőfal volt, és jókora földdarabot kerített körül, legalább tíz hektárt. Zurita végigkövette a fal vonulatát. Egyetlen kapu volt rajta csupán, vastag acéllemezekből kovácsolva. A nagy kapun kicsiny vasajtó, rajta belülről lefedett kémlelőnyílás.

„Valóságos erődítmény vagy börtön – gondolta Zurita. – Különös. A farmerek nem építenek ilyen vastag, magas falakat. És nincs benne se lyuk, se repedés, amin át be lehetne látni.”

Néptelen, vad környék veszi körül: csupasz, szürke sziklák, csak itt-ott zöldellt rajtuk valami tüskés bozót vagy kaktuszféle. Alatta pedig az öböl.

A kapitány néhány napig strázsálta a falat, figyelte a vaskaput. De hiába. Egy lélek rajta se be, se ki. Egyetlen hang sem hallatszott át a fal túloldaláról.

Este a *Medúza* fedélzetén megkérdezte Baltasart:

– Tudod, ki lakik az öböl feletti erődben?

– Tudom, megkérdeztem a közeli farmokon dolgozó indiánoktól. Salvadornak hívják.

– Ki lehet az a Salvador?

– Egy isten – felelte az öreg.

Zurita sűrű, fekete szemöldöke a homlokára szaladt.

– Tréfálsz?

Az indián alig észrevehetően elmosolyodott.

Csak azt mondom, amit hallottam. Az indiánok közül istenségnek tartják. Megmentőjüknek.

– Mitől menti meg őket?

– A haláltól. Azt mondják, hogy mindenható. Csodatévő hatalma van. Hogy élet és halál ura. A sántáknak új lábat ad, jobbat, mint a régi, a vakok új szemet kapnak tőle, éleset, mint a sasé, sőt még a halottakat is feltámasztja.

– Teringettét! – morogta a kapitány, bajszát pödörgetve.

– Az öbölben a tengeri ördög, az öböl felett egy isten. Nem gondolod, hogy ezek egymás kezére játszanak?

– Azt gondolom, hogy sürgősen odébb kéne állnunk, míg föl nem forr az agyunk ettől a sok csodától.

– Te magad láttál valakit, akit ez a Salvador gyógyított meg?

– Láttam. Mutattak egy embert, akinek eltörött a lába. Mióta kijött Salvador keze alól, úgy fut, mint a musztáng. Meg láttam egy feltámasztott indiánt is. Az egész falu a tanú rá, hogy már kihült a teste, amikor Salvadorhoz vitték. A koponyája széthasítva, kilátszott az agyveleje. Élve, egészségesen jött vissza

Salvadortól. Meg is nősült a halála után. Takaros menyecskét vitt a házhoz. Meg láttam indián gyerekeket is, akik...

– Szóval idegeneket is fogad?

– Csak indiánokat. Jönnek is hozzá mindenhol, a Tűzföldről és az Amazonas vidékéről, az Atacama-sivatagból és az Asuncion szigetről.

Ezt hallván a kapitány elhatározta, hogy Buenos Airesbe utazik.

Ott megtudta, hogy Salvador indiánokat gyógyít, és csodatevő híre van közöttük. Az orvosok azzal a felvilágosítással szolgáltak, hogy Salvador tehetséges, sőt zseniális sebész, de mint a legtöbb zseninek, neki is furcsa bogarai vannak. A nevét jól ismerik az Ó- és Újvilág tudományos köreiből. Amerikában bátor műtétei tették híressé. Amikor a beteg helyzete már reménytelen volt, és az orvosok nem vállalták a műtét kockázatát, olyankor Salvadort hívták. Sosem mondott nemet. Vakmerősége és találékonysága nem ismert határt. Az első világháború idején a francia fronton csaknem kizárólag koponyaműtétekkel foglalkozott. Sok ezer ember tartozik hálával neki. A békekötés után visszatért hazájába, Argentínába. Orvosi gyakorlatával és ügyes földspekulációkkal hatalmas vagyonra tett szert. Terjedelmes birtokot vett nem messze Buenostól, magas fallal vette körül – ez is a furcsaságai közé tartozik –, ott telepedett le, és felhagyott mindenféle orvosi gyakorlattal. Kizárólag tudományos munkát folytat a laboratóriumában. Csak indiánokat gyógyít, akik földre szállt istenként imádják.

Zuritának még egy apróságot sikerült megtudnia. Ott, ahol most Salvador nagy kiterjedésű birtokai fekszenek, a háború előtt egy kis kertes ház állt, azt is kőfal vette körül. Amíg Salvador a fronton volt, egy néger szolga és néhány hatalmas kutya őrizte a házat. Megvesztegethetetlen strázsák voltak. Senkit se engedtek be az udvarra.

Mostanában Salvador még nagyobb titokzatossággal veszi magát körül. Még a volt egyetemi kollégáit sem fogadja.

„Ha Salvador orvos – okoskodott Zurita –, nem tagadhatja meg a segítséget egy betegről. Miért ne lehetnék én az a beteg? Csak bejussak hozzá, aztán a többit majd meglátjuk.”

Elindult a Salvador birtokát őrző vaskapu felé, s mikor odaért, dörömbölni kezdett rajta. Sokáig makacsul dörömbölt, de senki se nyitott ajtót. Dühében felragadott egy nagy követ, és azzal verte a kaput. Olyan zajt csapott, hogy a halottak is felébredtek volna tőle.

Messze a fal mögöl kutyaugatás hallatszott, aztán odabent elfordították a kémlelőnyílás fedelét.

– Mi kell? - kérdezte valaki tört spanyolsággal.

– Beteg vagyok, nyissa ki gyorsan! – felelte Zurita.

– Aki beteg, nem így kopog – cáfolt rá ugyanaz a nyugodt hang, és a nyílásban egy szem jelent meg. – A doktor nem fogad.

– Nem tagadhatja meg a segítséget egy betegről! – kiáltotta Zurita ingerülten.

A kémlelőnyílásra rácsukódott a fedél, a lépések távolodtak. Csak a kutyák ugattak nekivadultan.

A kapitány, miután teljes szitokkészletét kimerítette, visszatért a hajójára.

Menjen panaszra Buenos Airesbe? Mi haszna volna? Majd felrobbant dühében. Tömött fekete bajsztát komoly veszély fenyegette, minthogy felindulásában szünet nélkül tépázta.

Lassan-lassan lecsillapodott, törni kezdte a fejét, mit tehetne.

Végül fölment a fedélzetre, és mindenki számára váratlanul kiadta a parancsot:

– Horgonyt fel!

És a *Medúza* elindult Buenos Aires felé.

– Jól van – mondta Baltasar. – Így is mennyi időt vesztegettünk el. Pokolba ezzel az átkozott ördöggel! Meg az istennel is!

A BETEG LEÁNYKA

Könyörtelenül perzselt a nap. A zsendülő búzamezők, kukoricaföldek és zabtáblák szélén húzódó poros dűlőúton egy fáradt, öreg, szakadozott gúnyájú indián rótt a kilométereket. Beteg leánykát szorított a karjába. Kopott takarót borított rá, úgy óvta a tűző sugaraktól. A gyermek szeme félig csukva. A nyakán hatalmas daganat. Ha az öreg megbotlott, rekedt nyögés hagyta el a kislány ajkát, pillája kissé megemelkedett. Az öreg ilyenkor megállt, és gondoskodón megfújdogálta a kislány arcát, hogy egy kicsit felfrissüljön.

– Csak odaérjünk, amíg életben van! – suttogta, és meggyorsította lépteit.

Amikor a vaskapuhoz ért, a gyermeket átvette a bal kezébe, jobbjaival meg négyet koppantott az ajtón.

A kémlelőnyílás fedele elfordult, egy szem bukkant fel mögötte, azután csikorogva kinyílt az ajtó.

Az indián bátortalanul lépte át a küszöböt. Fehér köpenyes, göndör, galambősz hajú néger állt előtte.

– A doktorhoz jöttünk. Beteg a gyerek - magyarázta az indián.

A néger szó nélkül bólintott, bezárta a kaput, és intett, hogy kövesse.

Az indán körülcsodálkozott. A kis udvar, ahol álltak, széles kőlapokkal volt kirakva. Egyik oldalról a magas külső kőfal határolta, másik oldalról egy alacsonyabb fal választotta el a birtok benti részétől. Se fű, se egy szál zöld növény. Valóságos börtönudvar. A sarkában nagy ablakos fehér épület állt, körülötte indián férfiak és nők üdögéltek. Sokan gyermekkel voltak.

A gyerekek majdnem mind tökéletesen egészségesnek látszottak. Voltak közöttük, akik apró kagylóval kiszámolóst játszottak; voltak, akik hangtalanul birkóztak. Az ősz hajú néger szigorúan ügyelt rá, hogy ne zajongjanak.

Az öreg indián engedelmesen lekuporodott a földre, a ház árnyékába, és fűjkálni kezdte a kislány kékülő, mozdulatlan arcocskáját. Feldagadt lábú öreg indián asszony ült mellettük. Rápillantott a kisgyermekre.

– A lányod?

– Unokám – felelte a jövevény.

Az asszony a fejét csóválta.

– A lép szelleme szállta meg a te kis unokádat. De ő erősebb a gonosz szellemeknél, ő majd kiűzi az unokádból a lép szellemét, ne félj. Meggyógyul a kicsi.

Az indián rábólintott.

A fehér köpenyes néger sorra járta a betegeket, szemügyre vette a kisgyermeket, és a bejáratú ajtóra mutatott.

Az indián köves padlójú, tágas terembe lépett. A közepén hosszú, keskeny, fehér lepedővel leterített asztal. Kinyílt egy másik, tejüveges ajtó, és fehér köpenyben belépett a doktor. Magas, vállas, napbarnított férfi. Fekete szemöldökén és szempilláján kívül a fején egyetlen szőrszál sem volt. Rendszeresen borotválhatta a fejét, mert bőrét a fejtetőn is egyenletes barnára sütötte a nap. A kissé hajlott, nagy orr, a hegyes áll és a szorosra zárt keskeny száj kemény, szinte kegyetlen kifejezést kölcsönzött arcának. Barna szemének hideg pillantásától az indiánt kiverte a veríték.

Mélyen meghajolt, és a doktor felé nyújtotta a gyermeket. Salvador gyors, határozott, mégis óvatos mozdulattal kivette a beteg kislányt az indián kezéből, lebontotta róla a rongyait, és ügyes mozdulattal a szoba sarkában álló ládába hajította. Az indián már indult volna, hogy kiszedje a szegényes göncöket, de az orvos szigorúan rászólt:

– Hagyd ott! Ne nyúlj hozzá!

A kislányt az asztalra fektette, és fölé hajolt. Megtapogatta a nyakán a daganatot. Hosszú, rendkívül mozgékony ujjai csodálkozásra készítették az indiánt. Mintha oldalra, sőt hátrafelé is hajlanának. Az indiánnak, pedig nem volt gyáva, erőt kellett vennie magán, hogy el ne uralkodják rajta a félelem ennek a különös embernek a közelében.

– Igazán szép. Nagyszerű – mondta Salvador, mintha gyönyörködnék a daganatban.

A vizsgálat végeztével az indián felé fordult.

– Most éppen újhold van. Gyere el egy hónap múlva, a következő újholdkor, és egészségesen hazaviheted a kislányt.

Ezzel kivitte a gyermeket az üvegajtón. Ott volt a fürdőszoba, a műtő és a kórterem.

A néger pedig már új beteget kísért a vizsgálóba, a dagadt lábú öregasszonyt.

Az indián mélyen meghajolt a Salvador mögött becsapódó üvegajtó felé, és távozott.

Pontosan huszonnyolc nap múltán újra nyílt az üvegajtó.

Ott állt a kislány, vadonatúj ruháscsákában, egészségesen, pirosposzsgás arccal. Ijedten nézett a nagyapjára. Az indián karjába kapta a csöppséget, összecsókolta, megnézte a nyakát. A daganatnak nyoma sem maradt. Csak egy hajszálvékony, vöröses forradás emlékeztetett az operációra.

A kislány eltolta magától az öreget, még fel is jaidult, amikor csókolgatás közben borostás álla összeszurkálta. Le kellett tenni a földre. A kislány nyomában jött a doktor. Most kedvesen mosolygott, megpaskolta a leányka arcát, és így szólt:

– No, viheted a gyereket! Szerencséd volt, idejében érkeztetek. Még néhány óra, és én sem tudtam volna visszahozni az életbe.

Az öreg indián arca ráncokba szaladt, ajka megremegett, szemét ellepte a könny. Újra karjába vette a gyermeket keblére szorította, azután térdre esett Salvador előtt, és könnyektől elcsukló hangon így szólt:

– Megmentette a kis unokám életét. Mit adhatna cserébe egy szegény indián, ha nem az életét?

– Mit kezdenék én a te életeddel? – csodálkozott az orvos.

– Öreg vagyok, de még van erőm – folytatta az indián még mindig térdepelve.

– Visszaviszem a gyermeket a édesanyjához, a leányomhoz, azután eljövök megint. Szívesen adom oda maradék életemet azért a jóért, amit kaptam. Úgy fogom szolgálni, mint egy kutya. Ne tagadja ezt meg tőlem!

Salvador elgondolkodott.

Nem szívesen vett fel új szolgát. Igaz, munka akadna bőven. Jim már alig győzi. A kertben is annyi a tennivaló. Ez az indián meg alkalmasnak látszik, igaz, szívesebben venne fel négert.

– Felajánlottad nekem az életedet, és kéred, hogy fogadjam el ajándékba. Jól van. Legyen, ahogy akarod. Mikor tudsz beállni?

– Még mielőtt az első holdnegyed véget érne – mondta az indián a doktor köpenyének az alját csókolgatva.

– Mi a neved?

– Cristó... Cristóbal.

– Eredj, Cristóbal! Várni foglak.

– Menjünk, kicsikém – fordult az öreg a gyermekhez, és újra karjára vette. A leányka elsírta magát. Cristóbal sietve az ajtón kívülre került.

A CSODÁLATOS KERT

Amikor egy hét múlva újra megjelent az öreg indián, Salvador erősen a szemébe nézett, és ezt mondta:

– Hallgass ide, Cristóbal. Fölfogadlak téged szolgálatba. Ellátást kapsz és rendes fizetést.

Cristóbal tiltakozott:

– Nem kell nekem semmi, csak itt szolgálhassak!

– Hallgass és figyelj ide – folytatta Salvador. – Meglesz mindened. Egy kikötéssel: hallgatnod kell arról, amit itt látsz.

– Előbb vágnám ki a nyelvem, és dobnám a kutyáknak, mint hogy egy szót is szóljak!

– Csak jól vigyázz, nehogy sor kerüljön rá! – figyelmeztette a doktor. Azután behívta a fehér köpenyes néget. – Vezesd ki a kertbe, és add át Jimnek – parancsolta.

A néger szó nélkül meghajolt, kikísérte az indiánt a házból, átvezette az ismerős udvaron, és kopogtatott a belső fal vasajtáján.

A falon túlról kutyaugatás hallatszott, megcsikordult az ajtó, és lassan kinyílt. A néger betuszkolta Cristóbalt, torokhangon odakiáltott valamit a kapu túloldalán álló négernek, és elment.

Cristóbal rémületen hátrált a falhoz: ismeretlen, sárgászöld bundájú, foltos hátú állatok rohantak felé üvöltéshez hasonló ugatással. Ha a pampákon találkozik szembe velük, megesküdtött volna rá, hogy jaguárok. De hát ezek kutya módra ugattak! Cristóbalnak egyébként édesmindegy volt, mifélek az állatok, amelyek rárontanak. Elkapta a legközelebbi fa ágát, és korát meghazudtoló gyorsasággal mászott rajta felfelé. A néger rásziszegett a kutyákra, mint egy dühös kobra. Ettől tüstént megnyugodtak. Abbahagyták az ugatást, és lekushadtak a földre, fejüket kinyújtott mellső lábukra fektették, és oldalvást pislogtak a négerre.

Az újra szisszent egyet, ezúttal a fán kuporgó Cristóbal felé, és intett neki, hogy lemászhat.

– Miért sziszegsz, mint a kígyó? – kérdezte Cristóbal biztonságos menedékéből. – Lenyelted a nyelvedet?

A néger dühösen felmordult.

„Úgy látszik, néma” – gondolta az öreg, és eszébe jutott a doktor figyelmeztetése. Csak nem vágja ki a nyelvét annak, aki elárulja a titkait? Lehet, hogy ennek a négernek ki van vágva a nyelve? Hirtelen olyan rémület szállta meg, hogy majd lepottyant a fáról. Legszívesebben elinalt volna, amilyen gyorsan csak lehet. Méricskélte magában, milyen messze van a fától a kerítés. Nem, nem érné el. Ekkor a néger odalépett a fa alá, megragadta a lábát, és türelmetlenül ráncigálta lefelé. Mit tehetett volna – lekászálódott a földre, felöltötte legszívélyesebb mosolyát, kezét nyújtott, és barátságosan megkérdezte:

– Jimhez van szerencsém?

A néger bólintott.

Cristóbal megszorongatta a kezét. „Ha már a pokolba kerültem, nem árt jóba lenni az ördögökkel.” Fennhangon pedig megkérdezte:

– Néma vagy?

A néger nem válaszolt.

– Nincsen nyelved?

Hallgatás a válasz.

„Hogyan lehetne belenézni a szájába?” – töprengett Cristóbal. De Jim szemmel láthatólag még arcjátékkal sem volt hajlandó beszédbe elegyedni. Kézen fogta Cristóbalt, odavezette a sárgászöld vadakhoz, és szisszentett

nekik. Azok felkeltek, szépen körülszaglászta a vendéget, azután csendesen odébbálltak. Az indián egy kissé megkönnyebbült.

Jim egy kézmozdulattal maga mellé intette az indiánt, és megmutatta a kertet.

A kőborítású, kietlen udvar után meglepő volt a kert buja növényzete, a temérdek virág. A kert kelet felé, a tengerpart irányába enyhén lejtett. Rózsaszínű kagylótörmelékkel borított utacsók szeltek keresztül-kasul. Az utak mentén szeszélyes formájú kaktuszok, nedvdús, kékeszöld agavék,* sárgászöld nádbugák. őszibarack- és olajligetek árnyékában sűrű pázsit zöldellt, ragyogó, tarka virágok pompáztak benne. Fehér kőszegélyű medencék villogtak a fű zöldjéből, s szökőkutak vize frissítette a levegőt.

A kertet sokhangú zivaj verte fel. Madárdal, csivitelés, állatok bőgése, kaffogása, nyávogása. Cristóbal soha életében nem látott még ilyen furcsa állatokat.

Az imént hatlábú gyík szaladt át az úton, rézzöld pikkelyei csillogtak a napfényben. Egy faágról kétfejű kígyó csüngött alá. A kétfejű szörny sziszegésére az indián ijedten ugrott félre. Jim hangos szisszenéssel válaszolt, mire a kígyó mindkét fejével intett, aztán lepottyant a fáról, és eltűnt a nádas bozótban. Egy másik kígyó két lábára támaszkodva oldalgott el az útból. Drótkerítés mögött egy malac rőfögött. Homloka közepéből kigúvadó egyetlen szemével kitartóan bámult Cristóbalra. Oldalán összenőtt két fehér patkány szaladt előttük az úton – kétfejű, nyolclábú csodabogarak. Mulatságos volt, amikor összeverekedtek: a jobb oldali jobbra húzott, a másik meg balra, közben mindketten dühös hangokat hallattak. Az út mentén oldalukon összenőtt, finom gyapjas „sziami iker” báránycsok legelészték békésen. Jól megfértek egymással, nem úgy, mint a patkányok. A legjobban talán egy jól megtermett, teljesen csupasz, rózsaszín kutyán lepődött meg Cristóbal. A hátán, mintha a kutya testéből nőtt volna ki, apró majmocska foglalt helyet. A kis majom forgatta a fejét, hadonászott a karjával, megveregette a hátát vele egy test gazdájának, s amikor Cristóbalt meglátta, éleset rikkantott. Az indián a zsebébe nyúlt, kivett egy kockacukrot, és a majom felé nyújtotta. De Jim elrántotta a kezét. Arcjátékkal és kézmozdulatokkal megértette vele, hogy a majmot nem szabad etetni. De nyomban ki is ragadta a cukrot Cristóbal kezéből egy papagájfejű veréb, s eltűnt vele a bokorban. Távolabb egy kis tisztáson tehénfejű ló bőgött.

Két láma ügetett át előtte, lófarkukat jobbra-balra csapták. A fűből, a bozótból, a faágak közül, mindenünnen meghökkentő teremtmények kandikáltak ki: macskafejű kutyák, kakastaréjos libák, agancsos vaddisznók, sascsőrű nandustruccok, pumatestű juhok.

Cristóbal azt hitte, lázálmot lát. Megdörzsölte a szemét, az egyik szökőkútból hideg vizet csorgatott a fejére, de semmi sem segített. A tavakban halfejű, kopolyás kígyókat, békalábú halakat, gyíkszerűen hosszú testű, hatalmas varangyokat látott.

* *Agavé* – húsos levelű növény. Rostjaiból fonalat fonnak, nedvéből készül a helybeliek kedvelt itala, a „pulche”

Újra szökni lett volna kedve.

Ekkor kiértek egy homokkal felszórt terecskére. A tér közepén, pálmafák között, mór stílusban emelt fehér márványépület állt. A pálmatorzsek mögül elővillantak finom ívei és oszlopai. Delfineket formázó bronz szökőkutak tiszta vizű aranyhalas medencékbe csorgatták vízszugaraikat. A bejárat előtti legmagasabb szökőkút szoborcsoportja delfinen lovagló ifjút ábrázolt, az ifjú Tritónt,* amint kacskaringós tülökbe fúj.

A villa mögött néhány lakóépület és kiszolgáló helyiség volt, azután sűrű kaktuszbozót, egészen a fehér kőfalig.

„Megint egy fal!” – gondolta Cristóbal.

Jim kellemes, hús szobácskába kísérte. Kézmozdulatokkal értésére adta, hogy ez lesz az ő szobája, azután magára hagyta.

A HARMADIK FAL

Cristóbal lassacskán hozzászokott furcsa környezetéhez. A kert minden lakója – valahány vad, madár és hulló – mind szelídített állat volt. Némelyikükkel még össze is barátkozott. A jaguárbundájú kutyák, amelyek az első napon úgy megrémítették, most el nem maradtak a sarkából, kezét nyaldosták, hízelkedtek. A lámák a tenyeréből ették a kenyeret. A papagájok a vállára röpdöstek.

Tizenkét néger gondozta a kertet s benne az állatokat, mind néma, akárcsak Jim. Cristóbal legalábbis sohasem hallotta, hogy szóltak volna egymáshoz. Ki-ki hangtalanul tette a dolgát. Jim valami főnökféle volt köztük, ő osztotta ki a munkát, ő felügyelt rájuk. Cristóbalt pedig – maga is csodálkozott rajta – mellé osztották be segédnek. Dolga nem volt túl sok, és rendesen kapott enni. Nem panaszkodhatott. Csak egy dolog nyugtalanította: a négerék baljós hallgatása. Bizonyos volt benne, hogy Salvador kivágta a nyelvüket. Valahányszor hívatta a doktor, mindig elfogta a rémület: „Most vágja ki az enyémet is!” Idővel ez a félelme is alábbhagyott.

Egyszer meglátta Jimet, amint háton fekvé, tátott szájjal aludt az olajfák árnyékában. Kihasználta az alkalmat, s óvatosan belesett a néger szájába. A nyelve a helyén volt. Erre kissé megnyugodott.

Salvador szigorú napirend szerint élt. Reggel héttől kilencig rendelt, kilenctől tizenegyig operált, azután visszavonult a laboratóriumába. Különféle műtéteket hajtott végre állatokon, amelyeket azután hosszú ideig megfigyelés alatt tartott. Amikor a megfigyelések véget értek, az állatok kikerültek a kertbe. Cristóbal takarítás közben bejutott a laboratóriumba is. Szeme-szája elállt attól, amit ott látott. Folyadékkal teli üvegedényekben különféle szervek működtek lüktetve. Levágott kezek és lábak éldegéltek egymagukban. És amikor ezeken a testrészeken betegség jele mutatkozott, Salvador meggyógyította őket, visszahozta beléjük a már csak pislákoló életet.

* Tritón a görög mitológia szerint a tenger hullámainak istene. Ha kagylójába fúj, felkorbácsolja vagy lecsillapítja a tenger hullámain. Gyakran delfinen lovagolva ábrázolják

Cristóbal iszonyodott mindettől. Szívesebben dolgozott a kertben a nyomorék állatok között.

A doktor feltétlenül megbízott benne, ő mégsem merészkedett át a harmadik falon túlra. Pedig nagyon fúrta az oldalát, hogy mi lehet mögötte. Egyszer délben, amikor mindenkit elnyomott a hőség, odalopódzott a fal tövébe, és hallgatózott. Gyermekhangok ütötték meg a fülét, indián szavak.

De a gyermekzsivajba furcsa, sipító hangok vegyültek, mintha valaki érthetetlen nyelvjárásban pörölné a kicsinyekkel.

Egy alkalommal Cristóbalt éppen a kertben találta a doktor, és odalépett hozzá. Szokása szerint keményen a szemébe nézett.

– Egy hónapja már, hogy nálam dolgozol, Cristóbal, és elégedett vagyok a munkáddal. Az alsó kertben megbetegedett egy szolga. Te fogod helyettesíteni. Sok újdonságot látsz majd ott. De emlékezz a megállapodásunkra: vigyázz a nyelvedre, ha nem akarsz megválni tőle!

– Lassan már beszélni is elfelejtek a néma szolgák között – dörmögte az öreg.

– Annál jobb. Hallgatni arany. Ha hallgatsz, sok aranyező üti a markodat. Remélem, két hét alatt talpra állítom a beteget. Egyébként mondd csak, jól ismered az Andokat?

– Ott születtem a hegyek között.

– Nagyszerű! Új példányokkal kell kiegészítenem az állatkertemet. Magammal viszek. Most pedig indulj. Jim elkísér az alsó kertbe.

Sok mindenhez hozzáedződött már Cristóbal, de amit az alsó kertben látott, az minden várakozását felülmúlta.

A tágas, napsütötte réten pucér gyermekek és csupasz majmok játszadoztak. A gyermekek különböző indián törzsek fiai, lányai. Akadtak közöttük alig hároméves apróságok is, a legidősebbek vagy tizenkét évesek lehettek. Valamennyien Salvador páciensei. Nem egy közülük súlyos műtéten esett át, az életét köszönhette a doktornak. A lábadozás ideje alatt a kertben játszadoztak, s amikor erőre kaptak, szüleik hazavihették őket.

A gyermekek játszópajtásai farkatlan majmok. Testükön sehol egy szőrszál.

S ami a legelképesztőbb: mind tudott beszélni. Egyikük jobban, a másik rosszabbul. Perlekedtek a gyerekekkel, szitkozódtak, vékony hangon sipítottak. De azért békén megfértek a kicsinyekkel, nem veszekedtek velük többet, mint amennyit minden gyerektársaságban szokás.

Cristóbal hamarjában nem is tudta eldönteni, igazi majmok-e vagy emberek.

Amikor jobban szemügyre vette a kertet, megállapította, hogy kisebb a fentinél, és meredekebben ereszkedik alá az öböl felé, amelytől falként magasodó szikla választja el. A sziklafal mögül hallani a hullámverés moráját. Tehát a tenger nem lehet messze.

Néhány nap múlva alaposabban megnézte a sziklát, meggyőződött róla, hogy mesterséges építmény. Megint egy fal. Ez már a negyedik. A glicíniabozót mélyén szürke vasajtót fedezett fel, éppen olyan színűre volt mázolva, mint a szikla, teljesen beleolvadt a környezetbe.

Cristóbal hallgatózott. Semmit se hallott a víz moraján kívül. Hová vezethet ez a keskeny ajtó? Talán a tengerpartra?

Izgatott gyerekkiabálás hallatszott. Az apróságok az eget fürkészték. Cristóbal is fölemelte a fejét, és egy kis piros léggömböt pillantott meg a kert fölött. A szél lassan sodorta a tenger felé.

A kert fölött röpködő, közönséges piros léggömb látványa nagyon felkavarta az indiánt. Nyugtalankodni kezdett. És amint a beteg szolga felgyógyult, kéréssel fordult Salvadorhoz.

– Hamarosan az Andokba indulunk, s lehet, hogy sokáig maradunk. Engedje meg, doktor, hogy meglátogassam a lányomat meg az unokámat.

Salvador nem szerette, ha az alkalmazottai elhagyják a birtokot, ezért többnyire egyedülálló, családtalan szolgákat fogadott fel.

Cristóbal a doktor szemébe nézve, némán várta a választ. Salvador hideg pillantását végigjáratta rajta, azután így szólt:

– Emlékezz a megállapodásunkra. Vigyázz a nyelvedre! Elmehetsz, de legkésőbb három nap múlva itt légy! Várj csak!

Átment a szomszéd szobába, és egy szarvasbőr tarsollyal tért vissza. A tarsolyban aranypezók csilingeltek.

– Ezt az unokádnak küldöm. Meg neked a hallgatásodért.

TÁMADÁS

– Ha ma sem jön el a fivéred, nem tartok igényt tovább a segítségedre, ügyesebb és megbízhatóbb embereket fogadok – mondta Baltasarnak Zurita, tömött bajuszát huzigálva. Most városias szabású fehér öltönyt és panama kalapot viselt. Buenos Aires szélén találkozott Baltasarral, ott, ahol megművelt földek végződnek, s kezdődik a pampa.

Baltasar fehér ingben és kék csíkos nadrágban ült az út szélén, s a nap perzselte füvet morzsolgatta zavarában.

Már maga is kezdte megbánni, hogy a fivérét, Cristóbalt küldte kémkedni Salvadorhoz.

Cristóbal tíz évvel idősebb volt nála, de az évei számát meghazudtolón erős és ügyes. Ravasz, mint a pampák vadmacskája. De mégiscsak megbízhatatlan ember. Eleinte gazdálkodással próbálkozott, de unalmasnak találta. Azután nyitott egy csapszéket a kikötőben. De nagyon elkapta a borissza szenvedély, és hamarosan tönkrement. Az utóbbi időben a legsötétebb ügyletekbe bocsátkozott, minden agyafúrtságát latba vetve s a hitszegéstől sem riadva vissza. Az ilyen ember lehet jó kém, de megbízni nem lehet benne. Az édestestvérét is elárulja, ha hasznot remél belőle. Baltasar jól tudta ezt, s legalább úgy nyugtalankodott, mint Zurita.

– Bizonyos vagy benne, hogy Cristóbal meglátta a léggömbödet?

Baltasar bizonytalanul megvonta a vállát. Szeretett volna itthagyni csapot-papot, hazamenni, leereszteni a torkán egy pohár jéghideg italt, és bebújni az ágyba.

A lebukó nap utolsó sugarai porfelhőbe botlottak a domb mögött. Éles, elnyújtott füttyszó hallatszott.

– Ő lesz az!

– Na végre!

Cristóbal fürge léptekkel közeledett feléjük. Az elcsigázott, öreg indiánt mintha kicserélték volna. Füttyentett még egy hegyeset, aztán üdvözölte Baltasart és a kapitányt.

– Nos, láttad-e hát a tengeri ördögöt? – kérdezte mohón Zurita.

– Még nem, de ott van, az bizonyos. A doktor négy fal mögött őrzí. A legfontosabb sikerült: Salvadornál dolgozom, és megbízik bennem. A beteg kislánnyal jól sült el a dolog! – Cristóbal elnevette magát, s hamiskásan csipentett a szemével. – A kis bolond majdnem elrontotta a dolgot, amikor érte mentem. Megölelem, összecsókolom, ahogy szerető nagypapához illik, ő meg berzenkedik, majdnem sírva fakad. – Újra elnevette magát.

– Hol tettél szert a kis unokára? – kérdezte Zurita.

– Pénzt találni nehéz, gyereket könnyű. A gyerek anyja is elégedett. Én öt pezót kaptam tőle, ő meg egészségesen kapta vissza a gyereket.

A Salvadortól kapott arannyal teli tarsolyról mélyen hallgatott. Esze ágában se volt, hogy odaadja a kislány anyjának.

– Hanem annál a Salvadornál csodákat láttam. Micsoda állatkertje van! – És mesélni kezdte, mi mindent látott.

– Ez mind nagyon érdekes – mondta a kapitány, miközben szivarra gyújtott –, de nem láttad a legfontosabbat, az ördögöt! Mit akarsz tenni ezután?

– Hogy mit? Egy kis kirándulást teszek az Andokban. – Elmondta, hogy Salvador miféle vadászatra készül.

– Nagyszerű! – lelkesedett a kapitány. – Salvador birtoka messze esik a lakott helyektől. Amíg ő oda jár, megtámadjuk a házát, és megszöktetjük a tengeri ördögöt.

Cristóbal tagadólag csóválta a fejét.

– A jaguárok leszedik a fejeteket, még mielőtt rátalálnátok az ördögre. Egyébként ha helyén van a fejetek, akkor se találtok rá, ha nekem nem sikerült.

– Akkor próbáljuk meg máshogy – mondta rövid töprengés után Zurita. – Meglepjük őket, amikor vadászatra indulnak, Salvadort fogságba ejtjük, s az ördögöt követeljük váltságdíjul.

Cristóbal ügyes mozdulattal kihúzott egy szivart a kapitány zakójának zsebéből.

– Hálás köszönettel. A rajtaütés jobb ötlet. De Salvador túljár az eszünkön: megígéri a váltságdíjat, és nem adja meg. Ilyenek ezek a spanyolok... – Cristóbalt elfogta a köhögés.

– Hát akkor mit tanácsolsz? – kérdezte ingerülten Zurita.

– Türelem, kapitány... Az a legfontosabb. Salvador bízik bennem, de csak a negyedik falon innen. Az kell, hogy úgy bízson bennem, mint saját magában, és akkor meg fogja mutatni az ördögöt.

– Akkor hát?

– Ha mondjuk a doktort banditák támadnák meg az úton – Cristóbal mókásan Zurita mellére bökött –, én pedig, a bátor araukán – itt magára mutatott – megmenteném az életét. Akkor Cristóbal előtt nem marad titok Salvador házában. („És a tarsolyom is színültig megtelik aranypénzzel” – tette hozzá magában.)

– Nem is rossz ötlet!

Megállapodtak, melyik úton vezeti a doktort a hegyek felé.

– Az indulás előtti este egy vörös követ dobok át a kerítésen. Addigra készüljenek fel. A támadás tervét aprólékosan átgondolták, egy váratlan körülmény mégis csaknem elrontott mindent.

Zurita, Baltasar és a kikötőben toborzott tíz haramia *gaucho ruhában, állig felfegyverkezve, lóháton várták az áldozatukat, a lakásától jókora távolságban.**

Sötét éjszaka volt. A lovasok feszülten figyeltek, mikor hallják meg a patkódobogást.

De Cristóbal nem tudhatta, hogy manapság az emberek nem lóháton indulnak vadászni, mint néhány évvel korábban.

A banditák gyorsan közeledő motorzajra lettek figyelmesek. Egy emelkedő mögül vakító reflektorfény vágott szemükbe, s mielőtt magukhoz tértek volna, a hatalmas fekete autó már el is száguldott mellettük.

Zurita vadul káromkodott. Baltasar csak nevette.

– Ne bánkódjon, kapitány – vigasztalta. – Nappal meleg van, azért mennek éjszaka. Könnyű nekik. Salvador kocsiján két nap világít. Nappal pihenni fognak. A hágónál utolérhetjük őket. – Ezzel megeresztette a kantárszárat, és a koci után vágatott. A többiek a nyomában.

Két óra lovaglás után tábortüzet pillantottak meg a távolban.

– Ők lesznek azok. Úgy látszik, valami történt velük. Várjatok, odalopódzom hozzájuk, megnézem, mi újság.

Baltasar lecsúszott a nyeregből, és kúszni kezdett, mint egy kígyó.

Egy óra múlva visszatért.

– Elromlott a kocsijuk. Most javítják. Cristóbal van őrségben. Sietnünk kell.

A többi már nagyon gyorsan zajlott le. A banditák támadtak, Salvador még fel se ocsúdott, neki, Cristóbalnak s a három négernek már össze volt kötözve keze-lába.

A felbérelt banditák vezére – Zurita inkább a háttérben maradt – odalépett Salvadorhoz, és elég nagy összegű váltságdíjat követelt.

– Megfizetem. Engedjenek szabadon – válaszolta a doktor.

* A *gauchók* félvad pásztortörzsek, a pampákon élnek, kitűnő lovasok. Meszticek, de több bennük az indián vér

– Ezt persze csak teérted. És még egyszer ugyanennyit a kíséroidért – találta fel magát a bandita.

– Ennyi pénzt nem tudok adni egyszerre – mondta Salvador rövid gondolkodás után.

– Akkor meghalsz! – kiáltották a banditák.

– Ha nem fogadod el a feltételeinket, hajnalban végzünk veled – mondta a vezér.

Salvador megvonta a vállát.

– Nincs nálam ekkora összeg.

Nyugalma még a banditákat is meglepte.

Az autó mögé dobták a megkötözött foglyokat, aztán felforgatták a málhát, találtak valamennyi alkoholt – a gyűjtemény feldolgozásához lett volna szükség rá –, ki is itták mind egy cseppig, aztán részegen végignyúltak a földön.

Nem sokkal virradat előtt valaki óvatosan odakúszott Salvadorhoz.

– Én vagyok – suttogta Cristóbal. – Sikerült kioldoznom a kötelet. Odalopódtam a puskás őrszemhez, és leütöttem. A többiek részegek. A sofőr elkészült a kocsival. Sietnünk kell.

Gyorsan beültek az autóba, a néger sofőr begyújtotta a motort, a kocsni ugrott egyet, és nekilódult az útnak.

Kiáltás és rendetlen lövöldözés hallatszott a hátuk mögött.

Salvador melegen megszorította Cristóbal kezét.

Zurita csak Salvador szökése után tudta meg a banditáktól, hogy a doktor beleegyezett a váltságdíjba.

„Nem lett volna egyszerűbb megtartani a váltságdíjat, mint megszöktetni ezt a tengeri ördögöt, akiről senki se tudja, micsoda? – töprengett a kapitány. – De már oda az alkalom. Nincs más hátra, várni kell a híreket Cristóbaltól.”

A KÉTÉLTŰ EMBER

Cristóbal azt remélte, hogy Salvador majd odalép hozzá és így szól: „Megmentetted az életemet. Ezentúl nincs előtted titok a házamban. Jöjj velem, megmutatom a tengeri ördögöt...”

De Salvador nem ezt tette. Bőkezűen megjutalmazta az indiánok életének megmentéséért, azután tudományos munkájába mélyedt.

Cristóbal se vesztegette az időt hiába, a negyedik falat tanulmányozta, és a rejtekajtó nyitját kereste. Az ajtó sokáig ellenállt, de végül sikerült megfejteti a titkát. Egy alkalommal, ahogy az ajtót tapogatta, apró dudorra talált az ujján. Megnyomta. Az ajtó engedelmesen kitárult. Nehéz és vastag volt, mint a páncélszekrények ajtaja. Cristóbal fűgőn besurrant rajta, s hallotta, hogy a kapu bezárul mögötte. Ettől kissé melege lett. Végigtapogatott minden dudort, de semmi eredmény.

„Csapdába kerültem!” – dühöngött magában.

Mit tehetett volna egyebet, elindult, hogy kifürkéssze Salvador utolsó titkát, gondosan rejtegetett belső birodalmát.

Dús növényzetű kertben találta magát. Olyan volt, mint egy kicsiny kráter, minden oldalról ember építette, magas sziklafal vette körül. Nemcsak a hullámverés robaja hallatszott, hanem még a vízmosta parti kavicsok surrogása is.

Olyan fák és cserjék nőttek itt, amelyek a nedves talajt kedvelik. A bő árnyéket adó, dús lombú fák alatt csörgedeztek. Tucatnyi szökőkút vízcseppek garmadáját szórta szerteszét. Olyan nedves volt a levegő, mint a Mississippi torkolatvidékén. A kert közepén lapos tetejű kőház állt. Falait sűrűn befutotta a repkény. A zöld ablakzsalkuk lebocsátva. A ház lakatlannak látszott.

Cristóbal bejárta a kertet. Annak a falnak a tövében, mely a birtokot a tengeröböltől elválasztotta, az öreg fák alatt hatalmas, négyzet alakú medencét talált. A víztükör legalább ötszáz négyzetméter, mélysége öt méter is lehetett.

Közeledtére valami ijedten rebtent a bozótban, hangos csobbanás, és már el is nyelte a medence vize. Csupán buborékok jelezték a nyomát. Cristóbal a lélegzetét is visszafojtotta izgalmában. Ő lesz az! A tengeri ördög! Végre megláthatja!

Odalépett a medence pereméhez, és belenézett a kristálytisza vízbe.

A medence fehér kőlapokkal kirakott fenekén egy jól megtermett majom kuporgott. Ijedten, de kíváncsian bámult a víz alól az indiánra. Cristóbal nem tudott magához térni az ámulattól: a majom lélegzett a víz alatt. Az oldala szabályosan emelkedett és süllyedt.

Mikor kissé összeszedte magát, nem állhatta meg nevetés nélkül: no lám, a tengeri ördög, a halászok réme nem más, mint egy kétéltű majom. Hogy mi minden van ezen a világon, ki hinné?!

Elégedett volt. Végére járt hát a rejtélynek. De azért kissé csalódott. A majom cseppet sem hasonlított arra a vízisörnyre, amelyről a szemtanúk beszéltek. Lám, mire képes a félelem meg a képzelet!

De már ideje volt, hogy a visszaútról gondolkodjék. Visszament a bejáráthoz, felmászott egy magas fára, aztán át a kőfal tetejére, onnan pedig – vállalva a lábtörés kockázatát – leugrott a földre.

Éppen jókor, mert már hallatszott Salvador kiáltása:

– Cristóbal! Hol vagy hát?

Cristóbal felkapott egy ott heverő gereblyét, és buzgón húzkodta össze a száraz leveleket.

– Itt vagyok.

– Gyerünk! – És a sziklába vágott rejtekajtó felé indult. – Nézd csak, így nyílik. – És megnyomta azt a bizonyos dudort az ajtó érdes felületén.

„Elkésett. Már láttam az ördögöt” – gondolta Cristóbal.

Beléptek a kertbe. Elhaladtak a repkénnyel befutott ház mellett, és megálltak a medencénél. A majom még mindig ott gubbasztott a vízben, buborékokat eregetve.

Cristóbal csodálkozva felkiáltott, mintha először látná. Pedig az igazi csodálkozónivaló csak ezután következett.

Salvador ügyet se vetett a majomra. Csak intett neki, mintha elhessegetné. A majom nyomban feljött a víz színére, kikecmergett a medencéből, megrázta magát, és felmászott egy fára. A doktor lehajolt, a füvet tapogatta, majd erősen megnyomott egy zöld lemezkét. Tompa zaj hallatszott. A medence aljának szélén lefolyók nyíltak. Néhány perc múlva a medence kiürült. A nyílások bezárultak. Valahonnan oldalról vaslétra nyúlt ki, leért egészen a fenékgig.

– Gyerünk!

Leereszkedtek a medencébe. Salvador rálépett az egyik kőlapra, mire középen újabb nyílás tárult fel. Vaslépcső vezetett a mélybe.

Cristóbal követte a doktort a föld alatti járatba. Egyenletesen haladtak, pedig a fönti nyílásból alig esett már fény a lábuk elé. Lassan az is eltűnt. Koromsötétben tapogatóztak tovább. Lépteik zaját tompán verte vissza a föld alatti folyosó.

– Vigyázz a lábadra, mindjárt megérkezünk!

Salvador megállt, motozott a falon. Kattant a kapcsoló, éles fény áradt szét mindenütt. Cseppkőbarlangban álltak, egy oroszlánfejes bronzkapu előtt. Az oroszlánok karikát tartottak a foguk között. Salvador megrántotta az egyik karikát, a nehéz ajtó hangtalanul kitárult, sötét terembe léptek. Újra kattant a villanykapcsoló, egy tompa fényű üveggömb tágas barlangüreget világított meg, amelynek egyik fala üvegből volt. Még egy kattintás a kapcsolón, s a terem homályba borult, de ugyanebben a pillanatban erős fényszórók gyúltak ki, s messze bevilágították az üvegfal mögötti teret. Hatalmas akvárium tehát a barlang, vagy inkább üvegház a tenger fenekén. Vízínövények és korallbokrok között halak cikáznak. És a bozót mögül egyszerre csak előtűnik egy hatalmas, düllelt szemű, békalábú, ember formájú lény. A testén kékezüst pikkely szikrázik. Gyors, ügyes mozdulatokkal odaúszik az üvegfalhoz, Salvador felé bólint, belép az üvegekamrába, és becsapja az ajtót maga mögött. A kamrából gyorsan kifolyik a víz. Az ismeretlen ekkor kinyitja a második ajtót,

– Vedd le a szemüvegedet meg a kesztyűdet! – szól hozzá a doktor.

Az ismeretlen engedelmesen lehúzza az uszonyos kesztyűt, leveszi a szemüveget, s arányos termetű, jóképű fiatal férfi áll Cristóbal előtt.

– Ismerkedjete meg: Ictiander, a halember, vagy inkább kétéltű ember, más néven a tengeri ördög – mutatta be Salvador.

A fiatalember barátságosan mosolygott, kezét nyújtott az indiánnak, és spanyolul köszöntötte.

Cristóbal némán szorította meg a kezét, egy szót se tudott kinyögni a meglepetéstől.

– Ictiander néger szolgája megbetegedett – folytatta a doktor. – Néhány napig vedd át a munkáját. Ha megbirkózol az új feladattal, véglegesen mellette maradsz.

Cristóbal némán bólintott.

ICHTIANDER EGY NAPJA

Még éjszaka van, de hamarosan virrad. A levegő meleg és nedves, magnólia, tubarózsa, rezeda édes illata árad. Levél se rezdül. Csend van, Ictiander a homokkal felszórt kerti ösvényen lépked. Derékszíján ütemesen himbálódzik a tör, a szemüveg és a két pár békauszony. Csak a kagylózúzalék csikorgása hallatszik léptei nyomán. Az ösvény alig látszik. A fák és bokrok határozatlan formájú sötét foltjai telepedtek rá. A medencék felett pára ül. Ictiander néha félrehajt az útjából egy-egy ágat. Haját és forró arcát nedves csöppekkel permetezi be a harmat.

Az ösvény hirtelen jobbra fordul, és meredeken lefelé vezet. A levegő egyre frissebb és nedvesebb. Ictiander kőlapokat érez a lába alatt, lassít, majd megáll. Ráérősen felveszi a vastag üvegű szemvédőt, kezére és lábára felhúzza az uszonyokat. Kifújja tüdejéből a levegőt, és beugrik a medencébe. A víz hűvöse jólesően frissíti, simogatja kopoltyúit. A kopoltyúrések ütemesen mozognak – az ember hallá változott.

Néhány erőteljes csapás, s Ictiander leér a medence aljára.

A fiú magabiztosan úszik a teljes sötétben. Kinyújtja a kezét, s vasfogódzót talál a sziklafalban. Mögötte a második, a harmadik. Így jut el a vízzel telt alagút végéig. A vízfenék közelében úszik, szemközt a hideg áramlással. Elrugaszkozik a fenékről, s már fent is van a kellemes, langyos fürdőben. A kerti medencékben felmelegedett víz ugyanis az alagút felső rétegében áramlik a tenger felé. Most sodortathatja magát az árral. A kezét összefonja a mellén, hátára fekszik, úgy ringatózik. Közel az alagút vége. Itt, a kijárat előtt egy sziklarepedésből meleg forrás tör fel. Heves zubogásától táncot járnak a kagylók, kavicsok.

Ictiander hasra fordul és előrenéz. Sötét van. Maga elé nyújtja a kezét. Tenyere rácsot tapint, moszatoktól sikamlós, apró kagylóktól érdes vasrácsot. Belekapaszkozik, megkeresi a bonyolult nyitószerkezetet. Az alagút kijáratát eltorlaszoló nehéz, rácsos ajtó lassan kinyílik. Ictiander kisiklik a keskeny résen. Az ajtó becsukódik utána.

A kétéltű ember az óceán felé indul, uszonyos kezével, lábával hajtja magát. A vízben még mindig sötét van. Csak a fekete mélységben villannak fel néha a tengervilágítók (*Noctiluca miliaris*) kékes szikrái meg a sápadt-rózsaszín medúzák. De közel a hajnal, a világító állatok egymás után oltják ki lámpásaikat.

Ictiander ezer apró tűszúrást érez a kopoltyúiban – nehezen lélegzik. Most haladt el a sziklafok előtt. A szirt mögött a víz iszappal, homokkal és más anyagokkal szennyezett. A tenger sós vizét megédesíti a közelben beletorkolló folyó.

„Furcsa lehet a folyami halaknak. Vajon hogy tudnak megélni abban a zavaros, piszkos édesvízben? – gondolja Ictiander. – Bizonyára nem olyan érzékeny a kopolyájuk a homokszemcsékre meg az iszaprészekkékre.”

Kissé magasabbra emelkedik, jobbra fordul, dél felé, aztán ismét alámerül. Ott tisztább a víz. Tenger alatti hideg áramlatba kerül, amely a part mentén halad fel, északnak, egészen a Paraná folyó torkolatáig, ott eltér kelet felé. Az áramlat igen mélyen halad, de felső határa mindössze tizenöt-húsz méterre van a vízfelszíntől. Ictiander megint nyugodtan rábízhatja magát az áramlatra – az messze kisodorja a nyílt óceánra.

Egy kicsit szunyókálhat is. Nincs veszély, még sötét van, a tengeri ragadozók alszanak. Napkelte előtt olyan jó szenderegni. A bőre érzékeli a víz hőmérséklet változását, a víz alatti áramlásokat.

Ekkor a füle tompa robajlást észlel, azután még egyet és még egyet. Horgonyláncok csörgése ez: az öbölben, néhány kilométernyire tőle halászhajók húzzák fel a horgonyt. Nemsokára kel a nap.

Most meg távoli, nagyon távoli, egyenletes zakatolást hall. Ez a Buenos Aires és Liverpool között közlekedő menetrend szerinti angol óceánjáró, a *Gorrox* propellere és motorja. Lehet vagy negyven kilométerre, mégis hogy hallani! A hang a tengervízben ezerötszáz méteres másodpercenkénti sebességgel terjed. s milyen szép ez a hajó éjszaka! Igazi, fényekben pompázó úszó város. De ha gyönyörködni akar benne, este kell útnak indulnia ki a nyílt tengerre. Buenos Airesbe a hajó már a felkelő nap fényével érkezik, a lámpái olyankor már nem égnek. Vége a szendergésnek. A gőzhajó turbinái, propellerei, hatalmas testének himbálódzása, reflektorainak fénye felébreszti az óceán lakóit. A delfinek bizonyára meg is hallották már a hajó közeledtét, s néhány perce nyugtalanul ficáncolnak, s talán megindultak a hajó felé. Ictiander erősen figyel.

Motorzaj veri fel a kikötőt: ébred az öböl. Ictiander kinyitja a szemét, megrázza a fejét, mintha elhessené a hajnali álmot, néhány erőteljes karcsapás, néhány lábtempó és már fent is van a víz színén.

Óvatosan kidugja a fejét a vízből, körülnéz. Tiszta a levegő, a közelben se hajó, se csónak. Derékgig kiemelkedik, lassan tapossa a vizet, úgy tartja fenn magát.

Sirályok és kormoránok repülnek egész alacsonyan a tenger felett, szárnyuk vége néha meg is érinti a víz tükrét, és lassan tovagyrúzó köröket fodroz rajta. A sirályok vijjogása, akár a gyermeksírás. Nagy szárnyuhogással, szelet kavarva, hatalmas hófehér albatrosz lebben el Ictiander feje fölött. Evezőtollai feketék, a csőre piros, de sárga a hegye, a lába narancssárga. Az öböl felé száll. A fiú sóvárgó pillantása követi, A gyászfekete szárnyak repülés közben legalább négy méter szélesre tárulnak. Ha neki ilyen szárnya volna!

Az éjszakát felszipantják a távolban sötétlő nyugati hegyek. Keleten már piroslik az égbolt. Az óceán tükrén alig észrevehető hullámok borzonganak végi, aranyosan villódzva. A sirályok fehér tolla odafenn a levegőben rózsaszínben játszik.

A víz sápadt tükrén tarka, égszínkék és mélykék ösvények kígyóznak – az első szélfuvallatok nyomai. Egyre több köztük a mélykék. Erősödik a szél. A homokpartot már sárgásfehér hullámnyelvek nyaldossák. A part menti víz színe zöldre vált.

Egész halászflozilla közeledik. Ictiander lebukik a mélybe. Apja szigorúan meghagyta, hogy ne kerüljön az emberek szeme elé. Rátalál egy hideg vízű keleti áramlatra, az még kijjebb sodorja a nyílt óceán felé. A tengermély kékeslila csöndje veszi körül. Élénkzöld halak úsznak el mellette, testükön pöttyök, csíkok sötétlenek. Piros, sárga, barna halacskák cikáznak szünet nélkül, mint tarka lepkeraj.

Fentről berregés hallatszik, árnyék vetődik a vízre. Egy katonai hidroplán húz el egészen alacsonyan.

Egyszer egy ilyen hidroplán leszállt a vízre, Ictiander észrevétlenül belekapaszkodott az úszótalpába, és csaknem az életével fizetett érte: a gép váratlanul fölemelkedett, s neki vagy tíz méter magasról kellett leugornia.

Ictiander felpillant. A nap csaknem a feje fölött áll. Nemsokára dél lesz. A víz már nem olyan, mint a tükör, nem tükrözi vissza a köveket, a halakat, sem őt magát. Szakadatlanul mozog, hullámzik.

Ictiander újra a felszínre kerül. A hullámok hintáztatják. Kipillant a vízből. Felül egy hullám hátára, alábukik, azután megint fellendül. Húha, mi van odakint! A parti hullámverés már dühöng, robajlik, köveket görget. A part mentén sárgászöld a víz. Erős délnyugati szél fúj. A hullámok egyre nőnek. Fehér habtaréj villog a hátukon. Vízcseppek permeteznek a fiú testére. Kellemes érzés.

„Miért van az – töpreng –, hogy a hullámok szemből sötétkéknek látszanak, visszanézve meg szürkésfehérnek?” A hullámok tetején szárnyas repülőhalak falkái jelennek meg. Hol felemelkednek, hol lejjebb ereszkednek, kikerülnek a hullámtaréjokat, szállnak vagy száz métert, aztán leereszkednek a vízre.

Megbolydult a sirályok raja, hangosan rikoitoznak. Széles szárnyukkal hasítják a levegőt, a leggyorsabb madarak a fregattok. Hatalmas hajlott csőr, éles karmok, zöldes-fémes színben játszó sötétbarna tollazat, a begye narancssárga. Ez a hím. s nem messze tőle ott a világosabb tollú, fehér begyű nőtény. Rázuhan a vízre, mint a kő, és egy pillanat múlva ott vergődik már görbe csőrében egy ezüstös halacska. Itt keringenek az albatroszok is. Vihar lesz.

A viharfelhővel szemben már bizonyára ott szárnyal a palamedea. Amikor a halászhajók és az elegáns jachtok hanyatt-homlok menekülnek a part felé, ez a bátor kis madár dallal köszönti a vihart.

Zöldes félhomály van ideleln, de a vastag vízrétegen át is kivehető azért, merre jár a nap. Nagy, fényes folt jelzi. Ez pedig elegendő az iránymeghatározáshoz. Ki kell érní a sekély vízbe, mielőtt a felhő eltakarná a napot, különben – oda a reggeli! Pedig már rég itt volna az ideje. A sötétben

nehéz rátalálni a zátonyokra, a víz alatti sziklákra. Ictiander erős karcsapásokkal, erőteljes lábtempóval úszik, akár a békák.

Időnként a hátára fekszik és a kékeszöld homályban alig-alig derengő világos folt alapján ellenőrzi, jó irányban halad-e. Néha előrefigyel, nem lát-e zátonyt. A bőrével meg a kopoltyújával érzékeli a víz változását: a zátony közelében a víz nem olyan sűrű, nagyobb a sótartalma, és több benne az oxigén. Jó könnyű víz. Megkóstolja, ízlelgeti. Mint a vén tengeri medvék: nem látják, mégis tudják, hogy közel a part. Ki tudja, miféle jelekből.

Fokról fokra világosodik. Balról és jobbról kirajzolódik már a két víz alatti szikla jól ismert körvonala. Közöttük sík terecske, mögötte kőfal. Ictiander víz alatti öbölnek hívja ezt a helyet. Itt a leghevesebb vihar idején is nyugodt a víz.

Mennyi hal gyűlt össze ebben a csendes öblöcskében! Mint egy bogrács fortyogó halászlé! Apró, sötét színű halacska testük közepén sárga sáv, a farkuk is sárga, ferde csíkosak, kékek. Hol eltűnnek hirtelen, hol meg ugyanolyan váratlanul újra fölbukkannak. Amíg fölfelé igyekszik a víz színére, körültekinget: mindenütt hemzsegnek a halak. Azután felülről visszapillant: sehol semmi. Mintha a víz nyelte volna el őket. Sokáig töprengett, mi lehet ennek az oka, egészen addig, míg egyszer a kezébe nem akadt egy halacska. Akkora volt, mint a tenyere, de lapos, mint a késpenge. Ezért nem lehet látni felülről.

Tálalva a reggeli. Az öböl sík alján, a meredek sziklafal tövében ott a sok osztriga. Ictiander odasiklik, leheveredik és nekilát. Kiszedi az osztrigát a kagylóhéjból, és jóízűen elfogyasztja. Jól tud enni a víz alatt: szájába tesz egy falatot, aztán a foga között kiszűri a vizet. Igaz, egy kicsit le is nyel belőle az ennivalóval együtt, de az se baj. Hozzászokott már a tengervízhez.

Vízinövények ringanak körülötte: az agaragar lyukacskaikkal pettyezett zöld levelei, a mexikói caulerpa bolyhos zöld levelei, rózsaszínben pompázó nitofilák. Most mind szürkének látszanak, a vízben alkonyi homály uralkodik. Még tart a vihar. Néha a mennydörgés tompa moraja is elhatol ideig. Ictiander felfelé kémlel.

De mitől támadt ez a hirtelen sötétség? Valami nagy, fekete folt telepedett éppen a feje fölé. Mi lehet az? A reggelinek vége. Ki kell kandikálni a víz színére. Óvatosan kúszik felfelé a meredek sziklán. Lám csak! Hatalmas albatrosz szállt le a vízre. Narancssárga lába karnyújtásnyira van a fiútól. Utána is nyúl, belekapaszkodik. A megriadt madár széttárja sátornyi szárnyát, és felszáll, magával ragadva kapaszkodó potyautását. De a levegőben Ictiander teste sokkal nehezebb, mint a vízben volt, az albatrosz súlyos terhével együtt visszazuhan a hullámokba. Tollas, puha melle eltakarja a fiút. Ictiander nem várja meg, míg a madár vörös csőrével belekap a fejébe, egy szempillantás alatt alámerül, és néhány másodperc múlva másutt bukik fel újra. Az albatrosz elszáll kelet felé, és eltűnik a vihar korbácsolta hullámhegyek mögött.

Elült a vihar. Már csak távoli dörgés hallatszik kelet felől. De az eső még mindig zuhog, mintha dézsából öntenék. Ictiander derékig kiemelkedik a vízből, úgy gyönyörködik a látványban. A legmagasabb hullám hátán lovagol. Körülötte az ég, a tenger, a szél, a felhő, az eső, a hullám – mind egyetlen forgó, morajló, rengő, robajló, nedves gomolyagba torlódik. Hab göndörödik, tajték kígyózik a hullámok taróján, vízhegyek törnek a magasba, és lavinaként omlanak alá, hullámok ágaskodnak, suhog a zápor, nekivadultan tombol a szél.

Amitől a földi ember retteg, Ictiander számára gyönyörűség. Persze vigyázni kell, nehogy rázuhanjon a hullámlavina. De Ictiander biztonságosan lavíroz a hullámok között. Jól ismeri a természetüket. Tudja, hogy az egyik csendesen hintáztat föl-le, a másik, mire egyet szólnál, átbucskáztat a fejedén. Tudja, mi történik a mélyben, azt is, hogyan ül el a hullám, ha vége a viharoknak. Hogy először az apraja csillapodik le, azután a nagyok, de az egyenletes „holt hullámszás” még sokáig megmarad.

Szeretett bukfacezni a parti hullámverésben, de tudta, hogy veszélyes. Egyszer úgy beverte a fejét a mederbe, hogy eszméletét veszítette. Más, közönséges ember megfulladt volna, ő kiheverte az ütést a tenger fenekén.

Elállt az eső. Továbbvonult a vihar nyomában valamerre kelet felé. A szél iránya is megváltozott. Északról, a trópusi tájak felől meleget hozott. A felhők mögül kivillogott kékje. Áttörtek a napsugarak, és felsziporkáztak a hullámokon. Délkeleten, a komor, sötét égbolton kettős szivárvány íve feszült. Az óceán is nagyot változott. Már nem ólomszürke, hanem azúrkék, s ott, ahol a napsugarak érik, fényes zöld foltok ragyognak.

Kisütött a nap, és egy pillantás alatt megváltozott a tenger, a part, még a távoli hegyek is. És milyen csodálatosan könnyű, nedves a levegő ilyenkor, vihar után! Ictiander teliszívja a tüdejét az egészséges, tiszta tengeri levegővel, majd lebukik, s kopoltyúival lélegzik. Ő az egyetlen ember, aki tudja, milyen könnyű, milyen pompás a légzés a vízben olyankor, amikor a vihar, a szél, a hullámverés meg az eső összevegyíti a tengert az éggel, a levegőt a vízzel, s dúsan feltölti a vizet oxigénnel. Ilyenkor feléled minden hal, felpezsdül minden tengeri lény.

Vihar után a vízínövények dzsungeléből, a szűk sziklarepedésekből, a szeszélyes korallképződmények és szivacsok közül apró halacskák úsznak elő, nyomukban felbukkannak a vízmélyek lakói, a nagy halak, s végül, amikor már minden elcsendesült, előmerészkednek az érzékeny, finom medúzák, az áttetsző, szinte súlytalan rákocskák, szifonofórák, vénuszövek.

Egy napsugár esett a hullámra, s körös-körül zöld lett tőle a víz, apró buborékok csillognak, pezseg a hab. Ictiandertől nem messze delfinek fickándoznak, a barátai. Vidám, hamiskás, kíváncsi pillantásokat vetnek feléje. Fényes fekete hátuk fel-felbukkan a hullámok között. Fröcskölődnek, prűszkölnek, kergetőznek. Ictiander nevet, elkapja egyiket-másikat, belekapaszzkodik, lemerül vele, aztán megint fölbukik. Úgy érzi, hogy az egész óceánt, a delfineket, az eget, a napot is, mind az ő kedvéért teremtették.

Az égre pillant, összehúzott szemmel a napba néz. Alkonyodik. Ictiander nem akar még hazatérni. Elhatározza, hogy itt marad, kinn a vízen, itt lubickol, amíg be nem sötétedik, amíg a mélykék égen föl nem ragyognak a csillagok.

Csakhogy hamarosan elunja a semmittevést. Nem messze tőle tengeri állatok pusztulnak. Pedig segíthetne rajtuk. Feszülten figyeli a távoli partot. Oda, a homoknyelvhez, ahol olyan sekély a víz! Ott van leginkább szükség a segítségére. Ott tombol a parti hullámverés.

Ez az átkozott hullámverés minden vihar után a moszatok egész csomóit, a tenger lakóinak garmadáját veti ki a partra: medúzákat, rákokat, tengeri csillagokat, néha egy-egy óvatlan delfint is. A medúzák nagyon hamar elpusztulnak. A halak némelyike visszavergődik a vízbe, de legtöbbször ott pusztul a szárazon. A rákok csaknem mind visszajutnak a tengerbe. Néha szándékosan is kimásznak a partra, hogy a hullámverés áldozatain lakmározzanak. Ictiander szívesen segít a partra vetett állatokon.

Órák hosszat járta a partot vihar után, s a még élő állatokat visszadobta a vízbe. S milyen boldog volt, ha látta, hogy a visszadobott hal vidám farkcsapással tovaúszik. Hát még amikor egy-egy oldalára vagy hátára fordult alélt halacska végül mégis magához tért! Ha nagy halat talált a parton, visszacipelte a tengerhez. A hal vergődött a keze között, de ő csak nevetett, és nyugtatta, ne féljen, tűrjön még egy keveset. Persze ugyanazt a halat minden lelki-furdalás nélkül jóízűen elfogyasztotta volna vacsorára, ha a nyílt vízen éppen a keze közé kerül, de hát az más. Az szükséges rossz. Itt viszont a parton ő a tenger lakóinak barátja, jótevője, megmentője.

Rendszerint olyan módon szokott hazatérni, ahogy előtt: a tengeráramlatok sodrában. De ezen a napon nem szívesen maradt sokáig a mélyben, olyan gyönyörű volt a tenger tükre meg az égbolt. Hol alámerült, úszott egy sort, hol ismét felbukott a vízből, mint a halászó tengeri madarak.

A nap utolsó sugarai is kihunytak, csak nyugaton pislákol sárga fénysáv. A mogorva hullámok mint sötétszürke árnyak kergetik egymást.

A levegő hűvöse után most olyan kellemes meleg a víz. Sötét van, de nem félelmetes. Ilyenkor nem kell támadástól tartani. A nappali ragadozók már elpihentek, az éjjeliek pedig még nem indultak vadászatra.

Éppen kapóra jött az északi áramlat, amely közvetlenül a tenger színe alatt halad. A holt hullámzás még mindig nem nyugodott el, föl-le ringatja a víz alatti folyót, de az rendíthetetlenül árad a meleg északról a hideg dél felé. Jóval alatta pedig vele szemben halad a hideg áramlat – délről északnak. Ictiander gyakran bízza rájuk magát, ha hosszabb utat kell megtennie a part mentén.

Ma messze felúszott északra. Most ez a meleg folyam visszafuvarozza az alagúthoz. Csak el ne aludja a kiszállást, mint egyszer megtörtént. Összekulcsolja a karját a feje alatt, aztán széttárja, szétterpeszti a lábát, majd megint összeszorítja. Tornázik. Szépen halad dél felé. A meleg víz és a lassú testmozgás megnyugtatja.

Felpillant. Fénylő ív magasodik előtte apró csillagokkal kirakva. A tengervilágítók gyújtották fel kicsi lámpásukat, s most a víz színére szállnak fölfelé. Valahol a homályban kékes és rózsaszínű ködgomolyok világítanak – megannyi elképzelhetetlenül parányi világító állat.

Lassan lebeg tova néhány zöldes fényű gömböcske. A fiútól nem messze medúza világít, olyan, mint egy csipkés, rojtos ernyőjű díszes lámpa. A hosszú rojtok az állat minden mozdulatára meglibbennek, akárha könnyű szellő lebegtetné őket. A sekély vizekben már kigyúltak a tengeri csillagok. Lenn a mélyben sebesen iramló fények jelzik az éjjeli ragadozók útját. Egymást követik, keringenek, kihunynak, majd újra felgyúlnak.

Ismét zátony. A korallok szeszélyes ága-bogát belülről kék, rózsaszín, zöld és fehér fény világítja meg. Van köztük olyan, amelyik csak halványan pislákol, van, amelyik fehéren izzik, mint az olvasztott fém.

A földről éjjel csak az apró, távoli csillagok látszanak, meg néha a hold. Itt ezernyi csillag, ezernyi hold, ezernyi tarka fényű, kicsinyke nap, csupa lágy pasztellfény. A tengerben az éjszaka sokkalta szebb, mint a földön.

Ichtiander néha fel is bukik a vízből, hogy összehasonlíthassa.

Melegebb a levegő. Fenn az ég csillagokkal kivert sötétkék burája. A láthatáron ott ragyog a hold ezüstkorongja. S végig, a tenger tükrén ezüsthíd vezet odáig.

A kikötő felől elnyújtott, mély hajókürtszó hallatszik. Az angol óceánjáró, a *Gorrox* most indul visszafelé. Késő van. Hamarosan megvirrad. Csaknem egy teljes napja, hogy eljött hazulról. Otthon valószínűleg szemrehányás fogadja.

Ichtiander az alagúthoz ér, benyúl a rácsok közé, kinyitja a vasrostélyt, átúsztatja a vaksötét átjárón. Most az alagút alján, a hideg áramlattal kell haladnia, az víz a tengerről a kerti medencék felé.

Kissé beüti a vállát. Beért a medencébe. Gyorsan feljön a víz színére. Mélyen beszívja tüdejébe a kert oly jól ismert, virágillattól édes levegőjét.

Néhány perc múlva már mélyen alszik az ágyában, ahogy apja meghagyta.

A LEÁNY ÉS MEGMENTŐJE

Ichtiander egy napon a tengerben úszkált vihar után.

Amikor felbukott a mélyből, furcsa tárgyra lett figyelmes. Nem messze tőle mintha valami halászhajóról leszaggatott vitorlafoszlány lebegett volna a vízen. Közelebb úszott hozzá, és csodálkozva látta, hogy nem vitorla az, hanem ember. Szép fiatal leány. Rá van kötözve egy deszkaszálra. Csak nem halott? Életében először ellenséges indulatok ébredtek benne az óceánnal szemben.

Lehet, hogy csak eszméletét veszítette? Ichtiander megigazította a leány erőtlenül lehanyatló fejét, megragadta a deszkát, és a part felé úszott.

Erőtlen csapásokkal haladt, amilyen gyorsan csak tudott, csak egyszer-kétszer állt meg egy pillanatra, hogy újra megigazítsa a leány fejét. Azt suttozta neki, amit a bajba jutott halaknak szokott: „Túrj még egy kicsit!”

Szerette volna, ha a lány felnyitja a szemét, de tartott is tőle. Látni akarta, hogy él, de félt, hogy megijeszti a leányt. Talán le kellene venni a szemüveget meg az uszonyokat. De az is idővesztés, meg aztán uszonyok nélkül nehezebben is halad. Újra nekiiramodott, s a deszkán fekvő leányt maga előtt tolt. Már elérte a parti hullámverés sávját. Itt nagyon óvatosnak kell lennie. Meg kell várni, amíg a hullámok maguktól kiviszik a partra. Próbált leállni, lábával kereste a talajt. Végre kiért a sekély vízbe, partra vitte a leányt, kioldotta kötelékeit, egy bokrokkal benőtt homokbucka árnyékába fektette, és mesterséges lélegeztetéssel élesztgetni kezdte.

Mintha megrezdülne a szempillája. A lány szívére szorítja a fülét, s végre gyenge dobbanásokat hall. Él! Ictiander legszívesebben világgá kiabálná örömét.

A leány félig felnyitja a szemét, Ictianderre pillant, s arcára kiül a borzadály. Azután lecsukja a szemét. A fiú egyszerre örül és szomorkodik. Mégiscsak megmentette a lány életét. Most viszont el kell tűnnie, nehogy halálra rémítse. De szabad-e itt hagyni szegénykét, amikor jártányi ereje sincs? Amíg így töprengett, nehéz, gyors léptek zaja közeledett. Habozásra nincs idő. Fejest ugrott a hullámokba, alámerült, s a víz alatt elúszott a szomszédos sziklavonulatig. Ott elrejtőzött az omladék között, s onnan figyelte, mi történik.

A homokdomb mögül kilépett egy barna képű, bajuszos kecskeszakállas férfi, fején széles karimájú kalap. És halkán így szólt: „Itt van hát, hála a Szent Szűznek!” Csak futva indult a lány felé, aztán hirtelen sarkon fordult, tengerhez szaladt, és megmártózott a hullámokban. Amúgy csuromvizesen odafutott a leányhoz, és mesterséges légzést kezdett alkalmazni. (Ugyan mire jó most már?) Odahajolt a leány arca fölé... Megcsókolta. Aztán hevesen hadarva beszélni kezdett. Ictiander csak egy-egy szót kapott el: „Előre figyelmeztettem... Örültség volt... Még jó, hogy hozzákötözte magát a deszkához...”

A leány felnyitja a szemét, fejét kissé megemeli. Az arcán csodálkozással, haraggal, elégedetlenséggel vegyes félelem. A kecskeszakállú csak nem hagyja abba, hevesen beszél hozzá, amíg felsegíti őt. De a leány még gyenge, visszahanyatlik a homokba.

Csak fél óra múltán tudtak útnak indulni. Ott mentek el Ictiander rejtekhelye előtt. A leány összehúzott szemmel fordult a sombrero-s férfi felé.

– Tehát ön mentette meg az életemet? Köszönöm. Isten jutalmazza meg érte.

– Nem az isten, csak maga tud engem megjutalmazni – felelte a férfi.

A leány mintha nem is hallotta volna. Egy kicsit hallatott, azután így szólt:

– Különös. Pedig nekem úgy tetszett, mintha valami furcsa szörny lett volna mellettem.

– Képződés. Ámbár lehet, hogy az ördög volt. Halottnak hitte magát, és eljött a lelkéért. Mondjon el egy imát, s támaszkodjon rám bátran. Ha velem van, semmiféle ördög nem juthat a közelébe.

És elmentek. A csodaszép leány meg ez a rossz arcú ember, aki arról akarta meggyőzni a leányt, hogy ő volt a megmentője. De Ictiander nem leplezhette

le a hazugságot. Csináljanak, amit akarnak, egy a fontos – ő megtette, amit kellett.

A leány meg a férfi már régen eltűnt a homokdombok mögött, Ictiander még mindig csak nézett utánuk. Azután az óceán felé fordította a tekintetét. Milyen hatalmas és milyen kihalt!

A hullám kék hátú, ezüstös hasú halat vetett ki a homokra. Ictiander körülnézett – sehol senki. Kifutott a búvóhelyéről, felkapta a halat, és visszadobta a tengerbe. A hal nyomban tovasiklott, a fiún mégis furcsa szomorúság vett erőt. Járt a néptelen partot, halakat, tengeri csillagokat szedett össze, és a vízbe dobta őket. A munka lassanként magával ragadta. Visszahozta régi, megszokott jókedvét. Alkonyatig szorgoskodott, csak néha mártózott meg a vízben, amikor a parti szél kiszárította és égette a kopoltyúját.

ICHTIANDER SZOLGÁJA

Salvador úgy határozott, hogy Cristóbal nélkül megy a hegyekbe, az öreg indián hadd maradjon Ictiander mellett. Cristóbalt ez a döntés ugyancsak megörvendeztette: a doktor távollétében könnyebben találkozhat öccsével, Baltasarral. Már sikerült értesítenie, hogy megtalálta a tengeri ördögöt. Most már csak ki kell tervezni, hogyan szöktessék meg.

Cristóbal mostanában a repkénnyel befuttatott házban lakott, és sokat volt Ictiander közelében. Gyorsan összelelegedtek. A fiú, aki sohasem volt emberek társaságában, megszerette az öreg indiánt, az meg szívesen mesélt neki arról, milyen az élet a szárazföldön. Ictiander jobban ismerte a tengert, mint a leghíresebb oceanológusok, s beavatta Cristóbalt a víz alatti világ titkaiba. Elég sokat tudott földrajzból, ismerte az óceánokat, tengereket, a főbb folyókat; voltak bizonyos ismeretei a csillagászat, a hajózás, a fizika, a növény- és állattan körében. De az emberekről nagyon keveset tudott: valamicskét a Föld különböző tájain élő emberfajtákról; a történelemről csupán homályos fogalmai voltak, az emberek közötti politikai és gazdasági viszonyokról pedig nem tudott többet, mint egy ötéves gyerek.

A déli hőségben Ictiander leereszkedett föld alatti barlangjába, és kiúszott a tengerbe. Csak akkor tért haza a fehér kőházba, amikor alábbhagyott a forróság. De ha esett eső, vagy viharos volt a tenger, az egész napot a házban töltötte. Nedves időben a szárazföldön is jól érezte magát.

Kicsi volt a ház, mindössze négy szobából állt. A konyha melletti szobácskában Cristóbal lakott. A mellette levő helyiség volt az ebédlő, amellet pedig a könyvtár. Ictiander ott tanult spanyolul és angolul. A legtávolabbi, legnagyobb szoba a fiú hálószobája. A közepét tágas medence foglalja el. A fal mellett áll az ágy. A fiú néha az ágyban aludt, de szívesebben választotta fekhelyül a medencét. Salvador azonban távozása előtt figyelmeztette Cristóbalt, ügyeljen rá, hogy Ictiander hetente legalább három éjszakát az

ágyban töltsön. Cristóbal azután minden este bement a fiú hálószobájába, és zsembesen dohogott, mint egy öreg dajka, ha a fiú nem akart az ágyban feküdni.

– De amikor sokkal jobban tudok aludni a vízben – ellenkezett Ictiander.

– A doktor meghagyta, hogy ágyban aludjál. Szót kell fogadnod apádnak.

Ictiander apának szólította a doktort, de Cristóbal kételkedett a vérségi kapcsolatban. Ictiander kezén és arcán fehér volt a bőr, de ez lehetett a hosszas víz alatti tartózkodás hatása is. Szabályos, hosszúkás arca, egyenes orra, keskeny ajka, sugárzó nagy szeme inkább araukán törzsbeli indiánra emlékeztetett. Cristóbal maga is ebből a törzsből származott.

Az öreg indián nagyon kíváncsi volt rá, milyen lehet a fiú bőre a testén, ott, ahol az ismeretlen anyagból készült halpikkelyes öltözék takarja.

– Nem veszed le éjszakára az ingedet? – próbálkozott.

– Minek? Nem zavar a pikkelyem, sőt nagyon kényelmes. Nem akadályozza a bőr légzését, sem a kopoltyúkat, ráadásul biztos védelmet nyújt: sem a cápafog, sem az éles kés nem hatol át rajta – felelte a fiú, és bebújt az ágyba.

– És miért viselsz szemüveget meg uszonyt? – kérdezte Cristóbal, az ágy mellett heverő furcsa békafelszerelésre pillantva. Az uszonyok zöld gumiból voltak, az ujjperceket a gumiba ágyazott ízelt nádszálak hosszabbították meg, közöttük hártya feszült. Lábujjai még hosszabbak voltak.

– Az uszony segít, hogy gyorsan tudjak úszni. A szemüveg meg a szememet védi, amikor a vihar felkavarja a tengerfenékről a homokot. Ha nincs rajtam a szemüveg, a víz mélyén nem látok mást, csak ködöt. – Ictiander elmosolyodott. – Amikor kicsi voltam, apám megengedte, hogy játsszak a szomszéd kertbeli gyerekekkel. Elcsodálkoztam, amikor láttam, hogy ők uszony nélkül lubickolnak a medencében. „Hát uszony nélkül is lehet úszni?” – kérdeztem tőlük. Ők meg nagyot néztek, hogy miféle uszonyról beszélek, mert előttük sosem szoktam fürdeni.

– Most is kijársz az öbölbe? – érdeklődött Cristóbal.

– Persze. Csak most az oldalsó alagúton. A múltkor gonosz emberek majdnem elfogtak, azóta nagyon óvatos vagyok.

– Hm... Szóval van egy másik víz alatti kijárat is?

– Nem is egy. Milyen kár, hogy nem jöhetsz le velem! Csodás dolgokat mutatnék pedig. Miért nem élhet minden ember a víz alatt? Lovagolhatnánk a tengeri lovamon is.

– Tengeri ló? Hát az meg miféle?

– Delfin. Én szelídítettem meg. Egyszer a vihar a partra dobta szegényt, megsebesült az úszója. Én cipeltem vissza a vízbe. Jó kis munka volt. A földön a delfinek sokkal nehezebbek, mint a vízben. Általában nálatok minden nehezebb. Még a saját testem is. A vízben könnyebb az élet. Szóval becipeltem a delfint a vízbe, de úszni nem tudott, akkor pedig éhen pusztul. Hallal ettettem sokáig, legalább egy hónapig. Ezalatt hozzám szokott, megszeretett. Barátok lettünk. A többi delfin is jó ismerősöm. Hű, micsoda nagyszerűen lehet játszani velük! Hullámok, vízuhatagok, napsütés, szél, vidám lárma! De a vízfenéken is

jó. Mintha sűrű, kék levegőben lebegnék. És micsoda csönd! Nem is érzem, hogy testem van. Szabad, könnyű, minden mozdulatra engedelmeskedik... Sok barátom van. Etetem az apró halacskákat, mint ti a madarakat. Csapatostul járnak a nyomomban.

– És ellenséged?

– Az is van. A cápák, polipok. De nem félek tőlük. Jó késem van.

– És ha észrevétlen lopódnak a közeledbe?

Ichtiander csodálkozott a kérdésemre.

– Észrevétlen? Hiszen messziről meghallom őket!

– Hallasz a víz alatt? – Most Cristóbalon volt a csodálkozás sora. – Akkor is, ha zajtalanul közelednek?

– Hogyne. Mi ebben az érthetetlen? Nemcsak a fülemmel hallok, hanem az egész testemmel. Hiszen a cápák megrezegtetik a vizet, és ezek a rezgések megelőzik őket. Amikor megérezem a rezgést, körülnézek.

– Akkor is, ha alszol?

– Természetesen.

– Hát akkor a halak...?

– A halak nem azért pusztulnak el, mert váratlanul éri őket a támadás, hanem azért, mert nem tudnak védekezni az erősebb ellenséggel szemben. Én viszont mindegyikükénél erősebb vagyok. És a tengeri ragadozók tudják ezt. Nem is merészkednek a közelemben.

„Zuritának igaza van: érdemes küzdeni ezért a tengerlakó legényért – gondolta Cristóbal. – De a vízben nem egykönnyen lehet elkapni. Egész testével hall! Hacsak csapdába nem esik! Figyelmeztetni kell a kapitányt.”

– És milyen gyönyörű a víz alatti világ! – lelkesedett tovább a fiú. – Sosem cserélném fel a ti füledt, poros szárazföldetekkel.

– Miért mondod, hogy a miénk? Te is földi ember vagy – figyelmeztette Cristóbal. – Ki volt az édesanyád?

– Nem tudom – felelte Ichtiander határozatlanul. Apám azt mondja, hogy anyám meghalt, amikor születtem.

– De az bizonyos, hogy ember volt, földi asszony, nem pedig hal!

– Lehetséges – hagyta rá a fiú.

Cristóbal elnevette magát.

– Mondd meg nekem, miért haszontalankodsz? Nem hagyod békén a halászokat. Elvagdosod a hálójukat, kidobálod a csónakjaikból a halat.

– Mert többet fognak ki, mint amennyit meg tudnak enni.

– De hát azért halásznak, hogy eladják a zsákmányt.

Ichtiander nem értette.

– Hogy másoknak is jusson ennivaló – magyarázta Cristóbal.

– Miért, az emberek olyan sokan vannak? – csodálkozott a fiú. – Nincs elég állat meg madár a földön? Miért járnak ki a tengerre?

– Hosszú história ez, úgysem tudnám egyszerre elmagyarázni – mondta ásítva Cristóbal. – Ideje, hogy lefeküdjünk. De jól vigyázz, bele ne mássz a medencébe, mert apád haragudni fog. – Ezzel az öreg indián kiment a szobából.

Reggel Cristóbal Ichtianernek csak hült helyét találta. Meg egy pocsolyát a kőpadlón.

„Megint a medencében aludt – dohogott magában. – Aztán bizonyára kiúszott a tengerre.”

Ichtianer a reggelihez jókora késéssel érkezett.

Lehangoltnak látszott. Csak piszkálgatta villájával a marhaszeletet.

– Megint sült hús!

– Megint – felelte szigorúan Cristóbal. – Így parancsolta a doktor. Te meg szokás szerint teleetted magad nyers hallal. Így egészen elszoksz a főtt ételtől. És megint a medencében aludtál. Mindig megszöksz az ágyból. Aztán ne csodálkozz, ha a kopolyád elszokik a levegőtől, és szúr az oldalad. A reggelitől is elkéstél. Ha megjön a doktor, mindent elmondok neki. Elmondom, hogy egyáltalán nem fogadsz szót.

– Ne mondd el, Cristóbal. Nem akarom elszomorítani. – Lehajtotta a fejét, és hallgatott. Azután az indiánra emelte nagy, bánatos szemét, és így szólt: – Cristóbal, láttam egy leányt. Soha életemben nem láttam semmit, ami szebb lett volna nála. Még a tenger mélyében sem.

– Látod, pedig becsmérelted a mi földünket.

– A delfinnel voltunk, Buenos Airestől nem messze. Ott láttam a parton. Kék szeme van, és arany a haja. De amikor meglátott, rémülten elszaladt. Minek is vettem föl a szemüveget meg az uszonyt? – Hallgatott egy kicsit, aztán csendesen szólalt meg: – Egyszer megmentettem egy lányt, aki majdnem befulladt a tengerbe. Akkor nem is figyeltem meg, hogy milyen az arca. Lehet, hogy ő az? Úgy tetszik, hogy neki is aranyszőke haja volt. Igen... Emlékszem rá. – A fiú elgondolkodott, majd a tükörhöz lépett, és életében először szemügyre vette az arcát.

– És mit csináltál azután?

– Vártam rá, de nem jött vissza. Mondd, lehet, hogy ha többet nem jön ki a partra?

„Még jól jöhet, hogy tetszik neki egy lány” – gondolta Cristóbal. Mindeneddig bárhogy dicsérte a várost, nem sikerült rábeszélni a fiút, hogy elmenjen vele Buenos Airesbe, ahol aztán Zuritával könnyedén elcsíphetnék.

– Lehet, hogy a lány nem megy ki a partra, de én majd segítek megkeresni. Városi ruhába öltözzöl, és eljössz velem a városba.

– És akkor megláthatom? – lelkesedett a fiú.

– Sok lány van a városban. Lehet, hogy megtalálod őt is, akit a parton láttál.

– Menjünk most mindjárt!

– Most már késő van. S a város jócskán távol.

– Én a delfinen megyek, te meg a parton.

– Ne légy olyan heves. Holnap hajnalban indulhatunk. Te vízen jössz, én meg a parton várlak a ruhával. Még azt is szerezni kell valahonnan. – „Még ma éjjel megkeresem az öcsémet” – gondolta Cristóbal. – Tehát holnap hajnalban.

A VÁROSBAN

Ictiander partot ért. Cristóbal már várta, fehér, városias öltönnyel a karján. A fiú olyan pillantással méregette az öltönyt, mintha legalábbis kígyóbőr volna, és sóhajtozva öltözködni kezdett. Szemmel láthatólag szokatlan volt neki ez a viselet. Az indián segítette megkötni a nyakkendőjét, s mikor kész volt, elégedetten nézett végig rajta.

– Mehetünk – mondta vidáman.

El akarta kápráztatni a fiút, s a város főutcáján, az Avenida Alevaron vezette végig. Megmutatta a Victoria teret, a székesegyházat, a mór stílusban épült városházát, a Fuerto teret, a Május 25-e teret* a Szabadság-szoborral meg az elnöki palotát.

De Cristóbal elszámította magát. A zaj, a nagyvárosi forgalom, a por, a fülledt meleg, a nyüzsgés szinte megbénította a fiút. Csak az érdekelte, hogy az embertömegben megtalálja a lányt.

– Ő az! – ragadta meg lépten-nyomon Cristóbal karját, de mindannyiszor rá kellett jönnie, hogy tévedett.

Dél lett. Elviselhetetlen volt a hőség. Az indián azt ajánlotta, hogy térjenek be egy kis vendéglőbe, és harapjanak valamit. A vendéglő pincehelyiségében hűvösebb volt, de éktelen zajgás, és semmi levegő. Piszkos, rosszul öltözött emberek szívták bűdös szivarjaikat. Ictiander fulladozott a füsttől, ráadásul hangosan veszekedtek, és gyűrött újságokkal hadonásztak az orra alatt. A fiú rengeteg hideg vizet ivott, de az ennivalóhoz hozzá se nyúlt.

– Könnyebb megtalálni egy ismerős halat az óceánban, mint egy lányt ebben az emberforgatagban – mondta letörten. – Visszataszítók a városaitok. Bűdösek és levegőtlenek. Már szúr az oldalam. Menjünk haza, Cristóbal!

– Jól van, csak még benézünk egy ismerőshöz, azután hazamegyünk.

– Nem akarok benézni sehová.

– Útba esik, és nem maradunk sokáig.

Cristóbal fizetett, és kimentek az utcára. Lecsüggesztett fejjel, nehezen lélegezve lépkedett a fiú az öreg nyomán végig a fehér házak során, kaktuszokkal, olaj- és barackfákkal beültetett kertek alatt. Baltasar házába vezette az öreg, az Új kikötő felé.

A tengerparton Ictiander szomjasan lélegezte be a paradís levegőt. Legszívesebben letépte volna a ruháját, és belevetette volna magát a vízbe.

– Mindjárt megérkezünk – biztatta Cristóbal, miközben aggodalmas oldallpillantásokat vetett rá.

Átvágtak a vasúti síneken.

* 1810. május 25-én kiáltották ki Argentína függetlenségét

– Megérkeztünk – mondta az indián, és lebotorkáltak a félhomályos bolt helyiségbe.

Amikor Ictiander szeme hozzászokott a félhomályhoz, ámulva nézett körül. A bolt olyan volt, mint a tengerfenék egy szöglete. A polcon, de még a padlón is kagylók heverték. Aprók és nagyok, csavartak és szárny formájúak. A polcról korallfüzéreket csüngtek alá, tengeri csillagok, kitömött halak, szárított rákok, furcsa vízilények mindenütt. A pult üvege alatt apró dobozokban gyöngyszemek csillogtak. Az egyik ládikóban rózsaszínű igazgyöngy. Ictiander némiképpen megnyugodott az ismerős tárgyak között.

– Pihenj csak, itt csend van és jó hűvös – mondta Cristóbal, és egy kivénhedt fonott székre ültette a fiút.

– Baltasar! Gutiérrez! – kiáltotta.

– Te vagy az, Cristóbal? – válaszolt egy hang a szobából. – Gyere be.

Cristóbal lehajolt, hogy be ne verje a fejét az alacsony szemöldökfába, s belépett a szomszéd szobába.

Itt volt Baltasar laboratóriuma. Itt kapták vissza ragyogásukat gyenge savas kezeléstől a színükvesztett gyöngyszemek. Cristóbal gondosan betette maga mögött az ajtót. A mennyezet közelében levő apró ablakon át gyenge fény hatolt el a régi, megfeketedett asztalig, s megcsillant az üvegfiolákon, a folyadékkal teli kis üvegtálakon.

– Benéztem hozzád, testvér. Hát Gutiérrez hol van?

– Átment a szomszédba vasalóért. Mindenféle csipkéken meg szalagokon jár az esze. Mindjárt itt lesz – felelte Baltasar.

– Hát Zurita? – kérdezte Cristóbal türelmetlenül.

– Nem tudom, hol eszi a fene. Tegnap összezördültünk egy kissé.

– Megint Gutiérrez miatt?

– Csúszik-mászik előtte, akár a kígyó, a lány meg hallani se akar róla. Mit csináljak vele? Szeszéyes és makacs. Nagyon fenn hordja az orrát. Nem érti meg, hogy akármelyik indián lány, a szépek legszebbje is nagy tisztességnek tartaná, ha ilyen emberhez mehetne feleségül. Saját hajója van, saját legénységgel – dohogott Baltasar, míg a gyöngyöket fürdette az oldatban. – Zurita bizonyára megint leissza magát dühében.

– Most mit tegyünk?

– Elhoztad?

– Ott ül a boltban.

Baltasar az ajtóhoz lépett, és kíváncsian kandikált át a kulcslyukon.

– Nem látom.

– A pult mellett ül a széken.

– Nem látom. Nincs ott más, csak Gutiérrez.

Benyitottak, és átmentek a boltba.

Ictiander nem volt ott. Csupán Gutiérrez, Baltasar fogadott leánya állt a sötét sarokban. A lány olyan gyönyörű volt, hogy nemcsak az Új kikötő környéke

csodálta, szépségének az egész városban híre ment. Félénk volt, de szeszélyes. Mindenre nemet mondott dallamos, határozottan csengő hangján.

Pedro Zurita szemet vetett rá, meg is kérte feleségül. Az öreg Baltasarnak nem lett volna ellenére a hajótulajdonos rokonság, abban reménykedett, hogy a gazdag vő beveszi társnak.

Ám a leány Zurita minden ajánlatára határozott nemmel válaszolt.

Amikor Baltasar és Cristóbal belépett a bolthelyiségbe, a leány lehajtott fejjel állt.

– Szervusz, Gutiérrez – köszöntötte Cristóbal.

– Hol van a fiatalember? – kérdezte Baltasar.

– Nem szoktam fiatalembereket rejtegetni – válaszolta mosolyogva a lány. – Amikor beléptem, olyan különös tekintettel nézett rám, mintha megijedt volna, fölállt, a melléhez kapott és elszaladt. Mire felocsúdtam, eltűnt a szemem elől.

„Ő volt hát az a titokzatos lány!” – gondolta Cristóbal.

ÚJRA A TENGERBEN

Ictiander szaporán kapkodta a levegőt, úgy futott végig a tengerparton. Amint kiért ebből a szörnyű városból, nyomban lefordult az útról a víz felé. Elbújt a parti sziklák menedékében, körülkémlelt, gyorsan levetkőzött, ruháját a kövek közé rejtette, odarohant a vízhez, és belevetette magát.

Fáradtságára ügyet se vetve, olyan sebesen úszott, mint még soha. A halak riadtan menekültek az útjából. Csak amikor már néhány mérföldnyire elhagyta a várost, akkor merészkedett a vízfelszín és a part közelébe. Itt már otthon érezte magát. Minden víz alatti kő, a tengerfenék minden mélyedése jó ismerőse volt. Itt például, a tengerfenék fővenyében lusta lepényhalak nyúlnak el, amott, kissé távolabb a vörös korallbozót apró, vörös szárnyú halacszkákat rejteget. Ezen az elsüllyedt halászbárkán két polipcsalád ütött tanyát, nemrég keltek ki a kicsinyeik. Az alatt a szürke szikla alatt rákok tenyésznek. Ictiander órák hosszat elnézte őket. Tudta, milyen örömet szerez nekik egy-egy sikeres vadászat, s azt is, mekkora a szomorúság, ha valamelyikük elveszíti az ollóját, vagy ha polip támad rájuk. A part menti sziklákat pedig számtalan osztriga lepi el.

Végül az öböltől nem messze rászánta magát, hogy kidugja fejét a vízből. Játszozó delfinrajt pillantott meg a hullámok között. Hosszút, hangosat rikkantott. Az egyik nagy delfin vidáman horkantott válaszképpen, és gyorsan feléje úszott, fekete háta hol alámerült, hol megcsillant a hullámok taréja fölött.

– Rajta, Leader, gyorsabban! – kiáltotta Ictiander, s a delfin elé úszott. Elérte, belekapaszkodott. – Gyerünk, előre, de gyorsan!

A delfin engedelmeskedett, sebesen hasította a hullámokat, fehér tajték jelezte az útját, úgy röpült széllel szemben a nyílt tenger felé. De a fiúnak ez sem volt elég.

– Gyorsabban, Leader, siess hát!

Hiába hajszolta a delfint, a száguldozás nem nyugtatta meg. Leecsúszott az állat fényes hátáról, és alámerült. A delfin nem értette a dolgot. Várt egy kicsit, horkantott, lebukott a mélybe, azután fel a tenger színére, elégedetlenül prüszkölt, aztán heves farkcsapással a tenger felé iramodott, de időről időre még mindig visszanezett. Minthogy nem látta a fiút, csatlakozott a többiekhez, az ifjú delfinnemzedék nagy örömeire. Ictiander mind mélyebbre bukott az óceán alkonyi sötétjében. Egyedül akart maradni, magához akart térni; szeretett volna eligazodni végre a rázúdult új élmények özönében.

Messze kiúszott a nyílt óceánra, eszébe se jutott, mennyi veszély leselkedik rá. Szerette volna megérteni, miért más ő, mint a többi ember, miért idegen a földön is, a vízben is.

Egyre lassabban ereszkedett alá. A víz mind sűrűbb lett, már érezte a nyomását, nehezebben lélegzett. Zöldesszürke homály vette körül. Egyre kevesebb élőlényel találkozott, legtöbbjük ismeretlen volt előtte – még sohasem járt ilyen nagy mélységekben. Életében először fordult elő, hogy nyomasztotta ez a hallgatag, alkonyi világ. Gyorsan felbukott a víz színére, és a part felé úszott. A nap alkonyi vöröse a víz kékjével keveredve, lágy lilásrózsaszínű és zöldeskék árnyalatokká olvadt össze.

Ictiander nem volt szemüveg, így, pusztán szemmel olyannak látta alulról a tengerfelszínt, mint amilyenek a halak látják: nem simának, hanem kúp alakúnak, mintha hatalmas tölcser aljáról szemlélődne. A kúp szélét vörös, sárga, zöld, kék és ibolyaszínű szegély keretezi. S a tündöklő vízfelszín visszatükrözi a víz alatti világot: a sziklát, növényeket, halakat.

Ictiander mellúszásban haladt a part felé, s megállapodott a sekély parti víz közelében a sziklák között. A halászok most húzták partra a csónakjaikat. Egyikük térdig a vízbe lógatta a lábát. Ictiander láb nélküli halászt látott a víz fölött, a víz alatt pedig csak a lábat, de abból mindjárt két párat, mert a fénytörés megkettőzte. Egy másik halász nyakig merült a vízbe. A víz alól rendkívül érdekes látványt nyújtott: valami fura, négylábú, fej nélküli csodabogár. Mintha két egyforma embert lefejeztek volna, s az egyik tótágast állna a másik vállán. Amikor az emberek a parthoz közeledtek, Ictiander olyannak látta őket, mint a halak. Mintha egy gömbben tükröződne az alakjuk. S előbb látta őket tetőtől talpig, mintsem hogy partot értek volna. Ezért aztán mindig volt ideje elúszni, mielőtt még észrevehették volna.

Ezek a négykarú, fej nélküli szörnyek és törzs nélküli fejek most visszataszítónak tetszettek Ictiander előtt. Emberek ezek is. Emberek. Zajonganak, utálatos szivarokat szívnak, és kellemetlen szaguk van. A delfinek akkor már különbek. Tiszták és vidámak. Ictiander elmosolyodott, eszébe jutott egy eset, amikor delfintejet ivott.

Lent, délen van egy kis öböl. Víz alatti sziklaszirtek és homokzátonyok zárják el a hajók előtt. Meredek, sziklás partja van. Se halászok, se a gyöngy megszállottai nem járnak a vizén. Az öböl sekély, meleg vizű, alját vastag szőnyegként borítják a vízinövények. Rengeteg benne a hal. Minden évben ide

ebbe az öbölbe járt egy nőstény delfin, itt szülte meg a kicsinyeit, néha kettőt, néha négyet, volt, amikor hatot egyszerre. Ichtiantert nagyszerűen elszórakoztatták a delfincsemeték, órák hosszat figyelte őket mozdulatlanul a bozót sűrűjéből. Az apróságok hol mulatságosan fickándoztak a víz színén, hol anyjuk emlőihez tolongtak lökdösődve. A fiú lassacskán magához édesgette a fiókákat. Frissen fogott hallal kínálhatta őket. A kis delfinek hozzákezesedtek, a nőstényt sem zavarta már a jelenléte. Együtt hancúrozott, kergetőzött a kicsinyekkel. Azok meg élvezték a játékot, el nem maradtak volna a nyomából, s egymást taszigálva, gombolyagba gomolyodva igyekeztek felé, mihelyt meglátták az öböl bejáratánál. Igaz, sosem jött üres kézzel, ízes halfalatokkal s még finomabb csemegével – apró, puha polipokkal kedveskedett nekik.

Egyszer, amikor az ismerős anyadelfin újszülött fiókái még csecsszopó korban voltak, Ichtianter fejében megfordult, mi lenne, ha ő is megkóstolná a delfintejet.

Észrevétlenül megközelítette az anyát, belekapaszkodott, és szopni kezdte a tejet. A delfin megrémült a váratlan támadástól, bár a fiú nyomban elengedte, hanyatt-homlok menekült az öbölből. A tejnek egyébként erős halíze volt.

A megriasztott nőstényt elnyelték a végtelen vizek, az apróságok pedig így elanyátlanodva, fejvesztetten cikáztak jobbra-balra. Ichtianter jó ideig istápolta őket, egészen addig, amíg vissza nem jött a mamájuk, és át nem terelte a kicsinyeket egy szomszédos öbölbe. Jó néhány napig tartott, amíg a korábbi bizalom és barátság helyreállt.

Cristóbal komolyan nyugtalanzkodott. Ichtianternek három napja nyoma veszett. Végre a negyedik nap reggelén megkerült, fáradtan, sápadtan, de elégedetten.

– Hol a csudában kódorogtál? – kérdezte szemrehányóan az indián, de alig tudta palástolni örömét.

– A tengerben – felelte a fiú.

– És mitől vagy ilyen sápadt?

– Majdnem otthagytam a fogam. – Ichtianter életében először hazudott. Egy régen megesett históriát mesélt el Cristóbalnak.

Az óceán mélyén van egy sziklás fennsík, közepén nagy, tojásdad mélyedés sötétlik. Valóságos hegyi tó a víz alatt.

Ichtianter éppen fölötte úszkált. Elcsodálkozott rajta, milyen szokatlanul szürke színű a tó feneké. Ahogy lejjebb ereszkedett, és jobban körülnézett, még inkább meglepődött, valóságos állattemető volt alatta. Apróbb és nagyobb halak, cápák, delfinek teteme. Valami természeti csapás áldozatai lehettek. De érdekes módon nem nyüzsögtek körülöttük apró ragadozók, rákok, halak. Minden halott volt és mozdulatlan. Csupán gázbuborékok szálltak itt-ott a fenékről a víztükör felé. Ichtianter a katlan széle felett úszott. Kissé lejjebb merült, és hirtelen éles fájdalom hasított a kopolyájába, elakadt a lélegzete, megszédült. Csaknem öntudatlanul, magatehetetlenül süllyedt egyre lejjebb,

míg el nem érte a katlan peremét. Halántéka lüktetett, a szíve majd kiugrott a helyéről, vörös köd ereszkedett a szemére. És senkitől se várhatott segítséget. Egyszer csak észrevette, hogy egy cápa van a nyomában, és görcsösen vonaglik. Bizonyára őt követte, egészen, amíg maga is bele nem került a tenger alatti tó szörnyű, mérgezett vizébe. A cápa oldala hevesen emelkedett és süllyedt, nyitott szájából kivillogtak hegyes fogai. A végét járta. A fiún végigfutott a hideg. Összeszorított foggal, négykézláb mászott kifelé a tóból, igyekezett, hogy minél kevesebb vizet szívjon be. Azután felállt, elindult. De megszédült, és újra elesett. Aztán a lábával erősen elrugaskodott a szürke sziklaktól, a karjával is segített hozzá, és sikerült vagy tízméternyi távolságba kerülnie a tó peremétől.

Amikor Ictiander befejezte az elbeszélést, hozzátette még azt is, amit Salvador magyarázott neki az eset után.

– Biztosan valamilyen mérgező gáz gyűlt össze a katlanban, talán kénhidrogén. A tenger felszínén ezek a gázok oxidálódnak, úgyhogy nem ártalmasak, de a katlan mélyén, a keletkezési helyükön még nagyon tömény állapotban vannak. Most pedig kérem a reggelit, nagyon megéheztem.

Amint megreggelizett, fogta a szemüvegét és az uszonyait, és az ajtó felé indult.

– Csak ezért jöttél haza? – kérdezte Cristóbal a szemüvegre mutatva. – Miért nem akarod elárulni, mi van veled?

Ictiander jellemében új vonás ütközött ki. Zárkózottá vált.

– Ne kérdezd, Cristóbal, magam se tudom, mi van velem – mondta, és gyorsan kiment a szobából.

EGY KIS BOSSZÚ

Amikor az ismeretlen kék szemű lány betoppant az üzletbe, Ictiander olyan zavarba jött, hogy kirohant az utcára, s a tenger vizébe menekült. Most már szívesen megismerkedett volna a lánnyal, csak nem tudta, hogyan. Az volna persze a legegyszerűbb, ha Cristóbalt hívná segítségül, s vele együtt menne el újra. Csakhogy nem az öreg indián jelenlétében akart találkozni a lánnyal.

Naponta kiúszott a tengerpartra, oda, ahol először látta meg a gyönyörű lányt. Reggeltől estig ott leste a parti sziklák rejtekében, hátha újra eljön. Amikor partot ért, levette a szemüveget és az uszonyokat, belebújt a fehér öltönyébe, nehogy elijessze őt. Néha az egész napot a parton töltötte, csak éjjel merült alá a vízbe, evett egy kis halat meg osztrigát, s nyugtalanul, félálomban várta a hajnalt. A felkelő nap már kint találta az őrhelyén.

Egy este elhatározta, hogy odamegy a gyöngykereskedő boltjához. Az ajtó nyitva találta, de a pult mögött egy vén indián ült, a lány nem volt sehol. Ictiander visszasietett a partra. Hát ott állt a lány a sziklaparton könnyű fehér ruhában, fején szalmakalap. A fiú megtorpant, nem mert odalépni hozzá. A

leány várt valakit. Türelmetlenül járt fel-alá, és sűrűn tekingetett az út felé. Icthiandert nem vette észre, egy kiugró szikla eltakarta.

Egyszer csak integetni kezdett valakinek. Magas, széles vállú fiatal férfi közeledett az úton. Icthiander még sosem látott ilyen világos haját, ilyen világos színű szemet, mint ezé az ismeretlené. A szőke dalia odalépett a lányhoz, felé nyújtotta széles tenyerét, és gyengéden köszönt neki.

– Jó estét, Gutiérrez.

– Jó estét, Olsen – felelte a lány.

Az ismeretlen megszorította Gutiérrez keskeny kezét.

Icthiander ellenségesen nézte őket. Elszomorodott, sírás fojtogatta a torkát.

– Elhoztad? – kérdezte a fiatalember a leány nyakán függő gyöngysorra pillantva.

Gutiérrez bólintott.

– Apád nem tudja meg?

– Nem. A saját gyöngyöm, azt teszek vele, amit akarok.

Csendesen beszélgetve elsétáltak egészen a sziklás part pereméig. Akkor a leány kikapcsolta nyakán a gyöngysort, az egyik végénél fogva maga elé tartotta, úgy gyönyörködött benne.

– Nézd, hogy izzanak a gyöngyszemek az alkonyati fényben. Tessék, Olsen, vedd el...

A férfi már nyújtotta a kezét, ám ekkor a gyöngysor hirtelen kicsúszott a leány kezéből, és a tengerbe esett.

– Mit tettem?! – kiáltott fel Gutiérrez.

Ott álltak a parton mind a ketten, és kétségbeesetten bámulták a vizet.

– Talán fel lehetne hozni – kockáztatta meg Olsen.

– Nem lehet. Itt nagyon mély a víz. Micsoda szerencsétlenség!

Icthiander látta, hogy búslakodik a leány. Nyomban megfeledkezett róla, hogy Gutiérrez a gyöngysort a szőke férfinak akarta adni. Nem maradhatott közömbös a lány bánatával szemben. Előjött a szikla mögül, és határozottan odalépett a lányhoz.

Olsen gyanakodva nézett rá, de Gutiérrez tekintetében kíváncsiság volt és csodálkozás. Fölsírmerte benne azt a fiatalembert, aki nemrég olyan hirtelen-váratlan megszökött a boltból.

– Úgy láttam, beleejtett a tengerbe egy gyöngysort – szólt Icthiander. – Ha kívánja, felhozom.

– Még az apám se tudná felhozni innen, pedig ő a legjobb gyöngyhalász a vidéken – ellenkezett a leány.

– Azért megpróbálom – mondta Icthiander szerényen, és Gutiérrez meg a szőke férfi megdöbbenésére úgy, ahogy volt, ruhástul, leugrott a magas sziklapárkányról, és eltűnt a víz alatt.

Olsen nem tudta, mire vélje a dolgot.

– Ki ez? Honnan került ide?

Eltelt egy perc, lassan már a második is, a fiú nem bukott fel a mélyből.

– Odaveszett – mondta Gutiérrezz elszoruló torokkal, és a hullámokat fürkészte.

Ictiander el akarta titkolni a lány elől, hogy ő a vízben is tud lélegezni. De annyira lefoglalta a keresgélés, hogy elszámította az időt, és valamivel tovább maradt a víz alatt, mint amennyit egy közönséges ember kibír. Akár ha gyöngyhalász is. Feljött a tenger színére, és mosolyogva mondta:

– Legyen még egy kis türelemmel. A fenéken sok a sziklaomladék, nehezen férek oda. De meg fogom találni. – És újra lemerült.

Gutiérrezz gyakran látta, hogyan dolgoznak a gyöngyhalászok, s most nagyon csodálkozott, hogy a fiú csaknem két percig volt odalenn, és mégis egyenletesen lélegzett, cseppet sem látszott kimerültnek.

Két perc után Ictiander újra felbukott. Ragyogó arccal emelte ki a vízből a gyöngysort.

– Fennakadt egy kiszögellésen – mondta tökéletesen nyugodt hangon, még csak nem is lihegett, akárha a szomszéd szobából jött volna. – Ha egy hasadékba pottyant volna, tovább kellett volna bajlódni vele.

Fürgén felkúszott a sziklákra, odalépett a leányhoz, és átnyújtotta a gyöngyöt. Ruhájából patakokban csorgott a víz, de ügyet se vetett rá.

– Vegye el.

– Nagyon köszönöm – mondta Gutiérrezz, és kíváncsian méregette a fiút.

A beszélgetés megszakadt. Egyikük sem tudta, mit kellene tenni. Gutiérrezz nem szánta rá magát, hogy Ictiander jelenlétében adja oda Olsennak a nyakláncot.

Ictiander törte meg a csendet.

– Azt hiszem, neki akarta adni a gyöngyöt – mondta Olsennak mutatva.

Olsen elvörösödött, Gutiérrezz pedig zavartan suttozta:

– Igen, valóban. – És odanyújtotta a férfinak. Olsen szó nélkül zsebre tette.

Ictiander elégedett volt. Legalább sikerült némileg bosszút állnia a férfin. Gutiérrezz kezéből vette át a gyöngyöt, de tőle, Ictiandertől kapta.

Meghajolt a lány előtt, és sietős léptekkel elindult az úton.

Nem sokáig örvendezett sikerének. Új gondok, új kérdések nyugtalanították. Hiszen alig ismerte az embereket. Ki lehet ez a szőke óriás? Miért adta neki a lány a gyöngysorát? Miről beszélgethettek a parton?

Ezen az éjszakán Ictiander megint a delfinen száguldozott, s kiáltásaival riogatta a sötétben a halászokat.

A következő napot a tengerben töltötte. Szemüvegben, de kézi úszó nélkül kúszott a fövenyes tengerfenéken, gyöngykagylót keresett. Este hazatért a sziklabarlangba, Cristóbal heves szemrehányásokkal fogadta. Rákövetkező virradatkor már átöltözve örködött a sziklánál, ahol két nappal azelőtt Gutiérrezzrel és Olsennal találkozott.

Alkonyatkor most is megjelent a lány.

Ictiander kilépett a szikla mögül, és odament hozzá. Gutiérrezz kedvesen bólintott, amikor meglátta, mint jó ismerősnek szokás, és mosolyogva kérdezte:

– Maga mindig a nyomomban van?

– Igen – felelte Ictiander egyszerűen. – Amióta először megláttam... – És zavartan folytatta: – Maga odaajándékozta a gyöngysorát annak a... annak az Olsennak. De mielőtt odaadta volna, gyönyörködött benne. Szereti a gyöngyöt?

– Szeretem. Akkor fogadja el tőlem ezt... – És odanyújtott a lánynak egy gyöngyszemet.

Gutiérrez jól ismerte a gyöngyök értékét. Olyan csodálatosat, mint amelyet a fiú a tenyerén tartott, még soha életében nem látott, de még apja elbeszéléseiből sem emlékezett ilyenre. A szabálytalan formájú, hatalmas, hófehér gyöngyszem legalább kétszáz karát volt, értéke talán az egymillió aranypezót is meghaladja. Az ámuló lány hol a remekszép gyöngyszemet nézte, hol a fiút. Erős, hajlékony, egészséges fiatalember, csak egy kicsit félszeg. Gyűrött fehér öltönyéből ítélve aligha lehet valamelyik gazdag Buenos Aires-i család sarja. És ilyen ajándékot kínál neki, pedig alig ismeri.

– Vegye hát el – biztatta Ictiander.

A lány megrázta a fejét.

– Nem. Nem fogadhatok el ilyen értékes ajándékot.

– De hiszen ez nem értékes! – méltatlankodott hevesen a fiú. – A tenger mélyén ezerszámra vannak ilyenek.

Gutiérrez elnevette magát, Ictiander pedig elhallgatott kínos zavarában. Aztán még egyszer megkérte:

– Fogadja hát el!

– Nem lehet.

Ictiander megsértődött, az arca elkomorodott.

– Ha nem akarja megtartani magának, adja oda annak az Olsennak. Ő biztosan nem utasítja vissza.

Gutiérrez megharagudott.

– Ő sem saját magának tartja meg – válaszolta ridegen. Maga semmit sem ért.

– Egyszóval nem?

– Nem.

Erre Ictiander messze behajította a gyöngyöt a tengerbe, bólított, sarkon fordult, és elindult az út felé.

Gutiérrez úgy állt ott, mint akit villám sújtott. Mozdulni sem tudott. Hogy valaki, akár egy kavicsot, a tengerbe hajítson egymilliót! Furdalta a lelkiismeret. Miért is bántotta meg ezt a különös fiút?

– Álljon meg, hová megy?! – kiáltott utána.

De Ictiander csak ment tovább, lehorgasztott fejjel. A lány utolérte, és az arcába pillantott. A fiú arcán könnyek folytak végig. Ictiander azelőtt sohasem sírt, s most nem értette, mitől lettek olyan elmosódók, olyan homályosak a tárgyak, mintha szemüveg nélkül úszna a víz alatt.

– Bánatot okoztam, bocsásson meg – mondta a lány halkán, és megfogta a fiú kezét.

ZURITÁNAK FOGYTÁN A TÜRELME

Ichtiander ezután minden este kiúszott a part menti sziklához, felvette a kövek közé rejtett fehér öltönyét, és várta a lányt. A tengerparton sétáltak, és sokat beszélgettek. Gutiérrez nehezen tudta volna megmondani, miféle ember ez a különös fiú. Nem buta, sőt jó eszű, sok mindent tud, olyasmit is, ami neki újdonság, ugyanakkor nem képes megérteni olyan egyszerű dolgokat, amit a városban akármelyik kisgyerek tud. Mi lehet ennek a magyarázata? Magáról nem szívesen beszél. Csak annyit tudott meg róla, hogy az apja orvos, s minden bizonnyal igen jómódú. A fiú a várostól, az emberektől távol nevelkedett, s meglehetősen különös, egyoldalú oktatásban részesült.

Sokáig üldögéltek a parton szótlánul. Lábuk alatt morajlott a hullámverés, fejük fölött hunyorogtak a csillagok. Ichtiander boldog volt.

– Mennem kell – szólt a lány.

Ichtiander felállt, elkísérte őt a város pereméig, azután sietve visszafordult, ledobálta a ruháját, és hazaúszott.

Reggeli után egy jókora darab fehér kenyeret vett magához, és kiúszott az öbölbe. Letelepedett a tengerfenék homokjába, és etetni kezdte a kis halakat. Csapatostul sereglettek köréje, és mohón kapkodták ki a kezéből az ázott kenyérdarabokat. Néha nagyobb halak törtek be a rajba, és üldözőbe vették a kicsinyeket. Ichtiander felállt, elkergette őket, közben az apró halacskák a háta mögött kerestek menedéket.

Azután gyöngyöt kezdett gyűjteni, s egy víz alatti barlangba hordta össze, amit talált. Élvezettel dolgozott, s a rejtkehelyén hamarosan egész halom válogatott szépségű gyöngyszem gyűlt össze.

Maga sem tudta, hogy közben Argentína, sőt talán egész Dél-Amerika leggazdagabb embere lett. Ha akarta volna, a világ leggazdagabb embere lehetett volna belőle. De ő nem gondolt a gazdagsággal.

Nyugalomban teltek-múltak a napok. Ichtiander csak azt sajnálta, hogy Gutiérrez a poros, füledt, ricsajos városban lakik. Ha ott lehetne vele a tenger mélyén, távol az emberektől és a zajtól! Milyen jó is volna! Megmutatná neki az ő világát, ezt az ismeretlen, csodálatos világot, víz alatti mezők pompás virágaiban gyönyörködhetne. De Gutiérrez nem élhet a víz alatt. Ő pedig nem élhet a szárazföldön. Így is túl sok időt tölt odakint. S már mutatkozik is a hatása, egyre gyakrabban s egyre erősebben érzi a szúró fájdalmat az oldalában, amikor kint üldögélnek a parton. De ha elviselhetetlen volna a fájdalom, akkor sem hagyná ott a lányt előbb, csak amikor ő akar elmenni. És még valami nyugtalanítja. Miről beszélhetett Gutiérrez a magas, szőke férfival? Mindig elhatározza, hogy meg fogja kérdezni, de aztán meggondolja magát, fél, hogy megbántja a lányt.

Egyik este azt mondta a lány, hogy másnap nem jön el.

– Miért? – kérdezte Ichtiander elboruló arccal.

– Más dolgom van.

– De mi?

– Ne legyen olyan kíváncsi – válaszolta mosolyogva a lány. – És ne kíséren el – tette hozzá.

A fiú az egész éjszakát a víz alatti mohos sziklákon töltötte. Szomorú volt. Csak hajnalban indult hazafelé.

Az öböltől nem messze meghallotta, hogy a halászok delfinekre lövöldöznek. Egy nagy testű delfin, amikor a golyó eltalálta, magasra szökkent a víz fölé, aztán lesüllyedt a mélybe.

– Leader! – suttogta a fiú kétségbeesetten.

Az egyik halász már kiugrott a csónakból, és leste, mikor bukik fel újra a víz színére a sebesült állat. De a delfin messze, csaknem százméternyire tőle jött fel levegőért, aztán megint lemerült a mélybe.

A halász arrafelé úszott, ahol a delfin elmerült. Ictiander is. Sietett, hogy segíteni tudjon a barátján. Most a delfin megint kidugta az orrát, a halász egy pillanat alatt megragadta az uszonyát, és odavonszolta a csónakhoz a sebesült állatot.

Ictiander a víz alatt beérte a halászt, és a lábába harapott. Az meg azt hitte, hogy cápa foga közé került, és rémülten kapálódzott. Védekezésül a jobb kezében tartott kést belevágta támadójába. A szúrás Ictiander nyakát érte, éppen ott, ahol nem borította pikkelypáncél. A fiú elengedte a halász lábát, az meg sietve evickélt a csónakja felé. A két sebesült, a fiú meg a delfin az öböl felé indult. Ictiander beúszott a víz alatti barlangüregbe, és maga után hívta a delfint. A víz csak a barlang közepéig ért, fölötte a sziklarepedéseken át beszivárog a levegő. Itt biztos helye lesz az állatnak, amíg összeszedi magát. A fiú szemügyre vette a sebet a delfin oldalán. Nem veszélyes. A golyó a bőr alá hatolt, és befürödött a zsírrétegbe, Elérte az ujjával, és kihúzta. A delfin engedelmesen tűrte.

– Ne félj, beforr! – biztatta Ictiander, és szeretettel paskolta meg az állat hátát.

Most már a maga sebesülésével is törődhetett. Gyorsan átúszott a víz alatti alagúton, beért a kertbe, és belépett a fehér házba.

Cristóbal megrémült, amikor észrevette.

– Mi történt veled?!

– Megsebesítettek a halászok, amikor egy delfint akartam megvédeni – felelte a fiú, de Cristóbal nem hitt neki.

– Megint nélkülem voltál a városban? – kérdezte gyanakvón, miközben bekötözte a sebet. Ictiander semmit se szólt. – Emeld csak fel egy kicsit azt a pikkelyt – mondta Cristóbal, és szabaddá tette a fiú vállát. Ictiander mezítelen vállán pirosas színű foltot pillantott meg. A folt láttán nyugtalanság fogta el.

– Az evező tolla érte a válladat? – kérdezte, és megtapogatta a bőrt. De semmi duzzanatot nem érzett. Úgy látszik, anyajegy.

A fiú aludni ment a szobájába, az öreg indián meg sokáig ült még ott, tenyerébe támasztott fejjel. Sokáig gondolkozott. Azután felállt, és kilépett a házból.

A város felé indult, s meg sem állt Baltasar boltjáig. A sietségtől lihegve nyitott be az üzletbe, gyanakodva végigmérte a pult mögött ülő Gutiérrezt, és megkérdezte:

– Apád itthon van?

– Odaát van – intett a lány a szomszéd szoba ajtaja felé.

Cristóbal belépett a műhelybe, és betette maga mögött az ajtót.

Fivérét a gyöngy mosó lombikjai mellett találta. Baltasar ingerült volt, éppúgy, mint a múltkor.

– Megbolondul veletek az ember! – zúdította rá a bosszúságát. – Zurita dühöng, miért nem hozod még mindig azt a tengeri ördögöt, Gutiérrez meg egész napokra eltűnik hazulról. Zuritáról hallani sem akar. „Nem és nem!” – csak ezt hajtogatja. Zurita türelmetlen, azt mondja, elég volt a várakozásból. „Elviszem erővel. Kisírja magát, aztán megbékül.” Olyan ember az, hogy minden kitelik tőle.

Cristóbal végighallgatta az öccse panaszáradatát, aztán így szólt:

– Figyelj ide, nem tudtam idehozni a tengeri ördögöt, mert ő is egész napokra eltűnik, akárcsak a lányod. Gyakran jár el hazulról nélkülem. Velem pedig nem akar a városba jönni. Már egyáltalán nem hallgat rám. Mit kapok majd a doktortól, hogy nem vigyáztam rá!...

– Akkor tehát minél gyorsabban kell elfogni vagy elrabolni, még mielőtt Salvador megérkezik. Neked meg addigra bottal ütheti a nyomod.

– Várj csak, testvér, ne szakíts félbe. Nem olyan sietős a dolog.

– Miért nem?

Cristóbal nagyot sóhajtott, mint aki nehezen szánja el magát, hogy elmondja a tervét.

– Tudod... – kezdte volna, de ebben a pillanatban valaki belépett a boltba, és Zurita erős hangja hallatszott.

– Már megint itt van! – morogta Baltasar, s egy üvegcádba pottyantotta a gyöngyszemet.

Már nyílt is az ajtó. Zurita belépett.

– Lám csak, itt vagytok mind a ketten. Sokáig akartok még bolonddá tenni? – kérdezte, s tekintetét hol Baltasarra, hol Cristóbalra emelte.

Cristóbal felállt, és barátságosan mosolygott.

– Megteszek mindent, amit csak tudok. De hát türelem kell hozzá. A tengeri ördög nem valami együgyű kis halacska. Nem olyan könnyű kihalászni a zavarosból. Egyszer már idehoztam, akkor a kapitány úr nem volt itt. Az ördög körülnézett, nem tetszett neki a város, most aztán nem akar ide jönni.

– Ha nem akar, hát ne jöjjön. De én nem várok tovább. Ezen a héten két dolgot is nyélbe akarok ütni. Salvador még nem jött meg?

– Bármelyik nap megjöhet.

– Akkor hát sietnünk kell. Készülj fel rá, hogy vendég áll a házhoz. Megbízható legényeket fogadtam fel. Te csak kinyitod a kaput, a többi az én dolgom. Majd Baltasarral megüzenem, mikorra leszünk készen. – Baltasarhoz

fordult. – Veled még beszédem lesz holnap. De vésd az eszedbe, hogy ez lesz az utolsó beszélgetésünk.

A fivérek némán meghajoltak. Amikor Zurita hátat fordított, eltűnt arcukról a szívélyes mosoly. Baltasar csendesen szitkozódott, Cristóbal pedig mintha töprengett volna valamin.

A bolthelyiségből áthallatszott Zurita duruzsolása.

– Nem! – csattant fel Gutiérrez hangja.

Baltasar csüggedten ingatta a fejét.

– Cristóbal – szólta át a kapitány. – Gyere velem, ma még szükségem lesz rád.

KELLEMETLEN TALÁLKOZÁS

Ichtiander nagyon rosszul érezte magát. Fájt a seb a nyakán, láz gyötörte. A szárazföldön nehezebbé esett a légzés.

A reggel mégis a part menti sziklánál találta, ott várta Gutiérrézt. Dél volt már, mire a lány megérkezett. Elviselhetetlenül perzselt a nap. A forró levegő és az apró szemű por fojtogatta Ichtiandert. A fiú szívesebben maradt volna a tengerparton, de Gutiérrez sietett vissza a városba.

– Apámnak dolga van, nekem kell helyettesítenem a boltban.

– Akkor elkísérem – mondta a fiú, s együtt indultak el a városba vezető poros, meredek kaptatón.

Szemben velük mélyen lehorgasztott fejjel Olsen közeledett. Gondterheltnak látszott. Észre sem vette volna őket, ha Gutiérrez utána nem szól.

– Bocsásson meg, beszélnem kell vele. Csak néhány szót – fordult a lány Ichtianderhez, és Olsen után sietett. Fojtott hangon, sietősen beszéltek. Úgy tetszett, mintha a lány kérne valamit Olsentől.

Ichtiander lemaradt néhány lépésnyire, úgy követte őket.

– Rendben van, ma éjjel, éjfél után – hallotta Olsen hangját. A férfi megszorította a lány kezét, bólintott, és gyors lépésekkel folytatta útját.

Amikor Gutiérrez odalépett Ichtianderhez, a fiúnak lángolt az arca. Szeretett volna végre komolyan beszélni a lánnyal Olsenről, de nem tudta, hogyan kezdje.

– Nem bírom tovább – szólalt meg végül, szaporán kapkodva a levegőt. – Meg kell tudnom az igazat... Valamit titkolnak előlem. Maga ma éjjel találkozni fog Olsennal. Ugye, szereti őt?

Gutiérrez megfogta a fiú kezét, gyengéden nézett rá, és mosolyogva kérdezte:

– Hisz nekem?

– Hiszek. Tudja, hogy szeretem. De annyira nehéz nekem...

Ez mindenképpen igaz volt. Ichtiander szenvedett a bizonytalanságtól. De most nemcsak attól. Éles, metsző fájdalmat érzett az oldalában, fulladozott. Minden csepp vér lefutott az arcából.

– Hiszen maga beteg! – mondta a lány izgatottan. Nyugodjon meg, nagyon kérem. Nyugodjon meg, kedves. Nem akartam mindent elmondani magának, de most elmondom, hogy megnyugodjék. Figyeljen ide.

Ebben a pillanatban egy lovas vágatott el mellettük, de ahogy meglátta Gutiérrezt, hirtelen visszafordította a lovát, és a fiatalokhoz léptetett. Napbarnított arcú, idősebb férfi volt, tömött bajusza felfelé meredt, állán kurta spanyol szakáll.

Ichtiandernek úgy tetszett, mintha már látta volna valahol, De hol? A városban talán? Nem... Akkor... ott, a tengerparton.

A lovas a pálcájával a csizmaszárát csapkodta. Gyanakodva és ellenségesen mérte végig Ichtiandert, aztán kezét nyújtotta a lánynak. Megfogta Gutiérrez karját, magához emelte a leányt, kezét csókolta neki, aztán elnevette magát.

– Most rajtakaptam! – Látta, hogy Gutiérrez haragszik, elengedte hát a kezét, de továbbra is évődő felháborodással folytatta: – Ki hallott még olyat, hogy a menyasszony az esküvője előtti este fiatalemberekkel sétálgasson?

Gutiérrez mérgesen válaszolni akart, de a férfi nem engedte szóhoz jutni.

– Édesapja már régóta várja. Egy óra múlva ott leszek én is.

Ichtiander az utolsó szavakat már nem hallotta. Hirtelen minden elsötétült előtte, a toroka összeszorult, nem kapott levegőt. Nem maradhatott tovább a szárazföldön.

– Tehát... mégiscsak becsapott – suttogta szederjes ajakkal. Beszélni szeretett volna, kimondani mindent, ami elszomorította, megtudni végre, mi az igazság. De az oldalát hasogató fájdalom elviselhetetlenné fokozódott, Ichtiander csaknem elvesztette az eszméletét.

Végül nem bírta tovább, nekiiramodott, a part felé rohant, és egy meredek szikláról bevetette magát a tengerbe.

Gutiérrez felkiáltott és hátratántorodott. Aztán odarohant Pedro Zuritához.

– Gyorsan... Mentse meg!

Zurita azonban nem mozdult.

– Ha valaki vízbe akarja ölni magát, én nem szívesen zavarom meg benne – mondta.

Gutiérrez a partra rohant, hogy maga ugorjon a fiú után. De Zurita megsarkantyúzta a lovát, beérte a lányt, vállon ragadta, magához emelte a nyeregbe, és elvágatott vele.

– Nem szívesen zavarok másokat, ha ők nem zavarnak engem. Ez a dolgok rendje. Szedje hát össze magát, kedvesem!

De Gutiérrez nem válaszolt. Ájultan dőlt a férfi vállára. Csak az apja boltja előtt tért magához.

– Ki volt az a fiatalember? – kérdezte Pedro.

Gutiérrez leplezetlen gyűlölettel nézett rá.

– Engedjen el! – kiáltotta.

Zurita elkomorodott. „Ostobaság – gondolta magában. – A fiú a tengerbe ugrott. Kettejük regényének örökre vége. Talán még jobb is így.” És bekiabált a boltba:

– Baltasar! Gyere ki!

Baltasar kiszaladt az utcára.

– Nesze, itt a lányod! Nekem köszönheted, hogy itt van, majdnem beugrott a tengerbe egy kellemes külsejű fiatalember után. Lám, már másodszor mentem meg az életét, ő meg csak makrancoskodik. No de nemsokára vége lesz a makacsságnak! – Harsogóan felnevetett. – Egy óra múlva visszajövök. Ne feledd az egyezségünket!

Baltasar alázatos meghajlással vette át Pedrótól a lányát.

Zurita megsarkantyúzta lovát, és elvágatott.

Odabent Gutiérrez erőtlenül hanyatlott egy székre, és kezébe temette az arcát.

Baltasar betette az ajtót, és fel-alá járva izgatottan és hevesen magyarázni kezdett valamit. De Gutiérrez nem figyelt rá. Akár a polcokon sorakozó szárított rákoknak vagy tengeri sünöknek prédikált volna.

„Vízbe ölte magát! – gondolta a leány, és felkézpett előtte Ictiander kedves arca. – Szegényke! Előbb Olsen, aztán ez a buta találkozás Zuritával! Hogy merészelt a menyasszonyának nevezni az a csirkefogó! Most már mindennek vége...”

Gutiérrez zokogott. Majd megszakadt a szíve Ictianderért. „Most mit tegyek? – tépelődött magában. – Menjek neki az óceánnak, mint Ictiander? Végezzek magammal?”

Baltasar közben folytatta szónoklatát:

– Érted, Gutiérrez? Hiszen a tönk szélén állok! Minden, amit itt látsz a boltban, Zuritáé. A tizedrészét sem teszi ki a saját árum. A gyöngyöt mind bizományba kapom Zuritától. De ha még egyszer kosarat adsz neki, visszavesz mindent, és megszakítja velem az üzleti kapcsolatot. Az pedig a teljes csőd! A teljes csőd! Légy hát okos kislány, ne tedd tönkre szegény öreg apádat.

– És menjek férjhez Zuritához? Soha! – felelte keményen a lány.

– Ó, hogy az ördög! – jött ki a béketűrésből Baltasar. – Hát ha én nem megyek semmire, akkor majd... akkor majd Zurita maga viszi dűlőre a dolgot!

És az öreg nagy dérrrel-dúrral bevonult a műhelyébe.

HARCBAN A POLIPOKKAL

Amikor bevetette magát a vízbe, Ictiander minden földi bajról megfeledkezett. A forró és füledt szárazföldi levegő után a víz hűvöse megnyugtatta, felfrissítette. A szúró fájdalom is elmúlt. Mélyen, egyenletesen lélegzett. Teljes pihenésre volt szüksége, igyekezett, hogy ne gondoljon rá, mi történt a parton.

Mozogni akart, tenni valamit. De mit? Kedves időtöltése volt sötét éjjel a magas sziklákról vízbe ugrálni, úgy, hogy tüstént talajt érjen a lába. De most

fényes nappal volt, a tengeren hol itt, hol ott tűnt fel egy-egy halászcsonak fekete hasa.

„Megvan, mit csinálók! Rendbe hozom a barlangot” – gondolta Ictiander.

Az öböl meredek falában volt egy tágas boltozatú barlang, ahonnan szép kilátás nyílt a lejtős tengerfenékre. Ictiander régóta kiszemelte ezt a helyet. De ahhoz, hogy el tudja foglalni a barlangot, előbb ki kellett telepíteni onnan az őslakókat – a számos polipcsaládot.

Felvette a szemüvegét, és egy hajlott pengéjű, hosszú, éles késsel felfegyverkezve bátran megközelítette a barlangot. Bemenni veszélyes lett volna; Ictiander úgy döntött, hogy inkább kicsalogatja az ellenséget. Egy elsüllyedt csónak mellett már régen felfedezett egy hosszú szigonyt. Most megkereste, kézbe vette, és a barlang bejáratából befelé szurkált vele. A polipok nem állták a háborgatást, s a bejárat nyílás szélén hamarosan hosszú, kígyózó csápok jelentek meg. Óvatosan közeledtek a szigonyhoz. Ictiander visszarántotta a szigonyt, még mielőtt a csápok megragadhatták volna. Ez a játék eltartott néhány percig. Most már több tucatnyi polipkar tekergőzött a bejárat előtt, mint egy Gorgó-fej* hajfürtjei. Végül egy hatalmas, vén polip kijött a béketűrésből, és elhatározta, hogy leszámol a vakmerő jövevénynel. Csápjait fenyegetően mozgatva kúszott elő a barlangból. Lassan közeledett Ictianderhez, közben többször színt változtatott, hogy megrémítse az ellenséget. A fiú kitért előle, eldobta a szigonyt, és felkészült a harcra. Tudta, hogy milyen nehéz dolga van az embernek, ha a maga két rövid karjával fel akarja venni a harcot a nyolclábú polip ellen. Mire az egyik csápot levágná, hét másik fonódna bénítón a nyakára. Azon igyekezett tehát, hogy kése az állat testét érje. Olyan közel engedte magához a polipot, hogy csápjai csaknem megérintették, akkor hirtelen előreleüld, a vonagló karok gomolyagának a kellős közepébe, egyenest az állat fejéhez.

Ez a fordulat váratlanul éri a polipot, legalább négy másodpercbe telik, amíg elrendezi a csápok végét, hogy körülfonja velük az ellenséget. Csakhogy Ictiander ezalatt egyetlen határozott mozdulattal felhasította az állat testét, átvágta a szívét és a mozgatóidegeket.

És a hatalmas csápok, amelyek már-már körbefonták a fiú testét, most elernyedve lehanyatlanak, és élettelenül csüngnek alá.

– Eggyel végeztem!

Újra megragadta a szigonyt. Most egyszerre két polip kúszott ki a barlangból. Az egyik egyenesen felé tartott, a másik bekerítő hadmozdulatokkal igyekezett a hátába kerülni. Ictiander vakmerőn rávetődött az elsőre, de mielőtt végezhetett volna vele, a másikkal a karja rátekeredett a nyakára. Egy vágással elmettszette a nyakára fonódó csápot, a kés hegyét egy hajszál választotta bőrétől. Aztán megfordult, hogy szembekerüljön a sebesült polippal, és a többi

* A Gorgók a görög mitológiában szereplő csodalények, szárnyas nőalakok, akiknek a fején haj helyett kígyók tekergőznek

csápját is levágta. A megcsönkített polip lassan lemerült a vízfenekre. Ictiander ekkor elbánt a másik támadóval is.

– Három! – folytatta a számlálást.

Igaz, egy időre fel kellett függeszteni a csatát. Egész polipsereg kúszott elő a barlangból, és a kiontott vér zavarossá tette a vizet. Ilyen körülmények között a polipok javára dőlhetett volna el az ütközet, mivel ők tapogatózva is körül tudják cserkészni ellenségüket, Ictiander pedig nem látja támadóit a vörös félhomályban. Távollabb úszott hát a csata helyétől, oda, ahol tiszta volt a víz, s le is terített még egy polipot, amely – vesztére – előmerészkedett a rózsaszínű vízfelhőből.

Órákon át folyt a harc, rövid szünetekkel.

Amikor végre az utolsó polipnak is vége lett, és megtisztult a víz, Ictiander körülnézett a csatamezőn. Poliptetemek és levagdalt, vonagló csápok borították a tenger fenekét. Bement a barlangba. Még maradt odabent néhány polipcsemete: öklömnyi a testük, csápjuk ujjnyi vékony. A fiú először meg akarta ölni őket, de aztán megesett a szíve rajtuk. „Megpróbálom felnevelni őket. Jó kis testőrség lenne belőlük!”

Amikor Ictiander megtisztította a barlangot a nagyobb polipoktól, elhatározta, hogy bebútorozza víz alatti lakosztályát. Odacipelt otthonról egy vaslábakon álló, márványlapú kisasztalt meg két kínai vázát. Az asztalt a barlang közepére állította, a vázákat pedig az asztalra. A vázába földet szórt, és tengeri növényeket ültetett. Igaz, a földet felkavarta a víz, és egy ideig füstként gomolygott a váza körül, de aztán leülepedett. Csak a virágokat lebegtette az enyhe hullámozás, mintha a szél fújná.

A barlang falánál volt egy kiszögellés, olyan, mint egy természetes kőpadka. A ház új gazdája élvezettel nyúlt végig rajta. Igaz, hogy kőből volt, de a test úgyis könnyebb a ízben, nem érezte keménynek.

Különös víz alatti lakosztály volt ez, asztallal meg kínai vázákkal. Sok kíváncsi halacska bámulta meg a szokatlan lakásavatót. Az asztal lábai közt cikáztak, körülúszkálták a virágokat, mintha szagolgatnák őket, átsiklottak a fiú kezére támasztott feje alatt. Egy márványos kölönte megállt a barlang szájánál, benézett, aztán ijedt farkcsapással továbbúszott. Egy hatalmas rák kúszva vonult be a fehér homokpadlón, felemelte, majd leeresztette ollóit, mintha köszöntené a házigazdát, és kényelmesen elhelyezkedett az asztal alatt.

Ictiander elábrándozott. „Mivel díszíthetném még a lakásomat? A legszebb víz alatti virágokkal ültetem majd körül a bejáratot, a padlót igazgyönggyel hintem fel, a szegényét meg a fal mentén kagylókkal rakom ki. Ha Gutiérrez láthatná! De hát ő mást szeret. Vagy talán mégsem? Hiszen még nem is volt rá ideje, hogy elmondja az igazat Olsenről.” Ictiander elszomorodott. Amint befejezte a munkát, rátört a magány, az a kínzó érzés, hogy ő más, mint a többi ember. „Miért nem élhet más ember a víz alatt, csak én? Egyedül vagyok. Legalább apám hazajönne már, hogy megkérdezhessem tőle...”

Szerette volna megmutatni a lakását legalább egy értelmes lénynek. Leader! – jutott eszébe a delfin. Fogta a csavart kagylót, kiúszott a felszínre, és belefűjt. Hamarosan felhangzott az ismerős horkantás – a delfin mindig az öböl közelében tartózkodott.

Amikor odaért hozzá, Ictiander gyengéden átölelte a nyakát, és betessékelte a barlangjába:

– Gyere be, Leader, megmutatom az új szobámat. Úgysem láttál még asztalt meg kínai vázát.

Csakhogy a delfin túlságosan izgága vendégnek bizonyult. Hatalmas teste akkora hullámzást kavart a barlangban, hogy a vázák táncolni kezdtek tőle. Ráadásul az orrával megbökte az asztal lábát, és nagy ügyesen sikerült felborítania. A vázák leestek, még jó, hogy nem törtek össze a víz alatt. Így szerencsésen megúszták a balesetet, csak a megrémült rák menekült szokatlan sietséggel oldalazva az asztal alól a fal felé.

„Milyen ügyetlen vagy” – gondolta a fiú kedves delfinjéről, miközben arrébb tette az asztalt, és felállította a vázákat. De azért átölelte a nyakát, úgy kérlelte:

– Ne menj el, Leader! Maradj velem!

De a delfin hamarosan kapkodni kezdte a fejét, és nyugtalanság látszott rajta. Hiszen nem tud sokáig a víz alatt maradni. Levegőre van szüksége. Egy erős farkcsapással kifordult a barlangból, és felbukott a víz színére.

„Még Leader se bírja ki velem a víz alatt – kesergett Ictiander, amikor újra egyedül maradt. – Senki más, csak a halak. De hát azok buták és ijedősek...”

Bánatában végighevert a kőpadkán. A barlangban sötét volt. A víz könnyű hullámzása elringatta a fiút.

Az izgalom meg a munka kimerítette. Elszenderedett.

AZ ÚJ BARÁT

Olsen egy dereglyében ült, és nézte a vizet. A nap alig emelkedett még a látóhatár fölé, ferde sugarai egészen a tengerfenéig átvilágították az öblöske kristálytisza vizét. Néhány indián kúszott odalenn a meder fövényében. Néha feljöttek a felszínre, hogy levegőt vegyenek, aztán megint lemerültek. Olsen figyelte őket. Már ebben a hajnali órában is perzselő meleg volt. „Miért ne merülhetnék le én is egyszer-kétszer? Legalább felfrissülök” – gondolta, s már vetkőzött is, és beugrott a vízbe. Azelőtt sosem próbálkozott a gyöngyhalászok mesterségével, de tetszett neki a dolog, s elégedetten állapította meg, hogy tovább bírja ki a víz alatt, mint nem egy tapasztalt indián. Csatlakozott a gyöngyhalászokhoz, s magával ragadta az új foglalatosság lendülete.

Amikor harmadszor ereszkedett le a mélybe észrevette, hogy az odalent térdeplő két indián hirtelen talpra ugrik, és olyan sebesen igyekeznek felfelé, mintha cápák vagy furcsa szörny úszott feléje. Félig ember, félig béka, ezüstös pikkelyű, hatalmas, kidülledt szemű. Békaként csapkodott a végtagjaival, és sebesen haladt felé.

Még arra sem volt ideje, hogy felálljon térdeplő helyzetéből, a szörny már odaért hozzá, és békauszonyával megragadta a karját. Olsen a nagy ijedelem ellenére is észrevette, hogy a szörnynek szép vonású emberi arca van, csak a villogó, kidülledt szem torzítja el.

A különös lény, feledve, hogy a víz alatt vannak, beszélni kezdett. Olsen persze nem hallotta, hogy mit, csak a szájmozgását látta. Az ismeretlen lény mindkét kezével szorosan fogta Olsen egyik karját. Olsen elrugaszkodott a medertől, s szabad karjával tempózva küzdötte magát felfelé. A kéretlen útitárs a nyomában. Olsen megkapaszzkodott a dereglye peremében, átvette a lábát, felhúzódkodott, és úgy eltaszította magától a tengeri szörnyet, hogy az nagy csobbanással zuhant vissza a vízbe. Az indiánok kiugráltak a csónakból, és sietve úsztak a part felé.

De Ictiander újra megközelítette a dereglyét, és ékes spanyol nyelven szólította meg Olsent.

– Figyeljen ide, Olsen, beszélnem kell magával, Gutiérreztől.

Ez Olsent talán még inkább megdöbbenette, mint a víz alatti találkozás. De Olsen bátor és tiszta fejű ember volt. Ha az ismeretlen lény tudja az ő nevét, ismeri Gutiérrezt, akkor nem tengeri szörny, hanem ember.

– Hallgatom – válaszolta. Ictiander felmászott, letelepedett a csónak orrában, maga alá húzott lábbal, mellén összefont karral.

„Szemüveg!” – villant Olsen agyába, amikor figyelmesebben szemügyre vette az ismeretlen villogó, kidülledt szemét.

– Ictiander a nevem. Egyszer felhoztam magának egy gyöngysort a tenger fenekéről.

– De hiszen akkor emberi szeme, keze, lába volt!

Ictiander elmosolyodott, és meglengette békauszonyait.

– Levehető – felelte kurtán.

– Gondoltam.

Az indiánok a part menti sziklák mögül kíváncsian lesték a különös beszélgetést, pedig semmit se hallottak.

– Szereti Gutiérrezt? – kérdezte Ictiander egy kis hallgatás után.

– Igen, szeretem – válaszolta egyszerűen Olsen.

Ictiander nagyot sóhajtott.

– És ő szereti magát?

– Ő is szeret engem.

– De hiszen engem szeret!

– Az az ő dolga! – Olsen vállat vont.

– Hogyhogy az ő dolga? Hát nem a maga menyasszonya?

Olsen meglepetten nézett rá, és továbbra is hűvös nyugalommal válaszolt:

– Nem az én menyasszonyom.

– Hazudik! – lobbant fel Ictiander. – A saját fülemmel hallottam, amikor egy barna képű lovas férfi azt mondta róla, hogy menyasszony.

– Az én menyasszonyom?

Ichtiander zavarba jött. A barna képű azt nem mondta, hogy Gutiérrez Olsen menyasszonya. De hát csak nem lehet egy gyönyörű fiatal lány annak a barna arcú ellenszenes öregembernek a jövendőbelije? Hogy is lehetne? Az az öreg biztosan rokona a lánynak... Úgy gondolta, hogy másfelől próbálkozik.

– Mit csinált itt? Gyöngyöt keresett?

– Megvallom, nincs kedvemre a faggatózása – felelte komoran Olsen. – És ha nem hallottam volna Gutiérreztől egyet s mást magáról, már rég kidobtam volna a csónakból, és ezzel véget vettem volna a beszélgetésnek. Ne nyúljon a kése után. Egy evezőcsapással szétverhetném a fejét, még mielőtt megmozdulna. De semmi értelmét nem látom, hogy titkoljam: valóban gyöngyöt kerestem.

– Azt a nagy gyöngyszemet, amit én hajítottam a vízbe? Gutiérrez elmondta magának?

Olsen bólintott.

Ichtiander pedig diadalmas pillantással mérte végig.

– Na látja. Mondtam én neki, hogy maga nem utasítja vissza. Kínáltam is, hogy fogadja el, és adja oda magának. Ő nem akarta. Most pedig maga kutat a gyöngy után.

– Igen, mert most a gyöngyszem nem a magáé, hanem az óceáné. Ha megtalálom, senkinek se tartozom érte hálával.

– Ennyire szereti a gyöngyöt?

– Nem vagyok én fehérszínű, hogy kedveljem az ilyen csecsebecsét – tiltakozott Olsen.

– De a gyöngyöt... el lehet... el lehet adni – Ichtiander kereste a számára oly kevésbé érthető szót –, és sok pénzt lehet kapni érte.

Olsen ismét bólintott.

– Tehát maga szereti a pénzt.

– Mondja, mit akar tőlem tulajdonképpen? – háborodott fel Olsen.

– Meg akarom tudni, miért ajándékoz magának gyöngyöt Gutiérrez. Feleségül akarja őt venni?

– Nem akarom feleségül venni. De ha akartam volna is, most már késő. Gutiérrez máshoz ment feleségül.

Ichtiander elsápadt, és megragadta Olsen kezét.

– Csak nem ahhoz a barna képűhöz? – kérdezte döbbenet.

– De igen. Feleségül ment Pedro Zuritához.

– De hiszen... engem szeretett! Azt hittem, hogy szeret - mondta Ichtiander csöndesen.

Olsen együttérző pillantást vetett rá, majd ráérősen kurta pipájára gyújtott, aztán így szólt:

– Igen, azt hiszem, valóban szerette magát. De maga a szeme láttára ugrott be a tengerbe, és ott veszett! Legalábbis Gutiérrez azt hitte.

Ichtiander csodálkozva nézett Olsenra. Ő sosem beszélt a lánynak arról, hogy a víz alatt is tud élni. Meg se fordult a fejében, hogy amikor a szikláról a vízbe vetődött, a lány öngyilkosnak hihette.

– Az elmúlt éjszaka találkoztam vele – folytatta Olsen. – Nagyon elszomorította a maga halála. „Én vagyok a bűnös, miattam halt meg Ictiander!” – ezt mondta.

– De miért ment olyan gyorsan férjhez valaki máshoz? Hiszen én... hiszen én mentettem meg az életét. Már majdnem belefulladt az óceánba. Kivitettem a partra, és elbújtam a sziklák között. Aztán jött ez a barna képű; rögtön megismertem, hogy ő az, és bizonygatta neki, hogy ő volt a megmentője.

– Gutiérrez beszélt nekem erről – mondta Olsen. – Nem tudta biztosan, ki mentette meg, Zurita-e, vagy az a különös tengeri lény, amelyet egy pillanatra látni vélt, amikor magához tért. Miért nem mondta meg neki, hogy maga volt?

– Az ember nem szívesen mond ilyesmit. Meg aztán nem is voltam bizonyos benne, hogy Gutiérrez azonos azzal a lánnyal, egészen addig, amíg meg nem láttam Zuritát. De hogy egyezhetett bele ebbe a házasságba?

– Magam sem értem, hogyan történt – mondta csüggedten Olsen.

– Mondja el, amit tud – kérte a fiú.

– A gombgyárban dolgozom, kagylóátvevőként. Ott ismerkedtem meg Gutiérrzel. Ő hozta a kagylókat eladni, amikor az apja nem ért rá. Megismerkedtünk, összebarátkoztunk. Néha találkoztunk a kikötőben, sétálgattunk a tengerparton. Elmondta nekem a bánatát, hogy egy gazdag, öreg spanyolnak a jegyese.

– Azé a Zuritáé?

– Igen, Zuritáé. Az apja, Baltasar nagyon szeretne volna, ha megkötik ezt a házasságot, folyton azt hajtogatta, hogy ilyen irigylésre méltó vőlegény nem minden bokorban terem.

– Mitől olyan irigylésre méltó? Öreg, csúf és rossz szagú! – tört ki a fiúból.

– Baltasar számára ideális vő. Annál is inkább, mivel az öreg egy csomó pénzzel adósa Zuritának. Ha Gutiérrez nemet mond, Zurita bármelyik pillanatban tönkretelheti őt. Gondolja el, micsoda élete volt annak a szegény lánynak. Egyfelől a vőlegény toladó udvarlása, másfelől apja örökös szemrehányásai, feddései, fenyegetései.

– És a lány miért nem kergette el Zuritát? Vagy maga! Elég nagy, elég erős hozzá, miért nem látta el a baját?

Olsen elcsodálkozott: Ictiander nem buta, mégis ilyeneket kérdez. Hol él ez a fiú, hol nevelkedett?

– Az nem olyan egyszerű, mint gondolná – magyarázta türelmesen. – Zurita oldalán állna a törvény, a rendőrség, a bíróság. – Ictiander még mindig nem értette. – Egyszóval semmit se tehettem.

– Akkor miért nem szökött meg?

– Megszökni könnyebb lett volna. El is határozta, hogy megteszi, én pedig megígértem, hogy segítségére leszek. Magam is régóta itt akartam hagyni Buenos Airest, Észak-Amerikába készültem; hívtam, jöjjön velem.

– El akarta venni feleségül?

– Mondtam már, hogy barátok voltunk. Aztán, hogy mi lett volna később, nem tudom...

– És miért nem utaztak el?

– Mert nem volt pénzünk hajóra.

– Miért, a *Gorrox* olyan drága?

– A *Gorrox*? Azon csak a milliomosok utaznak. Ugyan már, Ichtlander, hogy kérdezhet ilyet, talán a Holdról pottyant ide?

Ichtlander elvörösödött zavarában, és szentül megfogadta, hogy többet nem kérdez Olsentől olyasmit, ami ennyire elárulja a járatlanságát.

– Még teherhajóra sem volt elég a pénzünk. Pedig megérkezés után is kell egy kis tartalék. Nem olyan könnyű munkát kapni.

Ichtlandernek már a száján volt az újabb kérdés, de megállta, hogy ne mondja ki.

– Ekkor Gutiérrez elhatározta, hogy eladja a gyöngysorát.

– Ha tudtam volna! – kiáltott fel Ichtlander, mert eszébe jutott a víz alatti kincsesbarlangja.

– Mit? – kérdezte Olsen.

– Semmi, semmi... Mondja tovább.

– Már mindent előkészítettünk a szökéshez.

– És én?... Hogy lehet az? Nem értem... Tehát engem itt akart hagyni?

– A dolog akkor kezdődött, amikor Gutiérrez még nem is ismerte magát. Később meg, úgy tudom, el akarta mondani, mi a szándéka. Lehet, hogy felajánlotta volna, jöjjön velünk. És ha mégsem sikerült volna megbeszelnünk, írt volna a hajóról.

– De miért magával, miért nem velem? Magától kért tanácsot, magával akart elutazni!

– Engem több mint egy éve ismer, magát meg...

– Bocsásson meg, folytassa csak. Ne törődjön vele, mit beszélek.

– Egyszóval már minden elő volt készítve – folytatta Olsen. – Erre maga Gutiérrez szeme láttára a tengerbe ugrott. Zurita pedig véletlenül meglátta, hogy együtt voltak. Korán reggel, munka előtt benéztem a lányhoz. Nem volt szokatlan, máskor is megtettem. Baltasar látszólag jóindulatúan fogadta a látogatásaimat. Lehet, hogy az öklömtől tartott, de az is lehet, hogy a második számú vőlegényjelöltet látta bennem, arra az esetre, ha Zurita megelégné a lánya makacosságát. Egy biztos, Baltasar sosem zavart bennünket, csak azt kérte, hogy vigyázzunk, ne kerüljünk együtt Zurita szeme elé. Az öreg indián persze nem is gyanította mit tervezünk. Ezen a reggelen értesíteni akartam Gutiérrezt, hogy megvettem a hajójegyeket, este tízre legyen készen. Baltasar fogadott, nagyon izgatottan. „Gutiérrez nincs itthon... Nem is lesz egyhamar. Vagy félórája jött érte Zurita egy vadonatúj csillogó autóval. Micsoda kocsi! – lelkendezett az öreg. – A mi utcánkban mindenképp ritkaságszámba megy az autó, hát még ha egyenesen a házuk előtt áll meg. Kiszaladtunk a ház elé, Gutiérrez meg én. Zurita már a nyitott kocsiajtó mellett állt, és hívta a lányomat,

hogy üljön be, elviszi a piacra. Tudta, hogy ilyenkor szokott a piacra menni. Gutiérrez csak nézte a csillogó-villogó masinát. Nagy csábítás az egy fiatal lánynak, megérti, ugye? De Gutiérrez ravasz és bizalmatlan. Udvariasan visszautasította az invitálást. „Ki látott még ilyen makacsságot?!” – füstölgött Baltasar, aztán nyomban elnevette magát. De Zurita nem jött zavarba. „Úgy látom, hogy szégyenkezik – azt mondja. – Engedje meg, hogy segítsek!” Ezzel megragadta a lányt, és beültette a kocsiba. Gutiérrez csak egyet tudott kiáltani: „Apám!” – azt kiáltotta nekem, és már hült helyük volt. „Azt hiszem, nem jönnek vissza. Magával vitte őt Zurita.” – fejezte be az öreg, de látni lehetett rajta, hogy igen elégedett a történetekkel. „A szeme láttára szöktették meg a lányát, és ilyen nyugodtan, szinte örömmel számol be róla?” – mondtam felháborodottan Baltasarnak. „Miért nyugtalankodnék? – csodálkozott az öreg. – Még ha más férfi lett volna. De Zuritát régóta ismerem. Ha a zsugori Zurita nem sajnálta a pénzét autóra, akkor úgy látszik, nagyon tetszik neki a lány. Ha elvitte, el is veszi feleségül. Jó lecke lesz a kisasszonynak; megtanulja, hogy kár makacskodni. Ilyen gazdag vőlegény nem minden bokorban terem. Nincs oka hát a kesergésre. Zuritának birtoka van Paraná város közelében. A Dolores hacienda. Ott él az édesanyja. Biztosan oda vitte az én Gutiérezemet.”

– És nem látta el a baját annak a Baltasarnak? – méltatlankodott Ictiander.

– Ha magára hallgatnék, egyebet se tehetnék, folyton verekednem kellene – felelte Olsen. – Bevallom, először nekem is megfordult a fejemben, hogy jól elkalapálom az öreget, de rájöttem, hogy azzal csak elrontom a dolgot. Úgy gondoltam, hogy még nincs veszve minden... Nem untatom a részletekkel, egyszerűen sikerült találkoznom a lánnyal.

– A Dolores haciendán?

– Ott.

– És nem verte agyon azt a gazember Zuritát, hogy kiszabadítsa Gutiérezet?

– Már megint agyon kellett volna vernem valakit! Ki hitte volna magáról, hogy ilyen vérszomjas?

– Nem vagyok vérszomjas – tiltakozott Ictiander könnyben úszó szemmel. – De hát ez felháborító!

Olsen megsajnálta a fiút.

– Igaza van, Ictiander. Zurita gazember, Baltasar se különb. Mind a ketten megérdemelnék a verést. De az élet bonyolultabb, mint hiszi. Gutiérrez maga utasította vissza, hogy megszökjön Zuritától.

– Ő maga? – hitetlenkedett a fiú.

– Igen, ő maga!

– És miért?

– Elsősorban azért, mert azt hiszi, hogy maga miatta lett öngyilkos. A maga halála nyomja a lelkét. Úgy látszik, szegényke nagyon szerette magát. „Vége már az én életemnek, Olsen – ezt mondta nekem. – Nincs már szükségem semmire, nem érdekel semmi. Amikor a pap, akit Zurita hívatott, összeadott bennünket, mintha nem is velem történt volna. Semmi sem történik Isten

akarata ellen. Ezt mondta a pap, amikor az ujjamra húzta a jegygyűrűt. – Amit pedig Isten összekötött, ember azt fel nem bonthatja. Boldogtalan leszek Zurita mellett, de nem akarom magamra vonni Isten haragját, ezért hát nem hagyhatom el a férjemet.”

– Hiszen ez csupa ostobaság! Miféle Isten? Apám azt mondja, hogy az Isten dajkamese kisgyermek számára! – háborgott Ictiander. – Hogyhogy nem tudta meggyőzni őt?

– Sajnos, Gutiérrez hisz ebben a dajkamesében. A misszionáriusok buzgó katolikusnak nevelték. Próbáltam megingatni a hitében, de hiába. Azzal fenyegetett, hogy vége a barátságunknak, ha Istenről és az egyházzal akarok vitázni vele. Mit tehettem volna? A Dolores haciendán meg időm se volt rá, hogy meggyőzzem. Csak néhány szót tudtam váltani vele. De mondott még valamit. Amikor a szertartásnak vége volt, Zurita elégedetten dörögte: „No, az egyik dolgot elvégeztük. A madárkát hurokra kerítettük, kalitkába zártuk. Most már csak a halacskát kell megfognunk.” És elmagyarázta Gutiérreznek, ő pedig nekem, miféle halacskáról van szó. Zurita Buenos Airesbe készül, hogy elfogja a tengeri ördögöt. Ha sikerül, Gutiérrez Amerika leggazdagabb asszonya lesz. Legalábbis ezt ígérte a férje. Mondja csak, nem maga az a tengeri ördög, Ictiander? Akármeddig kibírja a víz alatt, semmi baja nem esik... ijesztgeti a gyöngyhalászokat...

Ictiander tudta, hogy óvatosságra van szüksége, nem akarta felfedni a titkát. Magyarázatot úgysem tudott volna adni. Kérdésre kérdéssel válaszolt:

– És minek kell Zuritának az a tengeri ördög?

– Arra akarja kényszeríteni, hogy gyöngyöt hozzon fel neki a tengerből. Ha maga volna az az ördög, nagyon vigyázzon!

– Köszönöm a figyelmeztetést – mondta a fiú.

Ictiander nem tudta, hogy tetteinek az egész partvidéken híre ment, hogy újságcikkek garmadáját írták már össze róla.

– Mégis látnom kell őt – szolt váratlanul. – Találkoznom kell vele még egyszer, utoljára. Paraná várost mondott? Azt tudom, hol van. Fölfelé kell menni a Paraná folyón. De találom meg a Dolores haciendát?

Olsen elmagyarázta.

Ictiander megszorította a férfi kezét.

– Bocsásson meg nekem. Ellenségnek hittem, s most kiderült, hogy jóbarát. Remélem, látom még. Most elindulok, és megkeresem Gutiérrezt.

– Most azonnal? – mosolyodott el Olsen.

– Igen. Egy perc vesztegetni való időm sincs – felelte Ictiander, és beugrott a vízbe.

Olsen csak a fejét csóválta.

II. RÉSZ

ÚTON

Ictiander gyorsan felkészült az útra. Elővette a parti sziklák közül a ruháját és cipőjét, s a hátára csatolta a késtartó szíjával. Feltette a szemüveget, a kéz- és lábuszonyokat, azután elindult.

A La Plata öbölben számos óceánjáró, gőzhajó, sóner és halászbárka horgonyzott, néhány apró parti gőzös cikázott köztük. Alulról nézve olyanok voltak, mint megannyi nyughatatlan vízi bogár. Horgonyláncok és kötelek nyúltak fel a mélyből, mint valami víz alatti erdő karcsú fatörzsei. Az öböl fenekén mindenféle hulladék hevert: vasdarabok, kiszórt kőszén halmai, salakkupacok, ócska gumitömlőcafatok, vitorlafoszlányok, bádogkannák, téglák, törött üvegek, konzervdobozok, a part közelében kutya- és macskatemetek.

A víz tükrét vékony olajréteg borította. Még nem bukott le a nap, odalenn mégis zöldesszürke félhomály volt. A Paraná folyó hordaléka, a temérdek homok és iszap zavarossá tette az öböl vizét.

Ictiander eltévedt volna ebben a hajólabirintusban, ha az öbölbe torkolló folyó enyhe sodra nem mutatta volna az irányt. „Megdöbentő, milyen rendetlenek az emberek” – gondolta Ictiander undorodva, a medret borító szeméttelep láttán. Az öböl közepén úszott, a hajók gerince alatt. Nehezen lélegzett a szennyezett vízben, mint a szárazföldi ember fojtó levegőjű szobában.

Néha emberi holttest vagy állatsontváz akadt az útjába. Egy széthasított koponyájú hullának kötél volt a nyakában, s a kötél végén kőnehezék. Gyilkosság áldozatát tüntethette el itt valaki. Ictiander igyekezett, hogy kijusson ebből az átokverte öbölből.

De minél messzebb jutott, annál jobban érezte a szemközti áramlatot. Nehezen haladt előre. Az óceán áramlatai mindig segítségére voltak, jól ismerte őket, és ki is használta a sodrukat, mint tengerész a kedvező hátszelet. Itt csak egyetlen, erős áramlat volt, s neki sodrással szemben kellett úsznia. Bosszantotta, hogy gyakorlott úszó létére ilyen lassan haladt.

Hirtelen elzúgott valami közvetlenül mellette, majdnem súrolta a testét. Jókora vasmacska volt, valamelyik hajóról eresztették le. „Úgy látszik, ez a vidék nem is veszélytelen” – gondolta Ictiander, és körülnézett. Épp jókor, mert már sarkában volt egy otromba gőzhajó.

Még mélyebbre merült, és amikor a hajó föléje ért, belekapaszkodott a tőkesúlyba. Az acélt érdes tapintású szövedékkal fonták körül a polipok, így aztán meg lehetett kapaszkodni benne. Igaz, nem volt valami kényelmes utazóhelyzet, de a hajó legalább védelmet adott, s sebesen vontatta a folyó felé.

Áthaladtak a torkolatvidéken, s már felfelé húztak a Paraná folyón. A mérhetetlen iszaptömeget hömpölygető édesvízben Ictiander nehezen lélegzett.

A karja elzsibbadt, de nem akarta elereszteni a hajót. „Milyen kár, hogy nem jöhöttem Leaderrel” – gondolta. De a delfinnek még veszélyesebb lett volna az utazás. Leader nem tudott volna egész idő alatt víz alatt maradni. Ictiander pedig nem mutatkozhatott a felszínen az élénk forgalom miatt.

Már egészen merev lett a keze. Ráadásul alaposan meg is éhezett, hiszen egész nap egy falat se volt a szájában. Pihenőt kellett tartania. Elengedte a kapaszkodót, és lebukott a mélybe.

Sűrűbb lett a sötétség. Ictiander végigkutatta az iszapos folyómedret, de egy fíá lepényhalat vagy osztrigás kagylót se talált. Édesvízi halak cikáztak körülötte, de nem ismerte a szokásaikat, sokkal ravaszabbnak látszottak, mint a tengerlakók. Nehezebb volt elkapni őket. Csak éjjel, amikor a halak elnyugodtak, akkor sikerült kifognia egy jókora csukát. Kemény volt a húsa és hínárszagú, de Ictiander olyan éhes volt, hogy egész darabokat falt be szálkástul.

Pihennie kellett. A folyóban legalább nyugodtan kialakhatja magát, se cápától, se poliptól nem kell tartania. Csak arra kell vigyáznia, nehogy visszavigye a sodrás. Talált a mederben néhány követ, sáncot rakott belőlük, és az egyiket átfogta a karjával.

Nem sokáig aludt. Csakhamar megérezte, hogy hajó közeledik. Kinyitotta a szemét, s már látta is a jelzőfényeket. A hajó fölfelé haladt. Ictiander gyorsan felkelt és nekikészült, hogy felkapaszkodjon rá. De a motoros sima fenekén nem talált alkalmas fogódzót. Tett néhány sikertelen kísérletet, de majdnem elkapta a propeller.

Még néhány hajó elhaladt lefelé a folyón, amíg végre meg tudott kapaszkodni egy felfelé húzó személyszállító gőzhajóban.

Igy jutott el Ictiander Paraná városáig. Utazásának első szakasza ezzel véget ért. De még hátravolt a neheze: a szárazföldi út.

Kora reggel kiúszott a forgalmas városi kikötőből a folyó nyugalmasabb részére, óvatosan körülkémlelt, és kimászott a partra. Levette a szemüvegét meg az uszonyait, és beásta a parti homokba. Megszárogatta vizes öltönyét, aztán felöltözött. Gyűrött, piszkosfehér ruhájában csavargónak látszott. De Ictiandernek kisebb gondja is nagyobb volt annál, mint hogy a külsejével törődjön.

Elindult a folyó jobb partján, amint Olsen tanácsolta, és meg-megkérdezte a helybeli halászoktól, nem tudják-e, merre van a Dolores hacienda, Pedro Zurita birtoka.

A halászok gyanakodva mérték végig, és tagadólag rázták a fejüket.

Múltak az órák, egyre elviselhetetlenebb lett a hőség, s ő még mindig nem jutott semmire. Ictiander rosszul tájékozódott a szárazföldön, ismeretlen vidéken meg végképp nem ismerte ki magát. A hőség elcsigázta, kóválygott a feje.

Hogy kissé magához térjen, néha megmártózott a folyóban.

Végre délután négy óra tájban találkozott egy napszámosforma öreg paraszttal. Amikor végighallgatta a fiú kérdését, rábólintott.

– Eredj csak végig ezen az úton a földeken át. Eljutsz egy nagy tóhoz. Átmész a hídon, aztán fölmászol egy kis dombra, ott találsz, akit keresel, a bajuszos donna Dolorest.

– Bajuszos? De hiszen Dolores egy birtok neve!

– Persze hogy az. De Doloresnek hívják a birtok régi úrnőjét is, Pedro Zurita anyját. Kövér, bajuszos asszonyság. Eszedbe ne jusson elszegődni hozzá. Fölfal szőröstül-bőröstül. Valóságos boszorkány. Mondják, hogy Zurita fiatal asszonyt hozott a házhoz. Annak se lesz, szegénynek, élete az anyósától – mondta a beszédes kedvű öreg.

„Gutiérrez lesz az” – gondolta Ictiander.

– És messze van ide a birtok? – kérdezte.

– Estére odaérsz – felelte az öreg a napra nézve.

Ictiander megköszönte az eligazítást, és sietősen útnak indult a búzaföldek és kukoricatáblák mentén. De a gyors járás hamar kifárasztotta. Az útnak meg csak nem akart vége szakadni. A búzaföldeket legelők váltották fel, a magas, kövér fűben juhnyájuk legelésztek.

A fiúnak fogytán volt az ereje, hasogató fájdalmat érzett az oldalában. Szomjúság kínozza. S körös-körül sehol egy csepp víz. „Csak érnék már a tóhoz!” – gondolta vágyódón. Beesett az arca, a szeme égett, nehezen szedte a levegőt. Éhes is volt. De mit lehetne enni? A bárányokat pásztor őrzi meg kutyák. A barack- és narancsfák érett gyümölcsétől vastag kőkerítés választja el. Itt nem úgy van, mint az óceánban. Itt minden a másé, valakinek a tulajdona. Kerítések szabdalta, jól őrzött világ. Csak a madarak röpdösnek, csivitelnek szabadon az út mentén. De a madarakat nem lehet megfogni. Lehet, hogy nem is szabad! Talán azokat is számon tartja valaki. Itt az ember éhen halhat, szomjan pusztulhat, hiába vannak körülötte gyümölcskertek, kutak, kövér nyájuk.

Szemben az úton, kezét a háta mögött összekulcsolva, kövér ember közeledett. Fényes gombokkal ékes fehér zubbony volt rajta, fehér tányérsapka, övén pisztolytáska.

– Mondja, legyen szíves, messze van ide a Dolores hacienda? – kérdezte tőle Ictiander.

A kövér ember gyanakodva végigmérte őt.

– Hát neked mi kéne? Honnan jössz?

– Buenos Airesből.

A zubbonyos erre felkapta a fejét.

– Találkoznom kell ott valakivel – tette hozzá Ictiander.

– Nyújtsd csak ide a kezéd! – mondta a zubbonyos.

Ictiander kissé furcsállotta ugyan, de gyanútlanul odanyújtotta mindkét kezét. A zubbonyos elővett a zsebéből egy pár „karkötőt” (kézibilincset), és rácsattantotta a fiú csuklójára.

– Szóval megkerültél – dörmögte, és oldalba taszította Ichtiantert. – Indulás! Majd én elvezetlek Doloreshez, ha oda kívánczol!

– De miért láncolta össze a kezemet? – kérdezte a fiú értetlenül, a csuklóján ékeskedő „karkötőt” nézegetve.

– Nem társalgunk! – kiáltott rá szigorúan a zubbonyos. – Lódulj már!

Ichtianter lehajtott fejjel kullogott az úton. Még jó, hogy nem visszafelé viszik – gondolta. Nem értette, mi történt. Nem tudta, hogy az elmúlt éjjel a szomszéd farmon rablógyilkosságot követtek el, és hogy a rendőrség nyomoz a tettesek után. Az se fordulhatott meg a fejében, hogy gyűrött ruhájában ugyancsak gyanút keltő látványt nyújt. Az úticéljával kapcsolatban adott bizonytalan válasza végképp megpecsételte a sorsát.

A rendőr letartóztatta, s most a legközelebbi faluba kísérte, hogy útnak indítsa a paranái börtön felé.

Ichtianter csak azt értette meg, hogy megfosztották a szabadságától, és bosszantó módon feltartóztatják.

Elhatározta, hogy akármi történjék, az első adandó alkalommal megpróbál kiszabadulni.

A kövér rendőr tökéletesen elégedett volt a sikerrel, egy hosszú szivarral jutalmazta meg magát, vastag füstpázmákat eregetett Ichtianter orra alá. A fiú fulladozott.

– Megkérhetem, hogy ne füstöljön, nem kapok levegőt – fordult a kísérőjéhez.

– Micsoda? Csak nem tilos a dohányzás? – A rendőrnek ráncba szaladt a képe, akkorát hahotázott. – Nézze meg az ember, milyen finnyás az úrfi! Lódulj! – rivallt a fiúra, s újabb füstfelhőt fújt az arcába.

Ichtianter mit tehetett volna, engedelmeskedett.

Végre feltűnt a tó és a rajta átívelő keskeny híd. A fiú akaratlanul is meggyorsította lépteit.

– Ne siess annyira, Dolores anyó megvár! – kiáltott rá a rendőr.

Elérték a hidat. Amikor a közepére értek, Ichtianter áthajolt a korláton, és a vízbe vetette magát.

A rendőrt váratlanul érte a dolog. Ki hitte volna, hogy valaki megbilincsel kézzel ilyesmire vetemedik?

Ichtiantert viszont az érte váratlanul, amit kövér kísérője tett a következő pillanatban. Utána ugrott a tóba – nyilván félt, hogy belefulladás a fogoly. Pedig ő élve akarta előállítani. Ha egy őrizetbe vett személyt összebilincsel kézzel holtan találnak a vízben, abból bizonyos kellemetlenségek származhatnak. A rendőr olyan gyorsan vetődött Ichtianter után, hogy meg tudta markolni a haját, és jól belekapaszkodott. Ichtianter úgy gondolta, hogy inkább megválna egy maroknyi hajtól, de lerázza kéretlen kísérőjét – és lemerült a mélybe, maga után vonszolva a rendőrt. Hamarosan érezte, hogy gyengül a szorítás, a rendőr marka szétnyílik, és elengedi a haját. A fiú néhány méterrel arrébb siklott, és kidugta fejét a vízből, hogy lássa, kiért-e a partra a rendőr. Az már a víz felszínén kapálódzott, és amikor észrevette Ichtianter fejét, heves kiáltozásba kezdett:

– Megfulladsz, te csirkefogó! Ússz ide hozzám!

„Nem is rossz ötlet” – gondolta Ictiander.

– Segítség! Megfulladok!... – kiáltotta, és lemerült a mélybe.

A víz alól figyelte, hogyan bukik le a rendőr, hogyan keresi őt, s végül reményvesztve hogyan evickél ki a partra. „Mindjárt elmegy” – gondolta a fiú. De a rendőr nem ment el. Úgy döntött, hogy a nyomozó hatóság megérkeztéig a holttest mellett marad. Az, hogy a holttest a tó fenekén fekszik, mit sem változtat a dolgon – a szabály az szabály.

Egy paraszt jött szembe a hídon, zsákokkal felmálházott öszvér hátán. A rendőr megparancsolta, hogy dobja le a zsákokat, és azonnal vigyen el egy cédulát a legközelebbi rendőrőrsre.

Az ügy Ictiander számára ugyancsak kellemetlen fordulatot vett. Ráadásul a tóban hemzsegték a piócák. Rátapadtak a testére, alig győzte leszedni őket. S minden mozdulatára vigyáznia kellett, nehogy felkavarja a vizet, és ezzel magára vonja a rendőr figyelmét.

A paraszt egy fél óra múlva visszatért, az út felé mutogatott, felrakta a zsákokat az öszvér hátára, és sietve továbbállt. Öt perc se telt belé, három rendőr ért a tóhoz. Ketten egy könnyű csónakot cipeltek a fejükön, a harmadik csákyát hozott meg evezőt.

A csónakot vízre bocsátották, s keresni kezdték a vízbefűltat. Ictiander nem félt, számára inkább játék volt az egész. Egy mozdulat, s máris arrébb siklott. A rendőrök tüzetesen végigkutatták a tó fenekét a híd környékén, de a holttestet nem találták.

A rendőr, aki Ictiandert őrizetbe vette, értetlenül tárta szét a karját. Ez mulattatta a fiút. De csakhamar odalett a jókedve. A rendőrök csákyája iszapfelhőket kavart fel a tó medréből. Zavaros lett tőle a víz. Ictiander karnyújtásnyira se látott, ez pedig már nem veszélytelen. De ami ennél is rosszabb – alig kapott levegőt az oxigénszegény vízben. S most még az iszap is!

Fulladozott, és egyre erősödő, égő fájdalmat érzett a kopolyájában. Tudta, hogy nem bírja sokáig. Akaratlanul is nyögés szaladt ki a száján, s nyomában levegőbuborékok szálltak a felszínre. Mit tegyen? Ki kell jutni a tóból – nincs más megoldás. Kijutni, akármi történjék. Nyilván azonnal elfogják, lehet, hogy meg is verik, börtönbe csukják. Akkor is. Küszködve ért ki a sekély vízbe, és kidugta a fejét.

– Á-á-á-á! – üvöltött fel eltorzult hangon az egyik rendőr, átvetődött a csónak peremén, be a vízbe, hogy mihamarabb partot érjen.

– Jézus Mária! Ó-ó-ó! – kiáltotta a másik, és a csónak aljára lapult.

A parton maradt két rendőr buzgó imádságba kezdett. Holtsápadtan reszkettek a rémülettől.

Ictiander nem ezt várta, s nem mindjárt értette riadalmuk okát. Azután eszébe jutott, hogy a spanyolok nagyon vallásosak, és hisznek a babonában. A rendőrök biztosan azt hiszik, hogy kísértetet látnak. Elhatározta hát, hogy még jobban rájuk ijeszt. Kivicsorította a fogát, forgatta a szemét, rettentő hangon felvonított,

és lassan haladt a part felé. Szándékolt lassúsággal lépkedett ki az útra, és megfontolt tempóban távolodott.

Senki se moccant, senki se merte feltartóztatni. A babonás félelem még a szolgálati szabályzat előírásainál is erősebbnek bizonyult.

Ő AZ, A TENGERI ÖRDÖG

Dolores, Pedro Zurita anyja horgas orrú, hegyes állú, kövér öregasszony volt. A sűrű növésű bajusz különösen ellenszenvenné tette az arcát. Erről a nőknél oly ritka „ékességről” ragadt rajta a csúfnév: bajuszos Dolores.

Amikor a fia hazavitte fiatal feleségét, a vénasszony alaposan szemügyre vette a menyecskét a feje tetejétől a cipősarkáig. Dolores asszony mindenkiben csak a hibát vette észre. De Gutiérrez szépsége még őt is meglepte, ha nem is mutatta. De amikor a konyhában meghányta-vetette magában a dolgot, csak kiderítette, hogy mi az új asszony hibája: a szépsége.

Amikor kettesben maradt a fiával, rosszállóan csóválta a fejét.

– Szép! Túlontúl is szép! – És sóhajtván tette hozzá: majd lesz vele elég gondod... Aki ilyen szép... Bizony. Inkább vettél volna el spanyol lányt. – Egy kicsit gondolkodott, aztán folytatta: – És büszke. A keze meg túl finom, túl puha. Az ilyen hideg vízbe se mártja az ujját.

– Majd betörjük – felelte Pedro, és valami gazdasági elszámolásba mélyedt.

Dolores ásított, és hogy ne zavarja a fiát, kiment a kertbe egy kis esti levegőt szívni. Szeretett elábrándozni a holdvilágnál.

Mimózaillat áradt a kertben. A fehér liliumok csak úgy villogtak a holdfényben. Alig észrevehetően lebbentek a babérfák és fikuszok levelei.

Leült egy kispadra a mirtuszok tövében, és átadta magát kedvenc ábrándjának: hogy megveszi a szomszéd birtokot, és finom gyapjas juhokat nevel rajta, és új aklokat építtet.

– Ó, hogy az a... – kiáltott fel dühösen, s az arcára csapott. – Ezek a moszkítók még üldögélni se hagyják az embert!

Felhők kúsztak a hold elé, mélyebb lett a sötétség. A láthatáron világoskék fény derengett – Paraná városának fényei tükröződtek az égen.

Donna Dolores hirtelen felpillantott, s egy fejet látott az alacsony kőkerítés fölött. Bilincsbe vert kéz emelkedett a magasba, s valaki óvatosan átugrott a kerítésen.

Az öregasszony megrémült. „Szökött rab jutott be a kertbe!” – villant át rajta. Kiáltani akart, de nem jött ki hang a torkán; el akart szaladni, de nem bírta a lába. Ott ült a padon, és figyelte az ismeretlent.

A megbilincselte férfi óvakodva haladt a bokrok között a ház felé, s belesett az ablakon.

Egyszer csak halkán megszólalt. Dolores azt hitte, rosszul hall.

– Gutiérrez!

„Na nézd csak, a szépséges kisasszonyt! Hogy mifélekkel barátkozik! Még a végén eltesz minket láb alól, engem meg a fiamat, kirabolja a birtokot, és megszökik ezzel a börtöntöltelékkel” – gondolta az öregasszony.

Ádáz gyűlölet fogta el a menyé iránt, s keserű kárörömet érzett. Ettől visszanyerte erejét. Felugrott, és befutott a házba.

– Gyere gyorsan! – hívta suttogva a fiát. – Egy szökött rab mászott be a kertünkbe. Gutiérrezt szólította.

Pedro olyan sietséggel rohant ki, mintha égne a ház, megragadott egy ásót, és futva megkerülte a házat.

Fiatalférfi állt az ablak alatt, a ruhája csupa gyűrődés, a keze bilincsben.

– Ördög és pokol! – mormolta Zurita, és lecsapott az ásóval az ismeretlen fejére.

A fiatalember hangtalanul összerogyott.

– Hát ennek vége... – mondta halkán Zurita.

– Vége bizony – tódította hozzá az anyja olyan hangon, mintha a fia egy mérges skorpiót csapott volna agyon.

Zurita kérdően nézett rá.

– Hova tegyük?

– A tóba – tanácsolta a vénasszony. – Az jó mély.

– Kiveti a víz.

– Követ kötünk rá. Tüstént itt leszek...

Dolores beszaladt a házba, hogy keressen egy jó nagy zsákot, amibe bele lehetne gyömöszölni a holttestet. De nem volt üres zsák, aznap reggel küldte el mindet búzával a malomba. Erre elővett egy vánkoshuzatot meg egy jó hosszú kötelet.

– Zsák nincsen – mondta a fiának. – De itt ez a vánkoshuzat, rakd tele kővel, és kötözd a bilincshez...

Zurita rábólintott, vállára vette a holttestet, és a kert végébe vonszolta, a kis tóhoz.

– Be ne piszkold magad! – suttogta a vénasszony, s a fia után kacsázott a párnahuzattal meg a kötéllel.

– Majd kimosod – felelte Pedro, de azért lejjebb csúsztatta a fiú fejét, hogy a vér a földre folyjon.

A tóparton gyorsan megtömte a huzatot kővel rákötözte a fiú karjára, s a vízbe dobta a testet.

– Ruhát kell váltanom. – Felnézett az égre. – Eső lesz. Reggelre elmossa a földön a vérnyomokat.

– A tó vizét nem festi meg a vér? – kérdezte Dolores.

– Nem. Cserélődik a víz... Ó, az átkozottak! – hörögte Zurita, és amikor odaért a házhoz, az egyik ablak felé rázta az öklét.

– Lám csak, mire visz az a fene nagy szépség! – kárált a vénasszony.

Gutiérrez ezen az éjszakán nem tudott aludni. Fülledt volt a levegő, kínozták a moszkitók. Szomorú gondolatok forogtak a fejében.

Nem tudta elfeledni Ichtiantert, nyomta a lelkét a fiú halála. A férjét nem szerette, az anyósát pedig egyenesen utálta. És ezzel a bajszos öregasszonnyal kell leélnie az életét...

Egyszer csak úgy rémlett, mintha Ichtiander hangját hallotta volna. A nevéen szólította. Aztán furcsa zaj, elfojtott beszéd szűrődött hozzá a kertből. Elaludni úgysem tud már. Kiment a kertbe.

Még nem kelt fel a nap. A kertet szürkületi homály borította. A felhők széteszlottak. A fűvön és a faleveleken dús harmat csillogott. Gutiérrez könnyű pongyolában, mezítláb sétált a fűvön. Hirtelen megtorpant, a földet figyelte. Az ablakával átellenben véres volt az ösvény homokja. S egy véres ásó hevert ott gazdátlanul.

Az éjjel itt valami sötét dolog történt. Különben honnan kerülnének ide a vérnyomok?

Gutiérrez akaratlanul is követte a nyomokat. Eljutott a tóig, és a zöldes színű víz fölé hajolt fürkészőn.

A víz alól Ichtiander nézett rá. Halántékán felhasadt a bőr. Az arcán szenvedés tükröződik, s ugyanakkor mintha örülne is.

Gutiérrez nem tudta levenni a szemét a vízbe fült Ichtiander arcáról. Csak nem hagyta el a józan esze?

Szeretett volna elfutni, de nem tudott.

Ichtiander arca pedig lassan kiemelkedett a vízből. Már áttörte a víztükröt, enyhe hullámokat fodrozva rajta. Gutiérrez felé nyújtotta összebilincselte kezét, és sápadt mosollyal az arcán, gyengéden szólt a lányhoz: most először szólította tegezve.

– Gutiérrez kedvesem! Végre, végre látlak... – De nem tudta végigmondani.

A lány a fejéhez kapott, és rémülten kiáltott fel:

– Távozz tőlem! Pusztulj, tisztátalan lélek! Hiszen tudom, hogy meghaltál. Miért háborgatsz hát?

– Nem haltam meg, Gutiérrez, ne félj... – felelte rá gyorsan a kísértet. – Nem fulladtam bele. Bocsáss meg nekem... titkoltam előled... Nem is tudom, miért tettem... Ne menj el, hallgass meg. Élek, tessék, érintsd meg a kezemet...

Odanyújtotta a lánynak megbilincselte kezét. De ő csak nézte, nem mert hozzáérni.

– Ne félj hát, hiszen élek... Tudok lélegezni a víz alatt. Én más vagyok, mint a többi ember. Én vagyok az egyetlen ember, aki a víz alatt is tud élni. Amikor leugrottam a szikláról, nem fulladtam bele a vízbe. Azért ugrottam be a tengerbe, mert már alig kaptam levegőt a szárazföldön.

Ichtiander megtántorodott, de folytatta, ugyanolyan kapkodva, összefüggéstelenül, mint az imént.

– Kerestelek, Gutiérrez. Ma éjjel, amikor az ablakodhoz lopódtam, a férjed fejbe csapott, és bedobott a tóba. A vízben magamhoz tértem. Sikerült leoldoznom a kővel megrakott zsákot, de ezt itt – a bilincsre mutatott – nem tudom levenni.

Gutiérrez kezdte elhinni, hogy nem kísértet, hanem élő ember áll előtte.

– De miért van megbilincselve? – kérdezte.

– Majd később elmondok mindent. Gyere velem, Gutiérrez, szökjünk meg. Apámnál elrejtőzhetünk, nem talál meg senki... Ott fogunk élni mi ketten... Fogd meg hát kezem, Gutiérrez... Olsen azt mondta, hogy tengeri ördögnek hívnak engem. Pedig ember vagyok. Miért félsz hát tőlem?

Ichtiander kilépett a partra, a teste csupa hínár. Erőtlenül hanyatlott a földre.

Gutiérrez fölé hajolt, és végre-valahára megfogta a kezét.

– Szegénykém! Ó szegénykém! – suttozta.

– Minő kellemes találkozás! – csattant fel egy gúnyos hang a hátuk mögött.

Zurita állt mögöttük.

Ő sem aludt ezen az éjszakán. Gutiérrez kiáltására kijött a kertbe, és végighallgatta az egész beszélgetést. Amikor megtudta, hogy végre a keze közé került a tengeri ördög, akire olyan régen és oly kevés sikerrel vadászott, ugyancsak megörült, s nyomban el is határozta, hogy a *Medúzára* viteti Ichtiandert. De azután mégis másképpen döntött.

– Ne bizakodjék, Ichtiander, Gutiérrezt nem viheti doktor Salvadorhoz, mert Gutiérrez az én feleségem. És maga is aligha kerül vissza az apjához. Már várja a rendőrség.

– De hiszen semmit se vétettem! – tiltakozott a fiú.

– Aki nem vétett, annak nem ajándékoznak ilyen „karperecet”. És ha már az én kezembe került, kötelességem, hogy átadjam a rendőrségnek.

– Csak nem tesz ilyet? – kérdezte felháborodottan Gutiérrez.

– Nem tehetek mást – felelt vállat vonva Pedro.

– Talán az lenne a jó – avatkozott bele a beszélgetésbe az időközben hozzájuk csatlakozott Dolores asszony –, ha szélnek eresztene egy szökött fegyencet? Aztán ugyan miért? Tán azért, mert idegen ablakok alatt ólálkodik, és meg akarja szöktetni más feleségét?

Gutiérrez odalépett a férjéhez, megfogta a kezét, és gyengéden kérlelte:

– Engedje el. Nagyon kérem. Higgye el, semmit sem vétett maga ellen.

Dolores megijedt, hogy a fia végül még enged Gutiérrez esdeklésének, és hadonászva kiáltotta:

– Ne hallgass rá, Pedro!

– Asszonyom kérése számomra parancs – mondta Zurita nyájas hangon. – Legyen, ahogy kívánja.

– Alighogy megnősült, máris papucs alá került! – dohogott az öregasszony.

– Várj csak, anyám. Elfűrészeljük a fiatalember bilincseit, átöltözik valami rendesebb ruhába, és eljuttatjuk a *Medúzára*. A La Plata öbölben aztán leugrik a fedélzetről, és oda úszik, ahová a kedve tartja. De egy feltétellel engedem szabadon: el kell felejtene Gutiérrezt. Téged pedig magammal viszlek a hajóra, Gutiérrez. Úgy biztosabb.

– Maga különb, mint gondoltam – mondta Gutiérrez őszintén.

Zurita önelégülten pödörgette a bajszát, és mélyen meghajolt a felesége előtt.

Dolores asszony jól ismerte a fiát – egykettőre kitalálta, hogy valami ravaszságon törí a fejét. De belement a játékba, tettetett felháborodással dörmögte:

– Megbabonázott ez az asszony! Most aztán nyöghetsz a papucs alatt!

TELJES SEBESSÉG!

– Salvador holnap érkezik. Lázás voltam, azért nem jöhöttem mostanáig, pedig sok mindent kell megbeszelnünk – mondta Cristóbal az öccsének. Kettesben voltak Baltasar boltjában. – Figyelj rám, testvér, jól figyelj, és ne szakíts félbe, különben elfelejtem, mit akartam mondani.

Cristóbal hallgatott egy sort, míg összeszedte a gondolatait, azután folytatta:

– Sokat dolgoztunk mi ketten Pedro Zuritának, te meg én. Ő gazdagabb nálunk, de még gazdagabb akar lenni. Ezért akarja megkaparintani a tengeri ördögöt.

Baltasar felkapta a fejét, mint aki szólni akar.

– Hallgass, testvér, ne szólj semmit, különben elfelejtem a mondókámat. Zurita azt akarja, hogy a tengeri ördög az ő rabszolgája legyen. Tudod te, mi a tengeri ördög? Kimeríthetetlen kincsesbánya. Maga a gazdagság. Gyöngyöt tud gyűjteni a tenger fenekén. Sok gyönyörű gyöngyszemet. De nemcsak azt. A tenger mélyén sok elsüllyedt hajó rejtőzik, s rajtuk érintetlen kincsek garmadája. A tengeri ördög felhozhatná nekünk. Nekünk – mondom. Nem Zuritának. Tudod-e, testvér, hogy Ichtlander szerelmes a lányodba?

Baltasar közbe akart szólni, de Cristóbal leintette:

– Hallgass és figyelj! Nem szeretem, ha félbeszakítanak, amikor beszélek. Igen, Ichtlander szereti Gutiérrezt. Elöttem nincs titok. Amikor megtudtam, ezt gondoltam magamban: „Jól van, csak szeresse még jobban. Jobb férj, jobb vő lesz belőle, mint Zurita.” És Gutiérrez is szereti a fiút. Figyeltem őket úgy, hogy Ichtlander ne vegye észre. Csak hadd találkozzassanak.

Baltasar felsóhajtott, de nem szólt közbe.

– És ez még nem minden. Hallgass csak tovább. Emlékeztetni akarlak valamire, ami sok-sok évvel ezelőtt történt. A feleségedet kísértem rokonlátogatásra – húsz éve is van már annak. Emlékszel, az anyja temetésén volt a hegyekben. Hazafelé jövet a feleséged belehalt a szülésbe. Meghalt a gyerek is. Akkor nem mondtam el neked a teljes igazságot, nem akartalak keseríteni. Most elmondom. Az asszonyod valóban meghalt, de a gyerek még élt, csak nagyon gyenge volt. Egy indián faluban voltunk. Egy öregasszony elárulta, hogy nem messze lakik a nagy varázsló, Salvador, az isten.

Baltasar erre megint felkapta a fejét.

– Azt tanácsolta az öregasszony, hogy vigyem el a gyereket Salvadorhoz, ő biztosan megmenti. Hallgattam a jó tanácsra, és elvittem a csöppséget Salvadorhoz. Kértem, hogy mentse meg az életét. Elvette tőlem a gyermeket, a fejét csóválta, és azt mondta: „Nehéz lesz megmenteni. És elvitte. Estélig

vártam. Este kijött egy néger, és azt mondta: „A gyermek meghalt.” Akkor elmentem. – Salvador tehát – folytatta Cristóbal – azt üzente néger szolgájával, hogy a gyermek meghalt. Csakhogy az újszülöttnek, a te fiadnak a vállán volt egy anyajegy. Jól emlékszem a formájára. – Cristóbal egy kis szünetet tartott, azután folytatta: – Ictiander nemrégiben megsebesült a nyakán. Amikor bekötöttem a sebét, kinyitottam a pikkelypáncél gallérját, és anyajegyvet találtam a bőrén. Ugyanolyan formájút, mint a te fiadé volt.

Baltasar tágra nyílt szemmel bámult Cristóbalra, és felindult hangon kérdezte:

– Azt gondold, hogy Ictiander az én fiam?

– Hallgass, testvér, hallgass és figyelj. Igen, azt gondolom. Azt gondolom, hogy Salvador nem mondott igazat. A fiad nem halt meg, hanem a doktor tengeri ördögöt csinált belőle.

– Ó! – kiáltott fel Baltasar magánkívül. – Hogy merészelte? Megölöm! A tulajdon két kezemmel ölöm meg!

– Hallgass! Salvador erősebb nálad. Meg aztán lehet, hogy tévedek. Húsz év telt el azóta. Másnak is lehet anyajegy a vállán. Lehet, hogy Ictiander a te fiad, de az is lehet, hogy nem. Óvatosnak kell lennünk. Mindenesetre elmész Salvadorhoz, és azt mondd, hogy a te fiad. Én leszek rá a tanú. Követeled, hogy adja ki a fiadat. Ha nem adja, megfenyegeted, hogy föladod a bíróságon gyermekek megnyomorításaért. Ettől fél. Ha ez sem segít, elmész a bíróságra. Ha pedig a bíróságon nem sikerül bebizonyítanunk, hogy Ictiander a te fiad, akkor vegye el feleségül Gutiérrezt. Elveheti, hiszen Gutiérrez csak fogadott lányod. Annyira bánkódtál a feleséged meg a fiad után, hogy szereztem neked egy árva gyereket, neveld föl békével.

Baltasar felugrott ültéből, és fel-alá járkált a boltban, talpa alatt csak úgy csikorogtak az összetört kagylóhéjak.

– A fiam! Az én fiam! Ó, milyen szörnyűség!

– Mi a szörnyűség? – csodálkozott Cristóbal.

– Nem szóltam közbe, figyelmesen végighallgattalak. Most hallgass meg te is engem. Mialatt te beteg voltál, Gutiérrez Pedro Zurita felesége lett.

Ez az újság váratlanul érte Cristóbalt.

– Ictiander pedig... az én szegény fiam Zurita kezében van!

– Ez nem lehet igaz! – kiáltott Cristóbal.

– De igen. Ictiander a *Medúzán* van. Ma reggel járt nálam Zurita. Kinevetett, gúnyolódott rajtunk, és szitkozódott. Azzal vádolt, hogy becsaptuk őt. Képzeld csak el, egyedül, a mi segítségünk nélkül kerítette kézre Ictiandert! Most aztán egy garast se fizet. De ha fizetne, akkor se fogadnám el. Csak nem adom el a tulajdon fiamat?

Baltasar össze volt törve. Cristóbal rosszállóan nézett rá. Most nem sopánkodásra van szükség, hanem határozott cselekvésre. Baltasar pedig csak elrontja a dolgot. Maga Cristóbal nem nagyon hitt benne, hogy Ictiander Baltasar fia. Igaz, látta az anyajegyvet az újszülött vállán. De hát ez korántsem elegendő bizonyíték. Amikor meglátta az anyajegyvet Ictiander vállán,

elhatározta, hogy kihasználja a hasonlóságot, hátha megszédheti magát. Hogy is gondolhatta volna, hogy Baltasar ennyire a szívére veszi a történetet? Az öccsétől hallott hírek azonban komolyan aggasztották Cristóbalt.

– Sőhajtozásra most nincs idő. Cselekedni kell. Salvador holnap reggel érkezik. Szedd össze magad! Napkeltekor várj rám a mólón. Meg kell mentenünk Ichtiantert. De vigyázz, el ne mondd a doktornak, hogy te vagy a fiú apja! Merre indult Zurita?

– Nem mondta, de gondolom, észak felé. Már régóta készül a panamai partokhoz.

Cristóbal bólintott.

– Akkor hát ne felejtsd el: holnap hajnalban, napkelte előtt légy a parton. Ne mozdulj onnan, ha estig kell is várnod.

Cristóbal hazasietett. Egész éjjel azon törte a fejét, mit mondjon Salvadornak, hogyan mentse magát.

Salvador virradatkor érkezett. Cristóbal illően köszöntötte, aztán kétségbeesést és hűséges ragaszkodást kifejező arccal elébe állt.

– Nagy baj történt, míg a doktor úr nem volt itthon. Hányszor figyelmeztettem Ichtiantert, hogy ne járjon ki az öbölbe...

– Mi történt vele? – kérdezte türelmetlenül a doktor.

– Elrabolták, és egy hajóra vitték... Én igazán...

Salvador keményen megragadta Cristóbal vállát, és erősen a szemébe nézett. Egy pillanatig tartott az egész, de az indián nem állta a doktor kutató pillantását. Salvador arca elborult, motyogott valamit, aztán elengedte Cristóbal vállát, és így szólt:

– Majd később mindent elmondasz apróra. Hívta a négert, odavetett neki néhány szót valami Cristóbal előtt ismeretlen nyelven, aztán parancsoló hangon öhozzá fordult.

– Gyere utánam!

Salvador meg se pihent, át se öltözött a hosszú utazás után, kilépett a házból, és gyorsan átvágott a kerten. Cristóbal alig tudott lépést tartani vele. A harmadik kőfálnál beérte őket két néger.

– Úgy őriztem Ichtiantert, mint egy hűséges kutya – mondta Cristóbal lihegve a gyors járástól. – Nem tágítottam mellőle.

De Salvador ügyet se vetett rá. Már a medencénél állt és türelmetlenül toporgott, amíg a víz lefolyt a nyílásokon.

– Gyere utánam – parancsolta újból, s már ment is lefelé a föld alatti lépcsőn. Cristóbal és a két néger követte a sötétben. Salvador két-három lépcsőfokot ugrott át egyszerre, látszott, hogy jól ismeri a föld alatti labirintust.

Amikor leértek, Salvador nem kattintotta fel a villanyt, mint mikor először jártak itt, hanem a sötétben tapogatózva kinyitotta a jobb oldali falból nyíló ajtót, és egy sötét folyosón ment végig. Itt nem volt lépcső, így még gyorsabban haladt.

„Még beleesek valami csapdába vagy gödörbe” – gondolta Cristóbal, és igyekezett, hogy le ne maradjon a doktortól. Sokáig mentek így a sötétben, Cristóbal egyszer csak azt érezte, hogy meredeken lejt a talaj. Mintha halk vízcsobogást hallott volna. Megérkeztek, Salvador megállt, és villanyt gyűjtött. Hosszú, tágas, ovális boltozatú barlang tárult Cristóbal szeme elé. A barlang fenekét víz borította. A boltozat magassága a barlang vége felé fokozatosan csökkent. Ahol véget ért a kőpadló, amelyen álltak, egy kis tengeralattjáró ringatózott a vízen. Beszálltak. Salvador, Cristóbal meg a két néger. A doktor villanyt gyűjtött a kajútban, az egyik néger becsukta a bejárati nyílást, a másik már indította is a motort. Cristóbal érezte, hogy a hajó megremeg, lassan megfordul, lemerül, és ugyanolyan lassan előreindul. Két perc sem telt el, s újra a felszínen voltak.

Cristóbal felment a doktorral a hajóhídra. Még sohasem utazott tengeralattjárón. De ez a hajó, amely most a víz tükrét hasította, még a tapasztalt hajóépítőt is ámulatba ejtette volna. Különleges szerkezetű vízi jármű volt, óriási teljesítményű motorral. Még nem kapcsolták teljes sebességre, mégis gyorsan haladt.

– Merre mentek Ictiander elrablói?

– A part mentén észak felé – válaszolta Cristóbal. – Ha tanácsolhatnék valamit: vigyünk magunkkal a fivéremet.

– Miért vigyünk magunkkal?

– Ictiandert egy Zurita nevű gyöngyhalász rabolta el.

– Honnan tudod? – kérdezte gyanakodva a doktor.

– Elmondtam neki, hogy milyen volt a hajó, amelyik magával vitte a fiút, s a fivérem ráismert a *Medúzára*, Pedro Zurita hajójára. Biztosan azért rabolta el Ictiandert, hogy gyöngyöt hozzon fel neki a tengerfenékről. Az öcsém, Baltasar jól ismeri a gyöngylelőhelyeket. Hasznunkra lehet.

Salvador gondolkodott, azután beleegyezett.

– Rendben van, magunkkal visszük őt is.

Baltasar a mólón várakozott. A hajó a part felé fordult. Baltasar a partról sötét pillantással méregette Salvadort, aki elvette tőle a fiát, és nyomorékká tette. De azért udvariasan köszöntötte, és belegázolt a vízbe.

– Teljes sebesség! – adta ki a parancsot a doktor.

Salvador a parancsnoki hídon állt, és fürkésző szemmel kutatta az óceánt.

A KÜLÖNÖS FOGOLY

Zurita lefűrészelte a bilincset Ictiander csuklójáról, új ruhát adott neki, és megengedte, hogy magához vegye a homokba rejtett uszonyokat meg a szemüvegét. Ám amint a fiú a *Medúza* fedélzetére lépett, Zurita parancsára néhány indián megragadta, és a hajóraktárba hurcolta.

Buenos Airesben rövid pihenőt tartottak, hogy élelmiszert vételezzenek. Zurita meglátogatta Baltasart, eldicsekedett a sikerével, aztán felszedték a horgonyt, s

továbbindultak a part mentén, Rio de Janeiro felé. Az volt a terv, hogy megkerülik Dél-Amerika keleti partját, és a Karib-tengeren kezdik a gyöngyvadászatot.

Gutiérrezt a kapitányi kabinban helyezte el a férje. Megpróbálta elhíttetni vele, hogy Ictiandert még a La Plata öölben szabadon engedte. De hamarosan kiderült a hazugság. Gutiérrez este kiáltozást és nyögést hallott a hajóraktár felől. Felismerte Ictiander hangját. Zurita éppen a felső fedélzeten volt. Gutiérrez ki akart menni a kabinból, de zárva volt az ajtó. Ökölrel dörömbölt, de senki se válaszolt a kiabálására.

Amikor Zurita meghallotta Ictiander kiáltozását, nagyot káromkodott, de leszállt a kapitányi hídról, és egy indián matróz kíséretében leereszkedett a hajóúrrbe. Sötét volt odalent és szokatlan fülledtség.

– Mit lármázol?! – förmedt rá a fiúra.

– Megfulladok – hallatszott Ictiander hangja. – Víz nélkül megfulladok. Itt pedig még levegő sincs. Engedjen ki a tengerbe. Különben reggelre meghalok.

Zurita becsapta a hajóraktár ajtaját, és felment a fedélzetre.

„Még a végén tényleg megfullad!” – gondolta aggódva. Ictiander halála keresztülhúzta volna a számításait.

Kiadta a parancsot, hogy vigyenek le egy hordót a hajóúrrbe, és töltsék meg vízzel.

– No, itt a fürdő! – fordult Ictianderhez, amikor a matrózok elkészültek a munkával. – Úszkálj csak! Aztán holnap kiengedlek a tengerbe.

Ictiander gyorsan beszállt a hordóba, s tüstént alámerült. Az ajtóban kíváncsiskodó matrózok csodálkozva nézték a különös fürdőzést. Még nem tudták, hogy a *Medúza* foglya nem más, mint a tengeri ördög.

– Lóduljatok a fedélzetre! Egy-kettő! – rivallt rájuk a kapitány.

A hordóban nemhogy úszni, még kiegyenesedni sem lehetett. A fiúnak le kellett kuporodnia, hogy ellepje a víz. A hordóban valaha sózott halat tartottak. A víz hamarosan átvette a szagot, s Ictiander alig valamivel érezte jobban magát, mint az imént a hajóraktár fülledt levegőjében.

Friss délkeleti szél fújta a tenger felett, s egyre messzebbre vitte a hajót észak felé.

Zurita sokáig állt a kapitányi hídon, s csak hajnalban tért a kabinjába. Azt hitte, hogy a felesége már régen alszik. De Gutiérrez egy keskeny asztalka mellett ült, fejét kezére hajtva. Amikor a férje belépett, az asszony felállt, s a mennyezetre függesztett lámpa pislákoló, halvány fényében is látni lehetett, milyen sápadt, milyen felindult.

– Maga becsapott engem – mondta tompán.

Zurita nehezen állta felesége szemrehányó pillantását, s hogy leplezze zavarát, fesztelen, kedélyeskedő hangon, bajuszát pödörgetve válaszolta:

– Ictiander úgy határozott, hogy itt marad a *Medúzán*. Nem óhajt elszakadni szíve választottjától.

– Hazudik! Alávaló gazember! Gyűlölöm magát! – Gutiérrez lekapott a falról egy nagy kést, és Zuritára támadt.

– Hohó! – kiáltotta a férfi, s elkapta az asszony kezét. Olyan erővel szorította meg, hogy kihullott belőle a kés.

Zurita a lábával kilökte a kést a kabin ajtaján, aztán elengedte a felesége csuklóját.

– Így jobb lesz. Maga nagyon zaklatott, kedvesem. Igyék egy pohár vizet.

Ezzel kilépett a kabinból. Kulcs csörrent, és Zurita léptei a felső fedélzet irányába távolodtak.

Keleten már pirkadt az ég alja, a könnyű felhőket mintha lángba borította volna a láthatár mögött rejtőző nap. Sós illatú, friss hajnali szél dagasztotta a vitorlákat. A víz tükre fölött sirályok röpködtek, lesték a felszínen cikázó halakat.

Felkelt a nap. Zurita még mindig fel-alá járkált a fedélzeten.

„Majd csak rendbe jön a dolog. Én vagyok az erősebb” – nyugtatta magát.

Aztán parancsot adott a legénységnek, hogy vonják le a vitorlákat. A *Medúza* horgonyt vetett, és csendesen ringatózott a hullámokon.

– Hozzatok ide egy láncot, és vezessétek fel azt az embert a hajóraktárból! – rendelkezett a kapitány. Minél előbb ki akarta próbálni Ictiandert. „Legalább felfrissülhet a tengervízben” – gondolta magában.

Ictiander két indián kíséretében lépett a fedélzetre. Kimerültnek látszott. Körülnézett. A tatárboz mellett állt. Csak néhány lépés választotta el a hajópárkánytól. Két ugrással ott termett, és már ugráshoz készült. De ebben a pillanatban Zurita súlyos ökle zuhant a fejére. A fiú eszméletlenül vágódott végig a fedélzeten.

– Nem kell úgy sietni – okította gúnyosan a kapitány.

Láncsörgés hallatszott, egy matróz hosszú, vékony, vasabroncsban végződő láncot adott Zurita kezébe.

A kapitány rácsatolta az abroncsot az eszméletlen fiú mellére, bekattintotta a lakatot, majd odafordult a matrózokhoz.

– Öntsetek vizet a fejére!

Ictiander hamarosan magához tért, és értetlenül nézte a testét övező vasabroncsot meg a láncot.

– Így nem tudsz megszökni – világosította fel Zurita. – Most kiengedlek a tengerbe. Gyöngykagylókat fogsz gyűjteni nekem. Minél több gyöngyöt találsz, annál tovább maradhatsz a tengervízben. Ha nem hozol fel kagylót, akkor bezárlak a raktárba, és ott kuporoghatsz a hordóban. Értetted?

Ictiander bólintott.

A világ minden kincsét Zurita lába elé rakta volna, csak minél hamarabb belemerülhessen a tenger tiszta vizébe.

A párkányhoz léptek. Zurita, a láncra vert Ictiander és a matrózok. Gutiérrez kabinja a hajó túlsó oldalán volt, a kapitány nem akarta, hogy a felesége láncra verve lássa a fiút.

Ichtiandert lassan leeresztették a vízbe. Ó, ha el lehetne tépni azt a láncot! De nem lehet. Nagyon erős.

Lassan belenyugodott sorsába. Szedegetni kezdte a gyöngykagylókat, s az oldalára kötözött jókora zsákba rakta, amit talált. A vasabroncs szorította az oldalát, nehezítette a légzést. Ichtiander mégis csaknem boldognak érezte magát a fülledt hajóraktár és a bűzös hordó után.

A matrózok a korlát mellől döbbenet figyeltek a soha nem látott produkciót. Egyik perc múlt a másik után, de a különös gyöngyhalásznak esze ágában sem volt feljönni. Eleinte levegőbuborékok jelezték az útját, azután semmi jel.

– Faljon föl a cápa, ha egy kortynyi levegő maradt a tüdejében! Mégis úgy érzi magát, mint hal a vízben – mondta csodálkozva egy öreg a tenger mélyét fürkésze. Odalenn a fenéken jól látszott a térden kúszó fiú.

– Lehet, hogy ő a tengeri ördög – mondta halkán az egyik matróz.

– Akárki is, Zurita kapitány jó fogást csinált vele – felelte a kormányos. – Egymaga felér több tucat gyöngyhalással.

Már dél felé járt a nap, amikor Ichtiander megrántotta a láncot, hogy húzzák fel. A zsákja tele volt kagylóval. Ki kellett üríteni, hogy folytathassa a gyűjtést.

A matrózok gyorsan felhúzták a fedélzetre, és köré sereglettek, hogy lássák, milyen a zsákmány.

A gyöngykagylókat általában néhány napig állni hagyják, megvárják, amíg elpusztul bennük az állat, akkor könnyebb felnyitni. Most azonban nem bírtak a türelmetlenségükkel. Nyomban nekiestek a kagylóknak, késsel feszítették fel őket.

Amikor befejezték a munkát, mindenki egyszerre kezdett beszélni. Lázás izgalom lett úrrá a hajó legénységén. Tegyük fel, hogy szerencséje volt a fiúnak, jó helyet talált. De az eredmény akkor is felülmúlt minden várakozást. A gyöngyszemek között legalább kéttucatnyi különlegesen szép, súlyos, csodálatos fényű és formájú példány akadt. Ichtiander már az első alkalommal egész vagyont szerzett Zuritának. Egyetlen ilyen gyöngyszem árából gyönyörű új hajót vehet.

Zurita úton volt a meggazdagodáshoz. Álmai valóra váltak.

A kapitány látta, milyen mohó pillantással méregetik a matrózok a gyöngyöt. Nem tetszett neki a dolog. Gyorsan áttöltötte a zsákmányt a szalmakalapjába, és így szólt:

– Ideje, hogy harapjunk valamit. Te meg, Ichtiander, derék gyöngyhalász vagy. Van a hajón egy üres kabin. Ott fogsz lakni. Ott lesz elég levegő. És csináltatok neked egy nagy horganytartályt, de lehet, hogy nem is lesz rá szükséged, hiszen mindennap kedvedre úszkálhatsz a tengerben. Igaz, hogy csak addig, ameddig a lánc ér, de hát mit tegyünk? Különbelt eltűnsz odalent a rákjaid között, és nem jössz vissza.

Ichtiander nem szívesen állt szóba Zuritával. De ha már fogságban tartja ez a pénzsóvár gazember, legalább a szállás legyen elviselhető.

– A tartály még mindig jobb, mint a bűzös hordó – mondta. – De ha nem akarja, hogy megfulladjak, gyakran cseréltesse benne a vizet.

– Milyen gyakran?

– Félóránként. De még jobb lenne, ha folyamatosan kapnám a friss vizet.

– Úgy látom, fejedbe szállt a dicsőség. Egyszer megdicsérlek, máris követelődzöl, szeszélyeskedsz!

– Ez nem szeszély! – sértődött meg a fiú. – Egyszerűen szükségem van rá. Hát nem érti? Ha egy nagy halat vödörben tart, hamarosan elkábul. A hal a víz oxigénjét lélegzi be. Én pedig igazán elég nagy hal vagyok – tette hozzá mosolyogva.

– Hogy mit csinál a hal az oxigénnel, azt nem tudom. De hogy megdöglik, ha nem cseréljük a vizet, az tényleg igaz. Lehet, hogy igazad van. De ha az emberek egész nap neked szivattyúzzák a vizet, rámegy a vagyonom. Többet fizethetek ki érte, mint amennyit a gyöngyeid érnek. A tönk szélére juttatsz!

Ichtiander nem tudta, mennyit ér a gyöngy, azt sem, hogy a matrózok és a gyöngyhalászok néhány garasért dolgoznak Zuritának. Elhitte a kapitány szavait, és reménykedve felkiáltott:

– Ha úgymint ráfizet, hát engedjen szabadon! – És vágyakozva nézte a tengert.

– Jó vicc! – Zurita rázkódott a nevetéstől.

– Nagyon kérem! A magam jószántából is hozok én gyöngyöt, ne féljen. Már régóta gyűjtöm, ekkora halom van belőle! – A térde magasságába mutatott. – Mind egyforma, fényes, sima, és akkorák, mint egy babszem... Mindet odaadom, csak engedjen el.

Zuritának elakadt a lélegzete.

– Üres fecsegés! – mondta, és nagyon igyekezett, hogy nyugodt legyen a hangja.

– Soha életemben nem hazudtam senkinek! – háborodott fel Ichtiander.

– Hol tartod a kincseidet? – Zurita most már nem tudta leplezni izgatottságát.

– Egy víz alatti barlangban. Nem tud róla senki más, csak Leader.

– Kicsoda az a Leader?

– A delfinem.

– Vagy úgy! – mondta Zurita, s ezt gondolta hozzá: „Valóban csábító ajánlat. Ha igaz, amit a fiú mond – és miért hazudna? –, akkor ez több, mint amiről valaha is álmodtam. Mesebeli gazdagság. Rothschildék és Rockefellerék koldusok lesznek hozzám képest. És azt hiszem, hinni lehet a fiúnak. Nem kellene valóban szabadon engedni becsületszóra?”

De Zurita igazi üzletember volt. Nemigen bízott az adott szóban. Töprengeni kezdett, hogyan juthat a legbiztosabban a kincs birtokába. „Ha Gutiérrez kéri, bizonyos, hogy a fiú nem tagadja meg, és elhozza a gyöngyöt.”

– Lehet, hogy elengedlek – fordult Ichtianderhez –, de egy ideig még nálam kell maradnod. Igen. Komoly okom van rá. Gondolom, te se fogod megbánni, hogy tartóztattalak. Amíg pedig az én vendégem vagy – ha nem is a magad akaratából –, gondoskodom a kényelmedről. A víztartály nagyon drága, lehet,

hogy inkább egy nagy vasketrecet kapsz. A ketrecet leengedhetjük a hajóról a tengerbe. Legalább megvéd a cápáktól.

– De levegőre is feltétlenül szükségem van!

– Sebaj, majd néha felhúzzunk. Ez még mindig olcsóbb, mint a tartályt töltögetni. Egyszóval elrendezünk mindent. Meg leszel elégedve.

Zurita kitűnő hangulatban volt. Amire eddig nem volt példa, elrendelte, hogy a reggelihez mindenki kapjon egy pohár pálinkát.

Ichtiandert újra lekísérték a hajóraktárba, mivel a víztartály még nem készült el. Zurita szorongva nyitotta ki a kapitányi kajüt ajtaját, megállt a küszöbön, s onnan nyújtotta Gutiérrez felé a gyönggyel teli kalapot.

– Nem felejtettem el, amit ígértem – szólalt meg mosolyogva. – Az én kis feleségem szereti a gyöngyöt, szereti a szép ajándékokat. Ahhoz, hogy sok gyöngyöt találjunk, jó gyöngyhalászra van szükség. Ezért tartom fogságban Ichtiandert. Nézd csak, ezt mind ma reggel hozta fel.

Gutiérrez futó pillantást vetett a nagy halom gyöngyre, és alig tudta visszafojtani az ajkára toluló álmélkodást. Zurita észrevette, és önelégülten mosolygott.

– Te leszel a leggazdagabb asszony egész Argentínában. Sőt egész Amerikában. Mindened meglesz, amit csak kívánsz. Olyan kastélyt építek neked, hogy a királyok is megirigyelhetik. Most pedig a jövő zálogául fogadd el tőlem a gyöngy felét.

– Nem! Egyetlen szemet se fogadok el a bűnnel szerzett kincsből! – felelte élesen az asszony. – És kérem, hogy hagyjon békén engem!

Zurita zavarba jött és bosszankodott: ilyen fogadtatásra nem számított.

– Még egy szót. Nem kívánja-e – a tegezésből most a hatás kedvéért magázásra váltott –, hogy szabadon engedjem Ichtiandert?

Gutiérrez hitetlenkedve fürkészte Zurita arcát, mintha megpróbálná kitalálni, miféle új ravaszságon törí a fejét.

– És mi lesz azután? – kérdezte ridegen.

– Ichtiander sorsa a maga kezében van. Csak annyit kell mondania neki, hogy hozza a *Medúzára* a gyöngyöt, amit egy víz alatti barlangban rejteget, s már mehet is a tengeri ördög, amerre kedve tartja.

– Vesse jól az eszébe, amit mondok. Nem hiszem el egyetlen szavát sem. Megkapja a gyöngyöt, azután megint láncra kötözi Ichtiandert. Ez olyan igaz, mint ahogy én a világ leghazugabb, leghitszegőbb emberének a felesége vagyok. Ezt jól vesse az eszébe, s meg ne próbáljon bevonni a maga sötét üzelmeibe. És még egyszer kérem, hagyjon engem békén!

Több szóra nem került sor, Zurita elhagyta Gutiérrez kabinját. A saját kajütjében azután átöntötte a gyöngyöt egy kis zsákocskába, vigyázva betette egy ládába, rácsukta a zárat, és felment a fedélzetre. Az iménti szóváltás nem rontotta el a kedvét. Már látta magát gazdagon, köztisztelettől övezve.

Felment a kapitányi hídra, szivarra gyújtott. A gazdagság ábrándképei kellemesen bizsergették a gondolatait. A máskor oly éles szemű kapitány nem vette észre, hogy a matrózok csoportokba verődve sustorognak, tanakodnak.

AZ ELHAGYOTT *MEDÚZA*

Zurita a hajókorlátnál állt, az előárboccal szemben. A kormányos jeladására a matrózok a kapitányra rontottak. Fegyverük nem volt, de sokan voltak. Kiderült azonban, hogy Zuritát legyőzni nem is olyan könnyű. Két matróz hátulról csimpaszkodott belé. Ám Zurita kitört a gyűrűből, néhány lépést hátrált, és teljes erőből hanyatt vetődött.

A matrózok elengedték a kapitányt, és nyögve zuhantak a fedélzetre. Zurita felegyenesedett, és az öklével háritotta el az újabb rohamot. Elmaradhatatlan revolvere most is nála volt ugyan, de a támadás teljesen váratlanul érte, nem volt ideje rá, hogy elővegye a tokjából. Lassan hátrált az előárboc felé, és hirtelen lendülettel felugrott az árboctartóra, s majomügyességgel mászni kezdett felfelé.

Egy matróz elkapta a lábát, de Zurita a szabadon maradt lábával úgy rúgta fejbe, hogy kóvályogva hanyatlott vissza a fedélzetre. Amikor a kapitány viszonylag biztonságos magasságba ért, vad szitkozódás közepette elhelyezkedett egy keresztrúdon, és előhúzta revolverét.

– Aki utánam merészkedik, annak szétloccsantom a fejét!

A matrózok odalent zajongva vitatkoztak, mit tegyenek.

– A kapitányi kabinban van fegyver! – kiáltotta a kormányos, igyekezve túlkiabálni a többieket. – Gyerünk, törjük fel az ajtót.

Néhányan a lejáró felé indultak.

„Elvesztem! – gondolta Zurita. – Lelőnek, mint egy kutyát!”

A tengert fürkészte, mintha onnan várna segítséget. Nem akart hinni a szemének, amikor észrevette, hogy egy tengeralattjáró hasítja a vizet nem messze a *Medúzától*, és nagy sebességgel közeledik feléjük.

„Csak le ne merüljön! – imádkozott Zurita. – A hajóhídon emberek állnak. Lehetetlen, hogy észre ne vegyenek!”

– Segítség! Gyorsan! Megölnek! – kiabált Zurita, ahogy csak a torkán kifért.

A tengeralattjáró utasai bizonyára észrevették. Továbbra is az előbbi sebességgel haladtak, egyenesen a *Medúza* felé.

A sóner fedélzeti nyílásában megjelentek az első fegyveres matrózok. Kitódultak a fedélzetre, de ott tanácstalanul megtorpantak. Felfegyverzett – nyilván katonai – tengeralattjáró közeledett a *Medúzához*. Nem ölhetik meg Zuritát a hívatlan tanúk szeme láttára!

Zurita diadalmaskodott. De az öröme nem tartott sokáig. A tengeralattjáró parancsnoki hídján Baltasart és Cristóbalt pillantotta meg, s mellettük egy magas, karvalyorrú férfi állt. Hangosan kiáltotta feléje:

– Pedro Zurita! Haladéktalanul adja ki Ictiandert, akit elrabolt, és fogságban tart! Vagy itt lesz a fiú öt perc múlva, vagy a tenger fenekére küldöm a hajóját.

„Árulók! – gondolta Zurita, és gyűlölettel pillantott Cristóbal és Baltasar felé.
– De inkább Ictiandertől válok meg, mint a saját fejemtől.”

– Azonnal hozom! – kiáltott vissza, és már mászott is lefelé.

A matrózok megértették, hogy menekülniük kell. Gyorsan lebocsátották a csónakokat, vízbe ugráltak, és kiúsztak a part felé. Ki-ki a maga bőrét mentette.

Zurita lerobogott a kabinjába, előrántotta a gyöngyös zacskót, az inge alá dugta, felkapott egy kendőt meg néhány szíjat. A következő pillanatban feltépte Gutiérrez kabinjának ajtaját, karjára kapta az asszonyt, és a fedélzetre vitte.

– Ictiander nem érzi jól magát. A kabinjában megtalálják – mondta a kapitány, s továbbra sem engedte el Gutiérrezt. A hajó pereméhez rohant, az asszonyt beültette egy csónakba, a csónakot vízre bocsátotta, s maga is beleugrott.

A tengeralattjáró nem vehette üldözőbe őket, nagyon sekély volt a víz. De Gutiérrez meglátta a tengeralattjáró fedélzetén Baltasart.

– Apám, mentsd meg Ictiandert! Ott van a... – de nem tudta végigmondani, Zurita a kendővel betömte a száját, s azon igyekezett, hogy összeszíjazza a kezét.

– Engedje el a hölgyet! – kiáltott Salvador a durva erőszak láttán.

– A hölgy a feleségem, és senkinek sincs joga, hogy beleavatkozzon a családi ügyeimbe! – kiáltott vissza Zurita, és megfeszített erővel evezett.

– Senkinek sincs joga, hogy így bánjon egy nővel! – kiáltott felháborodottan Salvador. – Álljon meg, vagy lövök!

De Zurita továbbvezett.

Salvador célzott és lőtt. A golyó a csónak oldalát érte.

Zurita maga elé emelte Gutiérrezt, a nő testével fedezte magát.

– Tessék csak, folytassa – kiáltotta csúfondárosan. Gutiérrez tehetetlenül vergődött a karjában.

– Párját ritkító gazember – mondta Salvador, és leengedte a fegyvert.

Baltasar beugrott a vízbe, úszva próbálta utolérni a csónakot. De Zurita már majdnem a parton volt. Nekifeszült az evezőnek, s a következő hullám már ki is vitte a csónakot a parti homokra. Pedro karjába kapta Gutiérrezt és eltűnt a sziklák mögött.

Amikor látta, hogy Zuritát úgysem éri utol, Baltasar a sóner felé úszott, s a horgonyláncon felkapaszkodott a fedélzetre. Lement a hajólépcsőn, Ictiandert kereste. Bejárta az egész hajót, mindenhová benézett, még a raktárba is. Senkit sem talált.

– Ictiander nincs a hajón! – kiáltotta át Salvadornak.

– De él, és itt kell lennie valahol. Gutiérrez azt mondta: „Ictiander ott van a...” Ha az a haramia be nem tömi a száját, most tudnánk, hol keressük – mondta Cristóbal.

Figyelmesen kutatta a vizet, és észrevette, hogy árbocok csúcsa áll ki belőle. Úgy látszik, valami nemrégiben elsüllyedt hajó. Talán ott van Ictiander, a hajóroncsra.

– Zurita talán leküldte a hajóroncsra kincset keresni – kockáztatta meg. Baltasar egy abroncsban végződő láncot talált a *Medúza* fedélzetén.

– Zurita minden valószínűség szerint ezen a láncon eresztette le a vízbe Ictiandert, nehogy megszökjön. Nem, biztos, hogy nincs az elsüllyedt hajón.

– Zuritát legyőztük – mondta a doktor tűnődően –, de Ictiandert nem találtuk meg.

AZ ELSÜLLYEDT HAJÓ

Zurita üldözői nem tudhatták, mi történt a *Medúzán* aznap reggel.

A matrózok egész éjjel tanácskoztak, és reggelre úgy határoztak, hogy az első adandó alkalommal megtámadják és megölik Zuritát, kezükbe kaparintják Ictiandert és a hajót.

Zurita korán reggel a kapitányi hídon állt. A szél elült, a *Medúza* lassan haladt, legföljebb három csomóval óránként.

Zurita az óceán egy pontját figyelte. Süllyedő hajó rádióárbocát vette ki a távcsövön.

Hamarosan meglátta a vízen úszó mentőövet is.

Kiadta a parancsot, hogy bocsássonak le egy csónakot, és halásszák ki.

Amikor a mentőövet felhozták a fedélzetre, a kapitány a *Maphaldu* nevet olvashatta le róla.

A *Maphaldu* elsüllyedt? – csodálkozott Zurita. Jól ismerte ezt a nagy amerikai személyszállító postagőzöst, gyakran találkozott vele. Az ilyen hajó nagy értékű csomagokat, sok pénzt fuvaroz. Mi lenne, ha Ictiander felhozná a kincseket az elsüllyedt hajóról? De elég hosszú-e a lánc? Aligha... Ha pedig lánc nélkül engedi el a fiút, nem jön vissza – morfondírozott a kapitány. Ágaskodott benne a kapzsiság, de attól is tartott, hogy Ictiander kicsusszan a keze közül.

A *Medúza* lassan közeledett a vízből előmeredő árbocokhoz.

A matrózok a korlátnál tolongtak. A szél teljesen elült, a hajó megállt.

– Valaha szolgáltam a *Maphaldun* – mondta egy matróz. – Jó hajó volt. Valóságos úszó város. Gazdag amerikaiak utaztak rajta.

„Úgy látszik, nem tudott hírt adni magáról, mielőtt elsüllyedt – tűnődött a kapitány. – Lehet, hogy megsérült a rádióadója. Különben már sereglenének is a közeli kikötőkből a gyors járatú motorosok, siklőhajók, jachtok, rajtuk a hivatalos közegek meg a sok tudósító, fényképész, filmes, újságíró, bűvárszakember. Késlekedésre nincs idő. El kell engedni Ictiandert lánc nélkül, bármilyen kockázatos. Nincs más megoldás. De hogyan lehetne kényszeríteni rá, hogy visszatérjen a hajóra? És ha már kockáztatni kell, nem volna-e érdemesebb elküldeni a fiút a kincsesbarlangba a váltságdíjért? De valóban olyan sok-e az a gyöngy? Nem túloz-e Ictiander?”

Persze meg kell szerezni a gyöngyöt is meg a *Maphaldun* elsüllyedt kincseket is. A gyöngy nem szalad el, és senki se találja meg Ictiander nélkül. Csak a kezében maradjon a fiú! A *Maphaldu* kincseihez azonban néhány nap, de lehet, hogy néhány óra múlva már nem lehet hozzáférni.

Tehát akkor jöjjön először a *Maphaldu!* – döntött Zurita. Parancsot adott, hogy bocsássák le a horgonyt. Aztán lement a kabinjába, papírra vetett néhány sort, és belépett Ictiander kajütjébe.

– Tudsz olvasni? Gutiérrez küldi ezt a levelet.

Ictiander gyorsan elvette a cédulát, és elolvasta.

Ictiander! Kérlek, teljesítsd a kérésemet. A Medúza közelében van egy elsüllyedt hajó. Hozz el róla minden értékes holmit. Zurita lánc nélkül enged el, de vissza kell térned a Medúzára. Tedd meg a kedvemért, és hamarosan szabad leszel.

Gutiérrez

A fiú sosem kapott levelet Gutiérreztől, nem ismerte az írását. Amikor átvette a levélkét, nagyon megörült, de el is töprengett rajta. És ha az egész Zurita újabb fondorlata?

– Miért nem jött ő maga? – kérdezte a kapitányt.

– Nem érzi jól magát. De amint visszajöttél, láthatod.

– És mire kell Gutiérreznek a sok drágaság?...

– Ha igazi férfi volnál, nem kérdeznél ilyesmit. Melyik asszony ne szeretné a szép ruhát, a drága ékszert? Az pedig pénzbe kerül, sok pénzbe. Az elsüllyedt hajón sok pénz hever gazdátlanul. Miért ne hozhatnád fel Gutiérreznek? Először az aranypénzt kell megkeresni, az a legfontosabb. Bőr postaszákban kell lennie. Aztán az utasok arany ékszereit, gyűrűit...

– Csak nem úgy gondolja, hogy a hullákat is motozzam meg? – kérdezte méltatlankodva Ictiander. – És különben is. Egy szavát sem hiszem. Gutiérrez nem kapzsi, nem kívánna tőlem ilyesmit...

– Hogy az a mennydörgős mennykő! – kiáltott fel Zurita. Tudta, hogy minden tervének búcsút mondhat, ha nem sikerül meggyőznie a fiút.

Nyugalmat erőltetett magára és barátságos mosolyt.

– Látom, téged nem lehet becsapni. Nyíltan kell beszélünk. Figyelj hát ide. Nem Gutiérrez akarja megszerezni a *Maphaldu* aranyát, hanem én. Ezt már elhiszed?

Ictiander akaratlanul is elnevette magát.

– Tökéletesen.

– Nagyszerű! Kezdesz hinni nekem, ez azt jelenti, hogy szót értünk egymással. Igen, nekem kell az arany. És ha annyi van belőle az elsüllyedt hajón, amennyit a barlangba rejtett gyöngyeid érnek, akkor nyomban szabadon engedlek, mihamarabb felhoztad az aranyat. Csak egy a bökkenő. Te nem egészen hiszel nekem, én meg benned nem bízom. Félek, hogy ha lánc nélkül engedlek el, nem jössz vissza.

– Ha szavamat adom rá, hogy visszajövök, akkor meg is tartom.

– Erről még nem volt módomban megbizonyosodni. Te nem szeretsz engem, nem csodálkoznék, ha megszegnéd a szavadat. De Gutiérrezt szereted. Ha ő kér valamire, megteszed a kedvéért. Igaz? Nos hát megbeszéltem vele a dolgot. Ő persze azt szeretné, hogy szabadon engedjelek. Meg akarta könnyíteni számodra a szabadulást, ezért állt rá, hogy megírja a levelet. Most már érted?

Mindez elég meggyőzően, elég valószínűen hangzott. Ictiander csak azt nem vette észre, hogy Zurita csupán arra az esetre ígér neki szabadságot, ha a *Maphaldu* aranya felér a gyöngyök értékével.

„Ahhoz, hogy össze tudjam hasonlítani, mi mennyit ér – okoskodott magában a kapitány –, Ictiandernek el kell hoznia a gyöngyöket is. Követelni fogom tőle. Akkor pedig a kezemben lesz a *Maphaldu* aranya meg a gyöngyös barlang kincse is.”

Ictiander nem tudhatta, mi jár Zurita fejében. A kapitány őszintesége meggyőzte, gondolkodott és beleegyezett.

Zurita megkönnyebbülten sóhajtott.

„Nem fog becsapni” – gondolta.

– Akkor hát rajta!

Ictiander felsietett a fedélzetre, és nyomban beugrott a vízbe.

A matrózok látták, hogy nincs rajta a lánc. Tüstént megértették, hogy a *Maphaldu* elsüllyedt kincseiért küldte a kapitány. Minden zsákmányt egyedül ő akar megkaparintani? Habozásra nem volt idő, megtámadták Pedro Zuritát.

Amíg a legénység a kapitánnyal viaskodott, Ictiander elérte az elsüllyedt hajót.

Átúszott a tágas fedélzeti lejárón, s a díszes hajólépcső felett ellebegve tágas folyosóra érkezett. Csaknem sötét volt, csak a nyitott ajtókon szüremlett át egy kis világosság.

Ictiander befordult az egyik nyitott ajtón, és a szalonban találta magát. A nagy, kerek ablakok bágyadt fénnel árasztották el az óriási, több száz személyes termet. Ictiander a pompázatos csilláron foglalt helyet, onnan pillantott körül. Mi tagadás, különös látvány volt. A fából készült székek és az apró asztalkák a mennyezet alatt himbálództak. Egy kis pódiumon nyitott fedelű zongora állt. A padlót puha szőnyegek borították. A falak lakkozott mahagóni burkolata itt-ott vetemedni kezdett már. Az egyik fal mellett pálmák sorakoztak.

Ictiander elrugaskodott a csillártól, és a pálmák felé siklott. Hirtelen megtorpant a meglepetéstől. Valaki szembeúszott vele és utánozta a mozdulatait. Tükör – jött rá a titok nyitjára. A hatalmas, egész falat beborító tükörben sápadtan verődött vissza a szalon berendezése.

Itt hiába kereste volna a kincseket. Kisiklott a folyosóra, egy emelettel lejjebb bocsátkozott, és egy ugyanolyan pompás terembe jutott, mint az iménti – nyilván ez volt az étterem. A tálaló polcain, állványain borosüvegek, konzervdobozok és különféle skatulyák sorakoztak. Az asztalok meg voltak terítve, de a földön is evőeszközök, ezüstvillák és -kések heverték.

Ictiander benézett a kabinokba is.

Már végigjárt néhány kabint – mind a legmodernebb amerikai kényelemmel berendezve –, de holttestet egyikben sem látott. Csak a harmadik fedélzet egyik kajütjében himbálódzott a mennyezet alatt egy felpuffedt hulla.

„Úgy látszik, sokan megmenekültek a mentőcsónakokon” – gondolta.

De amikor még mélyebbre merészkedett, a harmadosztályú fedélzeten szörnyű kép fogadta. Férfiak, asszonyok, gyermekek maradtak a kabinokban. Fehérek, kínaiak, négerok és indiánok.

A hajószemélyzet az első osztály gazdag utasait menekítette elsősorban, a többieket sorsukra bízták. Volt olyan kabin, ahová Ichtlander be sem tudott lépni, az ajtót eltorlaszolták a holttestek. A pánikban az emberek egymást agyontiporva tülekedtek a kijáratnál, elállták a meneküléshez vezető egyetlen utat.

A hosszú folyosón is holttestek lebegtek. A nyitott ablakokon behatolt víz csendesen ringatta a felpuffedt tetemeiket. Ichtlandert elfogta a félelem, igyekezett, hogy minél gyorsabban elhagyja ezt a víz alatti temetőt.

„Gutiérrez nem tudta volna, hová küld? – töprengett magában. – Arra kényszerítene, hogy kiforgassam a halottak zsebeit, és a bőröndjeikben turkáljak? Nem. Gutiérrez nem kívánhat ilyet! Nyilvánvaló, hogy ez megint Zurita műve. Kiúszom a felszínre, és követelni fogom, hogy Gutiérrez jöjjön fel a fedélzetre, és ő maga ismétlje meg a kívánságát.”

Mint a hal, úgy siklott át Ichtlander a számtalan fedélzeti átjáró között, és hamar felért a tenger színére.

Gyorsan közeledett a *Medúzához*.

– Zurita! Gutiérrez! – kiáltotta.

De senki sem válaszolt. A *Medúza* némán ringatózott a hullámokon.

„Hová tűnhettek? – csodálkozott a fiú. – Zurita talán megint valami rosszban töri a fejét.” Ichtlander óvatosan megközelítette a hajót, és felkapaszkodott a fedélzetre.

– Gutiérrez! – kiáltotta újra.

– Itt vagyunk! – hallotta Zurita hangját a part felől, alig kivehetően. Pillantásával végigpásztázta a partot, s meg is látta a kapitányt, amint óvakodva kiles a bokrok közül.

– Gutiérrez rosszul lett! Ússzál ide, Ichtlander! – kiáltotta Zurita.

Gutiérrez beteg! Látnia kell! Beugrott a vízbe, s sebes tempókkal úszott a part felé.

Már kilépett a vízből, amikor elfojtott hangot hallott:

– Zurita hazudik! Ichtlander, menekülj!

A fiú nyomban visszafordult, és a víz alá merült. Amikor már messzire járt a parttól, feljött a víz színére, és körülnézett. A parton megvillant valami fehérség.

Talán Gutiérrez fehér kendőt lobogtat az ő megmenekülésének öröme? Látja-e még valaha?...

Ichtlander gyorsan kiúszott a nyílt tengerre. A távolban egy kis hajócskát látott. Fehér tajtékat hányva száguldott dél felé, hegyes orra csak úgy hasította a vizet.

Csak minél messzebb az emberektől! – gondolta Ictiander, és mélyen a víz alá merült.

III. RÉSZ

TALÁLKOZÓ A PÁLMÁBAN

A tengeralattjáró sikertelen próbálkozása után Baltasaron erőt vett a keserűség. Hiába volt a tengeralattjáró, Ictiandert nem találták meg, Zurita pedig eltűnt, s magával vitte Gutiérrezt.

– Átkozott fehérek! – szitkozódott csendesesen a boltja magányában. – Elűztek bennünket a földjeinkről, és szolgaságba hajtottak. Megnyomorítják a gyermekeinket, és megszőktetik a leányainkat. El akarnak pusztítani bennünket, mind az utolsó szálig.

– Ne búsulj, testvér! – hangzott fel Cristóbal köszöntése. – Újságot mondok. Nagy újságot! Ictiander megkerült.

– Hogyan? – Baltasar felugrott ültéből. – Beszélj már!

– Elmondom sorjában, de ne szakíts félbe, mert elfelejtem a mondókámat. Ictiander megkerült. Jól mondtam én: ott volt az elsüllyedt hajón. Amikor mi visszafordultunk, ő szépen hazaúszott.

– Hol van most? Salvadornál?

– Igen, ott.

– Elmegyek Salvadorhoz, és követelni fogom, hogy adja vissza a fiamat.

– Nem fogja visszaadni – mondta Cristóbal. – Megtiltotta Ictiandernek, hogy kiússzon a tengerbe. Én engedem csak ki egy kicsit, néha, titokban...

– Visszaadja! Ha nem adja, megölöm! Menjünk most rögtön.

Cristóbal ijedten tiltakozott:

– Legalább holnapig várj. Így is alig tudtam elkéredzkedni látogatóba az „unokámhoz”. Salvador igen gyanakvó lett. Olyan a tekintete, mint az éles kés. Úgy néz az ember szemébe. Kérlek, várj holnapig.

– Jó. Akkor holnap megyek Salvadorhoz. Most pedig kimegyek a tengerpartra. Hátha legalább messziről megláthatom a fiamat.

Baltasar az egész éjszakát egy sziklán virrasztotta át, az öböl partján, és a vizet leste. Viharos volt a tenger. A hideg déli szél rohamai felkapták a tajtékot a hullámok tarajáról, s a part menti sziklákhöz csapták. A parton dörgött a hullámverés. A hold hol elrejtőzött az elé kúszó felhők mögé, hol előbukkant, s hideg fénnel szórta be a tengert. Akárhogy erőltette a szemét az öreg indián, semmit se látott a tajtékozó vízen. Már hajnalodott, az óceán színe feketéről szürkére változott, de Baltasar nem mozdult a szikláról.

Hirtelen összerezzen. Éles szeme valami sötét tárgyat pillantott meg a hullámok hátán. Ember az! Lehet, hogy egy vízbefúlt teste! De nem. Nyugodtan fekszik a hátán, karját a feje alatt összefonva. Ő lenne az?

Ő volt. Ictiander.

Baltasar fölállt, és kezét a mellére szorítva kiáltozni kezdett:

– Ictiander! Fiacskám! – És beugrott a vízbe.

A zuhanás lendülete mélyen levitte a víz alá. Mire feljutott a felszínre, senkit sem látott. Kétségbeesetten küszködött a hullámokkal, és még egyszer alámerült. De egy hatalmas hullám felragadta, magával hömpölygette, és partra vetette.

Csuromvizesen tápáskodott fel az öreg, a hullámokat kémlelte, és mélyet sóhajtott.

– Lehet, hogy csak képzelődtem?

Amikor a szél és a nap megszáritotta a ruháját, elindult a Salvador birtokát övező kőkerítés felé. Bezörgetett a vaskapun.

– Ki az? – kérdezte a néger, kipillantva a kémlelőlyukon.

– A doktorhoz jöttem, fontos ügyben.

– A doktor senkit sem fogad – felelte a néger szolgálja, és a nyílás bezárult.

Baltasar tovább zörgetett, kiabált, de senki sem nyitotta ki a kaput. Csak a fenyegető kutyaugatás hallatszott a falon túlról.

– No várj csak, te átkozott spanyol! – fenyegetőzött az öreg, és elindult a város felé.

A bíróság épületétől nem messze volt egy Palma nevű kocsmá. Vastag falú, fehérre meszelt, alacsony, öreg épület. A bejárat előtt kis veranda fogadta a belépőt, csíkos napellenzővel, apró asztalkákkal, kék mázas csöbrökbe ültetett kaktuszokkal. De a veranda csak estéknél népesült be. Nappal a vendégek szívesebben üldögéltek az alacsony mennyezetű hűs szobácskákban. Ez a kocsmá szinte a bíróság előszobája volt. Ide tértek be tárgyalás előtt a felperesek és az alperesek, a tanúk és a még szabadlábon levő vádlottak.

Itt várták ki bort és *pulchét* iszogatva, amíg rájuk kerül a sor. Egy ürge gyerkőc cirkált szakadatlanul a bírósági épület és a kocsmá között, hírül adva, mi történik odaát. Kényelmes megoldás. Itt futottak össze a gyanús ügyekben közbenjárók és kijárók, itt kínálták fel szolgálataikat a lepénzelhető hamis tanúk.

Baltasar gyakran megfordult itt a boltjával kapcsolatos peres ügyekben. Tudta, hogy mindig talál valakit, aki a beadványát megírja. Ezért jött ide most is.

Átvágott a verandán, belépett a hűvös előcsarnokba, élvezettel szívta be a hűs levegőt, megtörölte izzadt homlokát, és megkérdezte az ott sürgölődő fiútól:

– Larra megjött már?

– Don Flores de Larra már megérkezett, a szokott helyén ül – válaszolta a fiú szolgálatkészen.

Az iménti hangzatos név gazdája valaha bírósági írnok volt, de vesztegetési botrányok miatt kidobták az állásából. Most sok kliens kereste a kegyeit, mindenki, akinek kétes ügyei voltak, bizalommal fordulhatott az élelmes törvényfacsaróhoz, Baltasarnak is volt már dolga vele.

Don Flores de Larra egy széles párkányú gótikus ablak tövében ült a törzsasztalánál. Egy kancsó bor és egy degeszre tömött vörhenyes aktatáska volt előtte. Kopottas, olajzöld. öltönyének zsebéből kikandikált az elmaradhatatlan és mindig munkára kész golyóstoll. Kövér, piros arcú, vörös orrú, kopasz ember volt Larra, mindig frissen borotvált és igen rátartí. Az ablakon befúvó szellő

néhány ősz hajszálat lebegtetett a feje tetején. Maga a bíróság elnöke se fogadhatta volna ügyfeleit nagyobb méltósággal.

Baltasart meglátva hanyagul biccentett, és helyet mutatott neki a szemközi fonott széken.

– Foglaljon helyet, kérem. Miben lehetek a szolgálatára? Parancsol bort? Vagy egy pohár pulchét?

Általában ő rendelt, de a kliens fizetett.

Baltasar mintha nem is hallotta volna.

– Nagy ügyben kereslek, Larra. Fontos ügyben.

– Don Flores de Larra – igazította ki a tiszteletre méltó férfiú, és hörpintett a korsójából.

De Baltasar eleresztette a füle mellett.

– Szabad tudnom, mi az ügy lényege?

– Tudod, Larra...

– Don Flores de...

– Ezt a hókuszpókuszt hagyd az új ügyfeleidnek – torkolta le bosszúsan Baltasar. – Itt most komoly dologról van szó!

– Hát akkor beszélj, ki vele! – mondta Larra már egész más hangon.

– Ismered-e a tengeri ördögöt?

– Személyesen még nem volt hozzá szerencsém, de hallottam hírét – felelte Larra megint a szokott nagyképű modorában.

– Hát szóval az, akit tengeri ördögnek hívnak, nem más, mint az én fiam, Ictiander.

– Nem lehet igaz! Úgy látszik, többet ittál a kelleténél.

Baltasar öklével az asztalra csapott.

– Tegnap óta nem volt a számban ital, legföljebb néhány korty tengervíz.

– Akkor még rosszabb a helyzet...

– Azt hiszed, megbolondultam? Nem. Tökéletesen eszemen vagyok. Hallgass, és figyelj rám.

És elmondta az egész históriát. Larra figyelmesen hallgatta a vén indián minden szavát. Ősz szemöldökét egyre magasabbra vonta. Végre nem állhatta tovább, olümposzi méltóságáról egészen megfeledkezve, az asztalra csapott kövér tenyerével.

– Ezer ördög és pokol!

Egy fehér kötényes fiú, karján piszkos szalvétával, rémulten futott oda hozzá.

– Mit tetszik parancsolni?

– Két üveg bort jéggel! – És Baltasarhoz fordult. – Óriási! Igazán fáintos kis ügyecske! Te fundáltad ki az egészet? Ámbátor, őszintén szólva, az egésznek a leggyengébb pontja éppen a te apaságod.

– Kétkelgedel benne? – Baltasar elvörösödött dühében.

– Jól van, no, ne heveskedj, öreg cimbora! Hiszen csak a jogász beszél belőlem. Azt fontolgatom, milyen súlyosak a bizonyítékaid, azok pedig

meglehetősen gyengécskék. De ezen is lehet segíteni. Úgy ám. És nagy pénzt lehet leakasztani belőle!

– Nekem nem pénz kell, hanem a fiam – mondta Baltasar.

– Pénzre mindenkinek szüksége van, annak pedig különösen, akinek gyarapodik a családja – oktatta ki Larra, és ravasz módon csipentett a szemével. – A legértékesebb és a legkecsegtetőbb ebben az egész ügyben az, hogy sikerült kiderítenünk, miféle kísérleteket és műtéteket végez doktor Salvador. Csak egy kicsit fel kell forrósítani a talajt a jába alatt, s meglátod, úgy fog potyogni a pénz ebből az aranyzsákból, mint az érett narancs a fáról vihar idején.

Baltasar épp hogy belekóstolt a borba, amit Larra töltött neki.

– Meg akarom kapni a fiamat – mondta hevesen. – Írj erről egy beadványt a bíróságnak.

– Nem, nem! Szó se lehet róla! – tiltakozott Larra. – Ha ezzel kezdjük, elrontjuk az egészséget. Ez csak a végén jön.

– Akkor hát mit tanácsolsz?

– Először is – Larra felmutatta a hüvelykujját – küldünk Salvadornak egy levelet, amelyben a legválasztékosabb kifejezésekkel tudtára adjuk, hogy az összes törvényellenes kísérlete és műtete ismeretes előttünk. És ha nem akarja, hogy nyilvánosságra hozzuk a dolgot, fizessen egy szép kerek összegecskét. Mondjuk, százezret. Igen, ennyi a legkevesebb. – Larra kérdő pillantást vetett Baltasarra.

Az öreg komoran hallgatott.

– Másodszor – folytatta Larra –, amikor megkapjuk ezt az összeget, márpedig megkapjuk, akkor elküldjük professzor Salvadornak a második, még választékosabb kifejezésekkel fogalmazott levelet. Ebben értesítjük, hogy megkerült Ichtlander valódi apja, és hogy erre cáfolhatatlan bizonyítékaink vannak. Megírjuk neki, hogy a vér szerinti apa vissza akarja kapni a fiát, s ha kell, ezért a bíróságig is elmegy. A bírósági nyomozás azután kiderítheti, hogyan tette nyomorékká a doktor úr Ichtlandert. Ha szeretné megelőzni a kellemetlen következményekkel járó nyomozást, és meg akarja tartani a fiút, tegyen le az általunk megjelölt személyek kezébe a megjelölt helyen és időben egymillió dollárt.

Baltasar nem hallgatta tovább. Felkapta az asztalról az üveget, és látszott rajta, hogy tanácsadója fejéhez fogja vágni. Larra még sosem látta Baltasart ilyen haragosnak.

– Ne dühöngj! Ugyan már, no, csak tréfáltam. Ereszd el hát azt az üveget! – kiáltott rá, és karjával védte fénylő koponyáját.

– Te!... Te!... – sziszegte Baltasar vad haraggal. – Azt ajánlod, hogy adjam el az édesgyermekemet? Hogy mondjak le a fiamról? Hát nincs szíved? Nem is vagy te ember, hanem skorpió, mérges pók! Nem tudod te, mi az apai érzés!

Most Larrán volt a felháborodás sora.

– Öt fiam van! Öt ördögfióka, különböző méretben. Öt éhes száj! Nagyon is jól tudom én, mi az apai érzés. Ne félj, a tied is visszakerül hozzád. Csak legyen türelmed kivárni a mondandóm végét.

Baltasar lecsillapodott. Az üveget visszatette az asztalra, és lehajtott fejjel hallgatta Larrát.

– Beszélj hát!

– Na szóval, Salvador leteszi a milliót. Ez lesz Ictiander hozománya. Meg persze nekem is leesik belőle valami. A fáradságért meg az ötlet szerzői jogáért. Úgy százezer körül. Majd megalkuszunk. Salvador kifizeti a milliót. A fejemet rá! És amint kifizette...

– Perbe fogjuk.

– Még egy kis türelmet. Felajánljuk a legnagyobb újságkorszern kiadójának és szerkesztőinek, hogy egy bizonyos összeg fejében, legyen mondjuk húsz-harmincezer, jól jön az apró kiadásokra, szenzációs bűntényről tudósítjuk őket. Lehet, hogy még a titkosrendőrség rejtett tartalékaiból is csurran-cseppen valamicske. Hiszen egy ilyen ügygel bármelyik rendőrügynök szép karriert tud csinálni. Amikor aztán a Salvador-ügyből már sikerült mindent kifacsarnunk, akkor fordulhatsz a bírósághoz az apai érzés nevében, isten segedelmével bebizonyíthatod apai jogaidat, és kebledre ölelheted a fiadat.

Larra egy hajtásra felhörpintett egy pohár bort, a poharat az asztal lapjára koppantotta, és győzedelmesen nézett Baltasarra.

– Na, mit szólsz?

– Én nem eszem, nem alszom napok óta. Te meg azt ajánlod, hogy minél hosszabbra nyújtsuk a dolgot.

– Igen ám, de miért? – szólt közbe hevesen Larra. – Miért? Milliókért! Milliókért! Vagy nem érted? Elvégre húsz évet kibírtál Ictiander nélkül.

– Kibírtam. De most... Egyszóval írd meg azt a beadványt.

– Tényleg elment a józan esze! – mondta Larra. – Ébredj fel, térj magadhoz, Baltasar, vedd elő a jobbik eszed! Értsd meg, milliókról van szó! Rengeteg pénz! Arany! Megvehetsz érte mindent, amit csak akarsz. A legjobb dohányt, autót, két tucat hajót, akár ezt a kocsmát is...

– Írd meg azt a beadványt, vagy máshoz fordulok segítségért – mondta Baltasar határozott hangon.

Larra belátta, hogy itt minden további szó hiábavaló. Fejcsóválva papírt húzott ki a vörös aktatáskából, sóhajtva elővette a golyóstollát.

Néhány perc múlva készen volt a bírósági feljelentés Salvador ellen, aki törvénytelen módon eltulajdonította és nyomorékká tette Baltasar gyermekét.

– Utoljára mondom: gondold meg magad! – mondta Larra.

– Add ide! – Baltasar az irat után nyúlt.

– Add oda a főügyésznek. Ismered? – bocsátotta útjára az ügyfelét Larra, de közben az orra alatt ezt mormogta: „Hogy törnéd ki a lábad az első lépcsőfokon!”

A főügyésztől kifelé jövet a tágas, fehér lépcsőházban Baltasar Zuritába botlott.

– Te meg mit akarsz itt? – kérdezte Pedro gyanakodva. – Csak nem engem mártottál be?

– Rátok férne, ahányan vagytok – felelte az öreg a spanyolokra gondolva. – Csak nincs kinek panaszkodni. Hol rejtegeted a lányomat?

– Hogy merészelsz tegezni? – lobbant fel Pedro. – Ha nem volnál a feleségem apja, kipróbálnám a pálcámat a hátadon!

Zurita durván arrébb taszította Baltasart, fölment a lépcsőn, és eltűnt egy nagy tölgyfa ajtó mögött.

EGY KÜLÖNÖS JOGI ESET

Ritka vendég látogatta meg egy napon Buenos Aires főügyészét – Juan de Garcilasso püspök, a város székesegyházának vezető papi méltósága.

Az alacsony termetű, kövér, de fürge mozgású főügyész – rövidre nyírt kefefrizurát és festett bajuszt viselt – karosszékéből felkelve üdvözölte a püspök urat. Előzékenyen leültette a magas rangú vendéget a legkényelmesebb bőrfotelba az íróasztalával szemben.

A püspök és a főügyész semmiben sem hasonlított egymásra. Az ügyésznek hájas, pirosposzsgás arca volt, apró malacszeme, széles ajka és húsos, körte formájú orra. Az ujjai, mint tíz vastag, rövid tuskó, kerek hasán a gombok mintha bármelyik pillanatban lepattannának.

A püspök arcának legfeltűnőbb jegye a soványság és a sápadtság volt. Szikár, horgas orr, hegyes áll, kékes színben játszó keskeny ajak – tipikus jezsuita arc. Sosem nézett a beszélgető partner szemébe, mégis jól megfigyelte minden rezzenését. A püspök igen befolyásos ember volt, és szívesen tette félre az egyházi ügyeket bonyolult politikai játszmák kedvéért. A kölcsönös üdvözlések után azonnal rátért jövelete céljára.

– Szeretném megtudni – kérdezte halkán –, hogy áll Salvador professzor ügye.

– Ó, hát eminenciád érdeklődését is felkeltette az ügy? – lelkesedett az ügyész.

– Bizony, egyedülálló eset! – Vastag mappát emelt fel az asztról, átpörgette az ügyiratok halmazát, aztán folytatta: – Pedro Zurita bejelentése alapján házkutatást tartottunk Salvador professzornál. A házkutatás során Zuritának az a bejelentése, miszerint Salvador szokatlan műtéteket hajtott végre különféle állatokon, tökéletes igazolást nyert. A doktor kertjében torzra operált állatok tanyáznak. Hihetetlen, mi mindent láttunk ott. Példának okáért...

– A házkutatás eredményeit az újságokból ismerem – szakította félbe gyöngéden a püspök. – Milyen intézkedéseket foganatosítottak Salvadorral szemben? Letartóztatták?

– Igen, letartóztattuk. Ezenkívül a városba hozattunk tárgyi bizonyíték gyanánt és a vád tanújaként egy Ichtianer nevű fiatalembert. Ő az a bizonyos tengeri ördög. Ki hitte volna, hogy a hírhedt tengeri ördög, amely olyan sok gondot

okozott nekünk, nem más, mint Salvador állatkertjének egyik különleges példánya. Jelenleg neves szakértők, egyetemi tanárok foglalkoznak ezeknek a furcsa állatoknak a tanulmányozásával. Természetesen nem állt módunkban valamennyi élő tárgyi bizonyítékot, az egész állatkertet felhozatni Rio de Janeiróba. De Ichtlander itt van, a bírósági épület pincéjében helyeztük el. Elég gondunk van vele. Képzeld csak, fel kellett szerelnünk egy nagy víztartályt, mert a fiú víz nélkül elpusztulna. Nyilvánvaló, hogy Salvador valami különleges változást idézett elő a szervezetében, s ezzel kételtűvé tette. A tudósaink majd kiderítik, mi az igazság az ügyben.

– Engem jobban érdekel Salvador sorsa – mondta a püspök ugyanolyan csendes hangon, mint az imént. – Melyik cikkely alapján vonják felelősségre? És mi az ön véleménye, elítélik-e?

– A Salvador-ügy meglehetősen ritka jogi eset – felelte az ügyész. – Bevallom, még nem döntöttem el, melyik törvénycikk vonatkozatható rá. A legegyszerűbb persze az volna, ha jogellenes viviszekcióval (élveboncolással) és rokkantságot okozó veszélyeztetéssel vádolnánk...

A püspök arca elborult. – Önnek tehát az a véleménye, hogy Salvador egész tevékenysége nem büntetendő cselekmény?

– Mondanám, hogy az, vagy az lesz, de hát milyen alapon? Még egy bejelentés került hozzám, egy bizonyos Baltasar nevű indiántól. Azt állítja, hogy Ichtlander az ő fia. A bizonyítékok elég gyengék ugyan, de azt hiszem, ezt az indiánt mégiscsak szerepeltethetnék a vád tanújaként, ha a szakértők megállapítanák, hogy valóban Ichtlander apja.

– Tehát Salvadort csak az orvosi rendtartás előírásainak megszegéséért vonják felelősségre, és csak azon az alapon ítélik el, hogy szülői beleegyezés nélkül hajtott végre műtétet egy kisgyermeken?

– Meg esetleg rokkantságot okozó veszélyeztetés miatt. Ez már komolyabb. De van ebben az ügyben még egy tényező, ami különösen bonyolulttá teszi. A szakértők hajlanak arra – igaz, a véleményük még nem végleges –, hogy épeszű embernek nem jutott volna eszébe állatokat megnyomorítani és ilyen szokatlan műtétet végrehajtani. Lehetséges, hogy Salvadort beszámíthatatlannak, elmebetegnek nyilvánítják.

A püspök keskeny szája szélét összeharapva hallgatott, és az asztal sarkára bámult. Aztán egészen halkán megszólalt:

– Ezt nem vártam öntől.

– Mit, eminenciás uram? – kérdezte döbbenet az ügyész.

– Még ön, az igazság hivatott védelmezője is mintha mentené Salvador tetteit, úgyszólván azt állítja, hogy nincsenek híján bizonyos célszerűségnek.

– De hát mi ebben a rossz?

– És nem vállalkozik rá, hogy megállapítsa a büntett tényálladékanak fennforgását. Az egyházi bíróság – s az egyetlen igaz, mennyei bíró másképpen ítéli meg Salvador tetteit. Engedje meg, hogy a segítségére legyek, s tanácsot adjak.

– Sőt megkérem rá – mondta az ügyész kínos zavarban.

A püspök halkán kezdett beszélni, aztán fokozatosan magasabbra csapott a hangja, mint egy bűnösököt ostromozó hitszónoké.

– Ön szerint Salvador tettei nincsenek híján bizonyos célszerűségnek? Az a véleménye, hogy a megnyomorított állatok és a kételtűvé operált ember még bizonyos előnyökre is szert tettek korábbi mivoltukhoz hasonlítva? De mit jelent ez? Talán bizony a Teremtő tökéletlen lényeket alkotott? Avagy talán Salvador professzor beavatkozása szükséges ahhoz, hogy az emberi test tökéletesre formálódjék?

A főügyész szemlesütve, mozdulatlanul ült a karosszékében. Kiderült, hogy éppen ő a vádlott az egyház színe előtt. Ez váratlanul érte.

– Talán elfeledte, mi áll a Teremtés Könyve első fejezetének huszonhatodik szakaszában: „És mondá Isten: teremtsünk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra”? És tovább, a huszonhetedik szakaszban: „Teremté tehát az Isten az embert az ő képére, Isten képére...” Salvador pedig arra vetemedik, hogy eltorzítsa ezt a képet, ezt a hasonlóságot, és ön, főügyész úr, ebben célszerűséget vél felfedezni.

– Bocsásson meg, eminenciás uram... – Az ügyész csak ennyit tudott kinyögni.

– Nem tartotta-e az Úr az ő teremtményét csodálatosnak, befejezettnek? – folytatta a püspök átszellemülten. – Ön jól ismeri az emberi törvények cikkelyeit, de megfélekedzik az isteni törvényekről. Emlékezik-e, mit mond ugyancsak a Teremtés Könyve első fejezetének harmincegyedik szakasza? „És látá Isten, hogy minden, amit teremtett vala, ímé, igen jó.” Az ön Salvadorának pedig az a véleménye, hogy itt-ott javítani, módosítani kell rajta, hogy az embert kételtű lényé kell formálni, s ezt ön is szellemesnek, célszerűnek tartja. Mi más ez, ha nem istenkáromlás? Ha nem szentségtörés? Avagy világi törvényeink már nem büntetik a vallási bűnöket? Mi lesz, ha az ön példáján felbuzdulva mindenki azt fogja mondani: „Isten rosszul alkotta meg az embert. Be kell adni doktor Salvador keze alá, hogy megreparálja!” Ez talán nem a vallás tekintélyének példátlan aláásása?... Isten minden alkotását jónak találta. Minden teremtményét. Salvador meg kicseréli a fejüket, a bőrüket, förtelmes szörnyeket fabrikál belőlük, mintha gúnyolódna a Teremtőn. Ön pedig nem talál okot a büntett tényálladékanak megállapítására!

A püspök szünetet tartott. Elégedett volt a hatással. Azután újra megszólalt, hangja megint fokozatosan ívelt felfelé.

– Azt mondtam, hogy engem jobban érdekel Salvador sorsa. De vajon maradhatok-e közömbös Ictiander sorsának láttán? Hiszen ennek a szerencsétlen teremtménynek még becsületes, keresztény neve sincs, hiszen Ictiander görögül azt jelenti: *haleMBER*. Jóllehet ő maga nem bűnös, csupán áldozat, de a puszta léte is Isten ellen való bűn. A puszta létezése is megzavarhatja az emberek gondolkodását, bűnös képzelgésekre csábíthat, kísértésbe hozhat egyeseket, megingathatja a gyenge hitűeket. Ictiandernek nem szabad életben maradnia. Az

volna a legjobb, ha az Úr magához szólítaná, ha megnyomorított testének tökéletlensége a halálba vinné! – A püspök sokatmondó pillantást vetett az ügyészre. – De mindenesetre vád alá kell helyezni, el kell különíteni, meg kell fosztani szabadságától. Annál is inkább, minthogy bizonyos bűnök azért az ő számláját is terhelik: halat lopott a halászoktól, megrongálta hálójukat, s végül addig riogatta őket, hogy abbahagyták a munkát, s a város hal nélkül maradt. Az istentagadó Salvador s a keze alól kikerült visszataszító lény, Ictiander – pimasz kihívás az egyház, az Isten, a mennyeknek országa ellen. És az egyház addig nem teszi le a fegyvert, amíg őket meg nem semmisíti.

A püspök folytatta vádbeszédét. Az ügyész megsemmisülten, lecsüggesztett fejjel ült előtte, meg se kísérelte, hogy gátat vessen a szavak fenyegető áradatának.

Amikor Juan püspök végre befejezte szónoklatát, a főügyész felállt, odalépett hozzá, és tompa hangon így szólt:

– Mint jó keresztény, bűnemet majd gyóntatom elé tárom, hogy feloldozást kérjek. Mint hivatalos személy azonban köszönetet mondok a segítségért, amelyet öntől kaptam. Most már világos előttem Salvador bűne. Vád alá helyezzük, és szigorú büntetés vár rá. Ictiander se kerüli el az igazságszolgáltatás sújtó kezét.

SALVADOR PROFESSZOR PERE

Doktor Salvadort nem törte meg a bírósági eljárás. A börtönben is nyugodt, magabiztos maradt, a vizsgálóbíróval és a szakértőkkel olyan fensőbbesleges leereszkedéssel beszélt, mint a felnőtt a gyerekekkel.

Rengeteget írt, s néhány ragyogó műtétet hajtott végre a börtön kórházában. Ottani betegek közé tartozott a börtönfelügyelő felesége is. Rosszindulatú daganattal feküdt a kórházban. A konzultációra összehívott orvosok lemondtak róla, azt állították, hogy az orvostudomány itt már tehetetlen. Ekkor operálta meg Salvador, és sikerült megmentenie az életét.

Eljött a tárgyalás napja.

A hatalmas tárgyalóterem kicsinek bizonyult, nem tudta befogadni az érdeklődőket. A közönség ellepte a folyosókat, a bíróság előtti teret, emberek tolongtak a tárgyalóterem nyitott ablakai alatt, de még a környező fákra is felmásztak.

Salvador hűvös nyugalommal foglalt helyet a vádlottak padján. Olyan méltóságteljes volt a viselkedése, mintha nem is vádlott volna, hanem ő lenne a bíró. A védelmet visszautasította.

Sok száz kíváncsi szem tapadt rá, de átható tekintetét kevesen állták. Ictiander személye legalább akkora érdeklődést keltett, mint a doktoré, de a fiú nem volt a teremben. Az utóbbi időben rosszul érezte magát, az egész napot a víztartályban töltötte, az legalább a tolakodó, kíváncsi pillantások elől is

elrejtette. Salvador professzor perében Ichtlander csupán a vád tanújaként, helyesebben – a főügyész kifejezésével élve – tárgyi bizonyítékként szerepelt.

Magának Ichtlandernek a vád alá helyezését későbbre, Salvador ügyének lezárása utánra tervezték.

A főügyész kénytelen volt ezt a megoldást választani, mivel a püspök sürgette a Salvador-ügy tárgyalását, az Ichtlander elleni bizonyítékok összegyűjtéséhez viszont időre volt szükség. Ügynökei fáradhatatlanul, de kellő körültekintéssel toborozták a tanúkat a Pálmában a majdani perhez, amelynek már Ichtlander lesz a vádlottja. De a püspök továbbra is sűrűn célozgatott arra, miszerint a legjobb megoldás mégiscsak az volna, ha az Úr magához szólítaná a szerencsétlen Ichtlandert. A fiú halála hathatós bizonyítékul szolgálna arra, hogy az emberi kéz csak ronthat Isten teremtményén.

A per szakértői – három egyetemi tanár – felolvasták szakvéleményüket. A hallgatóság feszült figyelemmel követte, egy szót sem akart elmulasztani.

– A bíróság felkérésére – kezdte beszédét az élemedett korú Schein professzor, a szakértői bizottság elnöke – megvizsgáltuk azokat az állatokat, illetőleg az Ichtlander nevű fiatalembert, amelyeken, illetőleg akin Salvador professzor kísérleteket hajtott végre. Megszemléltük a professzor úr kicsiny, de jól felszerelt laboratóriumait és műtőit is. Salvador professzor műtétei során nem csupán a korszerű sebészeti technika legújabb vívmányait alkalmazta, mint például elektromos késeket, ibolyántúli sugarakkal való fertőtlenítést és ehhez hasonlókat, hanem olyan berendezéseket is, amelyek a sebésztudomány előtt ma még ismeretlenek. Feltehetően személyes megrendelésre készültek, az ő útmutatásai alapján. Nem szeretnék hosszasan időzni Salvador professzor állatkísérleteinél. Ezek a kísérletek igen merész elgondolású és ragyogó kivitelezésű műtétekhez vezettek, olyanokhoz, mint a szövet- és szervátültetés, két egyed összeolvasztása, az amfibiák átalakítása csak tüdővel lélegzőkké és megfordítva, nőstények hímmé változtatása, új módszerű fiatalítási műtétek stb. Salvador kertjében néhány hónapostól tizennégy évesig terjedő életkorú, különféle indián törzsekből származó gyermekeket találtunk.

– Milyen állapotban voltak ezek a gyermekek? – kérdezte az ügyész.

– Valamennyien egészségesek és vidáman voltak. A kertben játszadoztak és hancúroztak. Sokukat a biztos haláltól mentette meg a doktor. Az indiánok bíztak benne és a legtávolabbi vidékekről, Alaszkától a Tűzföldig mindenhol vitték hozzá a gyermekeiket. Eszkimók, jaganok, apacsok, taulipangák, araukánok, sanapanok, botokudák.

A teremben valaki felsóhajtott:

– Az összes indián törzsben ismerték Salvadort, és vitték hozzá gyermekeiket.

Az ügyész nyugtalankodni kezdett. Az emlékezetes látogatás után, amikor is a püspök intelmei új irányba terelték gondolatait, nem hallgathatta végig nyugodt lélekkel Salvador dicséretét. Megkérdezte:

– Talán az a véleménye, hogy Salvador műtétei hasznosak és célszerűek voltak?

De a bíróság elnöke, egy szigorú arcú öregúr – talán az igenlő választól félve – sietve közbeszólt:

– A bíróságot nem érdekli, mi a szakértők magánvéleménye egyes tudományos kérdésekről. Folytassuk, kérem! Mit mutatott az araukán törzsbeli, Ichtiander nevű fiatalember vizsgálata?

– Fent nevezett személy testét mesterséges pikkelyek borítják – folytatta Schein professzor. – A pikkelyek ismeretlen, hajlékony, de rendkívül szilárd anyagból készültek. Az anyag vegyelemzése még nem fejeződött be. A vízben Ichtiander nehéz ólomüvegből készült különleges szemüveget viselt. A lencse törésmutatója majdnem eléri a kettőt. Ez tette lehetővé, hogy Ichtiander a víz alatt is lásson. Amikor levettük a fiú testéről a pikkelypáncélt, mindkét lapocka alatt tíz centiméter átmérőjű, öt vékony lemezkével fedett, cápakopoltyúra emlékeztető nyílást találtunk.

A tárgyalótermen a csodálkozás moraja futott végig.

– Igen – folytatta a szakértő –, bármennyire is hihetetlennek látszik, de Ichtiandernek emberi tüdeje van, egyszersmind cápakopoltyúja. Ezért élhet a földön és a víz alatt.

– Tehát kétéltű ember? – vetette közbe gunyorosan a főügyész.

– Igen, bizonyos értelemben kétéltű ember: kettős légzésű, kétéltű lény.

– Nos jó, de honnan eredhet Ichtiander cápakopoltyúja? – kérdezte az elnök.

A szakértő széttárta a karját, és úgy felelte:

– Ez olyan rejtély, amelyet talán maga Salvador professzor óhajt megmagyarázni. A mi véleményünk a következő: Heckel élettani törvénye szerint a fejlődése során minden élőlény megismétli mindazon formákat, melyeken a szóban forgó élőlény fajtája kialakulása során végigment. Bizonyossággal állítható, hogy az ember olyan elődöktől származik, akik annak idején kopoltyúval lélegeztek.

A főügyész már felállni készült, de a bíró egy mozdulattal türelemre intette.

– A méhen belüli fejlődés huszadik napján az emberi magzaton négy, egymás mögött álló kopoltyúredő képződik. De a későbbi magzati fejlődés során ez a kopoltyúrendszer átalakul. Az első kopoltyúívből lesz a hallójárat a hallócsontocskákkal és az Eustach-féle kürttel, a kopoltyúív alsó részéből fejlődik ki az alsó állkapocs; a második kopoltyúívből a nyelvcsont és annak nyúlványai; a harmadikból a gégefő pajzsporca. Nem hinnénk, hogy Salvador professzornak sikerült volna Ichtiander embrionális fejlődését feltartóztatnia a huszadik napi stádiumban rögzítenie. A tudomány ismer ugyan olyan eseteket, amikor a felnőtt ember nyakán az állkapocs alatt nyitva maradt a kopoltyúrés. Ez az úgynevezett nyaki fisztula. De ilyen kopoltyúmaradvánnyal természetesen nem lehet lélegezni a vízben. Rendellenes magzati fejlődés esetében két változat valamelyikének kellett volna bekövetkeznie: vagy tovább fejlődtek volna a kopoltyúk a hallás szervrendszerének terhére, más anatómiai elváltozások kíséretében, de akkor Ichtiander fejletlen koponyaberendezésű, félig ember, félig hal szörny lenne, vagy végül mégis győzött volna a normális, emberre

jellemző fejlődés, de akkor a kopolyúk megsemmisültek volna. Ám Ichtander szabályosan fejlett fiatalember, ép hallású, teljesen kifejlett alsó állkapoccsal és normális tüdővel rendelkezik, ám ezenkívül tökéletesen kialakult kopolyúi is vannak. Hogy hogyan működik a tüdő és a kopolyú, milyen kölcsönhatásban állnak egymással, hogy a víz a szájon és a tüdőn át jut-e a kopolyúba, vagy pedig a kis résen át, amelyet a kerek kopolyúnyílás fölött találtunk Ichtander testén – ezt nem tudjuk. Ezekre a kérdésekre csak boncolás után tudnánk választ adni. Ez tehát rejtély, amelyre magának Salvador professzornak kellene fényt deríteni. Mint ahogy arra is, hogyan jöttek létre a jaguárszerű kutyák meg a többi különös állat s a kételtű majom, Ichtander mása.

– Mi tehát az önök végkövetkeztetése? – kérdezte az elnök.

Schein professzor, aki maga is jeles tudós és kitűnő sebészorvos hírében állt, nyíltan válaszolt:

– Bevallom, ebben az ügyben semmit sem értek. Csak azt mondhatom, Salvador professzor kísérletei és műtétei lángészre vallanak. Salvador nyilván elhatározta, hogy sebészi művészetét olyan tökélyre viszi, hogy az állati szervezetet és az emberi testet tetszése szerint szétszedhesse, összerakhassa és átformálhassa. S jóllehet a gyakorlatban mindezt ragyogóan megvalósította, az elgondolást vakmerősége és nagyszabású volta mégis az örültséggel teszi határossá.

Salvador megvetően elmosolyodott.

Nem tudhatta, hogy a szakértők könnyíteni akarnak a helyzetén, s azért vetették fel a beszámíthatatlanság kérdését, hogy lehetőséget teremtsenek a börtönbüntetés elkerülésére, kórházi elhelyezésre.

– Nem állítom, hogy a vádlott örült – folytatta Schein professzor, látva Salvador gúnyos mosolyát –, de véleményünk szerint mindenestre idegszatóriumi elhelyezés és tartós elmeorvosi megfigyelés látszik kívánatosnak.

– A vádlott beszámíthatatlanságának kérdése az ügy során eddig nem merült fel. A bíróságnak meg kell vitatnia ezt az új körülményt – mondta az elnök. – Salvador professzor! Óhajt-e magyarázatot adni a szakértők és az ügyész néhány kérdésére?

– Igen – felelte Salvador. – Szívesen adok magyarázatot. Ha az elnök úr megengedi, hadd tegyem ezt az utolsó szó jogán.

AZ UTOLSÓ SZÓ JOGÁN

Salvador nyugodtan felállt, végigjártatta tekintetét a tárgyalótermen, mintha keresne valakit. A hallgatóság soraiban felfedezte Baltasart, Cristóbalt és Zuritát. Az első sorban ült a püspök. Salvador néhány pillanatig rajta tartotta a tekintetét. Szája sarkában alig észrevehető mosoly jelent meg.

– Nem látom a teremben a sértett felet – szólalt meg végül.

– Én vagyok a sértett! – kiáltotta a helyéről felugorva Baltasar. Cristóbal megrángatta a kabátujját, és visszakényszerítette a helyére.

– Miféle sértett félről beszél? – kérdezte az elnök. – Ha az ön által megnyomorított állatokra gondol, azokat a bíróság nem tartotta szükségesnek idehozatni. De Ichtander a kételtű ember itt van, a bíróság épületében.

– Az Úristenre gondolok – mondta nyugodt komolysággal Salvador.

A válasz hallatán a bíróság elnöke megütközve dőlt hátra a karosszékében: „Valóban elment volna az esze? Vagy megjátssza az örültet, hogy elkerülje a börtönt?”

– Mit akar ezzel mondani? – kérdezte.

– Úgy gondolom, hogy a bíróságnak ebben a kérdésben világosan kell látnia – felelte Salvador. – Ki az egyetlen és legfőbb károsult ebben az ügyben? Nyilvánvaló, hogy egyedül az Úristen. Az ő tekintélyét nyirbálom a kísérleteimmel – a bíróság véleménye szerint –, az ő munkakörébe kontárkodom bele. Ő elégedett volt a teremtményeivel, erre jön valami doktor, és azt állítja, hogy hiba csúszott a teremtésbe, ki kell javítani. És nekilát, hogy átszabja Isten teremtményét a maga elgondolása szerint...

– Ez istenkáromlás! Követelem, hogy a vádlott szavait vegyék jegyzőkönyvbe! – mondta az ügyész olyan hangon, mint akit legszentebb vallásos érzelmeiben sértettek meg.

Salvador vállat vont.

– Én csupán a vádirat lényegét ismertetem. Vagy talán nem ebben foglalható össze a vád? Olvastam a periratot. Először csak azzal vádoltak, hogy állítólag élveboncolásokat hajtottam végre, és nyomorékságot okoztam. Most még egy vádat hoztak fel ellenem: a szentséggyalázás vádját! Honnan fúj a szél? Nem a székesegyház felől vajon?

Salvador a püspökre nézett.

– Az önök műve ez a per, melyben a vád oldalán láthatatlanul az Úristen van jelen mint sértett, mellettem pedig Charles Darwin ül a vádlottak padján. Lehet, hogy a teremben ülők közt egyeseket megint kénytelen leszek elszomorítani, de továbbra is azt állítom, hogy az állatok szervezete nem tökéletes, de még az emberé sem. Változtatni kell tehát rajta. Remélem, hogy városunk jeles egyházi méltósága, az itt jelenlevő Juan de Garcilasso püspök úr megerősíti állításomat.

Ezek a szavak az egész teremben elképedést keltettek.

– 1915-ben, nem sokkal a frontra indulásom előtt – folytatta Salvador – egy kis igazítást kellett eszközölnöm a mélyen tisztelt püspök úr szervezetén: ki kellett metszenem az appendixét, a vakbél eme fölösleges és ártalmas féregnyúlványát. A műtőasztalon, emlékezetem szerint, előkelő betegem nem tiltakozott Isten képére és hasonlóságára teremtett püspöki testének megcsúfolása ellen. Vagy rosszul emlékeznék? – kérdezte Salvador, makacsul a püspökre szegezve tekintetét.

Juan de Garcilasso rezzenetlen arccal ült. csak sápadt arcán ütközött ki alig észrevehető pír, és vékony ujjai remegtek egy kicsit.

– Avagy kitalálás az a másik eset is? Akkoriból, amikor még magánpraxist folytattam, és fiatalítási műtéteket vállaltam? Nem fordult-e hozzám azzal a kéréssel, hogy rajta is végezzem el a fiatalítási műtétet, a tisztelt ügyész úr, señor Augusto de...

E szavak hallatán az ügyész tiltakozni akart, de hangját elnyomta a hallgatóság nevetése.

– Kérem, ne térjen el a tárgytól! – mondta szárazon az elnök.

– Ez a kérdés sokkal helyénvalóbb volna, ha nem nekem, hanem magának a bíróságnak szólna – felelte Salvador. Nem én állítottam be így a kérdést, hanem a bíróság. Vagy nem akadnak-e a jelenlevők között olyanok, akiket az imént megriasztott a gondolat, hogy az itt ülők valamennyien hajdanvolt majmok, sőt halak leszármazottai, s csak azért tudnak beszélni és hallani, mert kopoltyúíveik beszélő- és hallószervekké alakultak át? – S a szemmel láthatólag idegeskedő ügyészhez fordult. – Nyugodjék meg! Nem akarok én itt vitadélutánt vagy előadást tartani az evolúció elméletéről! – Majd kis szünet után folytatta: – Nem az a baj, hogy az ember az állattól származik, hanem az, hogy még mindig állat... Durva, gonosz, ostoba. Tudós kollégám fölöslegesen ijesztgette önöket. Nem kellett volna a magzat fejlődéséről beszélnie. Én ugyanis nem folyamodtam sem a magzati fejlődés befolyásolásához, sem az állatok keresztesítéséhez. Én sebész vagyok. Egyetlen szerszámom a kés volt. És az emberek segítséget vártak tőlem mint sebésztől. Meg kellett gyógyítanom őket. Amikor betegeket műtöttem, gyakran kellett szövet-, szerv- és mirigyátültetéseket végezni. A módszert állatkísérleteken dolgoztam ki, azok révén tökéletesítettem.

Hosszú ideig megfigyelés alatt tartottam a megoperált kísérleti állatokat a laboratóriumban, igyekeztem kideríteni, tanulmányozni, milyen folyamatok mennek végbe az új, néha szokatlan helyre átültetett szervekben. Amikor a megfigyeléseim befejeződtek, az állat átkerült a kertbe. Így jött létre az én állatkert-múzeumom. Különösen érdekelt a szövetátültetés problémája egymástól távol álló állatfajok, például halak és emlősök esetében. Ezen a területen sikerült olyan eredményeket elérnem, amelyeket a tudósok merőben elképzelhetetlennek tartanak. Pedig mi itt a szokatlan? Amit ma csak én csinálok, holnap már minden valamirevaló sebész el tudja végezni. Schein professzor előtt bizonyára ismeretesek Sauerbruch legutóbbi műtétei. A német sebésznek nemrég sikerült a beteg combcsontot lábszárcsonttal helyettesítenie.

– No és Ichtlander? – kérdezte Schein professzor.

– Hát igen, Ichtlander az én büszkeségem. A rajta végzett műtét nemcsak technikai nehézségeket tartogatott. Meg kellett változtatnom az egész emberi szervezet működését. Hat majom pusztult el az előkészítő kísérletek során, míg végre elértem a célomat, s megoperálhattam a gyermeket anélkül, hogy az életét kockára tettem volna.

– Miben állt ez a műtét? – kérdezte a bíróság elnöke.

– Fiatal cápa kopolyúit ültettem át a gyermek testébe, ezáltal lehetőséget teremtettem arra, hogy a fiú levegőn is, víz alatt is élhessen.

A hallgatóságon a csodálkozás moraja futott végig. Az újságtudósítók a telefonfülkék felé csörtettek, hogy mihamarabb leadhassák a szerkesztőségnek a legfrissebb szenzációt.

– Később még nagyobb eredményt sikerült elérnem. Legutóbbi művem, a kétéltű majom, amelyet a kertben láthattak, tetszés szerinti időt tölthet a szárazföldön is, a vízben is egészségének veszélyeztetése nélkül. Ictiander három-négy napnál tovább nem bírja ki víz nélkül. Ha hosszú ideig tartózkodik a levegőn, megsínyli a szervezete: a tüdeje túlterhelődik, a kopolyúi pedig kiszáradnak, s a fiú szűrő fájdalmat érez az oldalában. Sajnos távollétem alatt Ictiander megszegte az általam előírt rendet. Túl sokat volt a szárazföldön, megerőltette a tüdejét, és súlyos betegséget szerzett. Szervezetének egyensúlya megbomlott, ezentúl idejének nagy részét vízben kell töltenie. Kétéltű emberből egyre inkább halemberré változik.

– Szeretnék kérdést feltenni a vádlottnak – fordult az ügyész a bíróhoz. – Milyen módon jutott arra a gondolatra, hogy az embert kétéltűvé változtassa, és milyen célok vezették?

– Az alapgondolat ugyanaz: az ember nem tökéletes. Az ember, miközben az evolúció során nagy előnyökre tett szert állatöseivel szemben, sok mindent elveszített abból, ami az állati törzsfjlődés alsóbb fokain a sajátja volt. A vízi életmód lehetősége beláthatatlan előnyökhöz juttatná az embert. Miért ne adjuk vissza hát neki ezt az elveszített lehetőséget? Az állatvilág fejlődéstörténetéből tudjuk, hogy minden szárazföldi állat és madár a vízben élő állatoktól származik, mind a tengerből jött. A delfin hajdanán hal volt, kijött a szárazföldre, és emlőssé változott, azután visszatért a vízbe, de továbbra is emlős maradt, akár csak a bálna. A bálna is, a delfin is tüdővel lélegzik. De kettős légzésű kétéltűvé lehetne tenni őket. Ictiander kérte is, hogy tegyem meg, mert akkor a barátja: egy Leader nevű delfin elkísérhetné őt hosszú víz alatti útjaira. Készültem is rá, hogy az ő kedvéért végrehajtom a műtétet. Ictiander az első hal az emberek között, s az első ember a halak között, hogyne kínozná hát a magányosság. De ha az ő példáját követve mások is leszállhatnának az óceánba, egészen más lenne ott az élet. Akkor az ember legyőzhetné a rettegett őselemet: a vizet.

Tudják-e, micsoda erő, micsoda hatalom a víz? Tudják-e, hogy a világtenger területe háromszázhatvanegymillió-ötvenezer négyzetkilométer? Hogy a földfelszínnek több mint hetven százalékát a víz végtelen pusztasága borítja? De ez a pusztaság kimeríthetetlen élelmiszer- és nyersanyagtartálékaival az emberek millióinak, sőt milliárdjainak szolgálhatna lakhelyül. A több mint 361 millió négyzetkilométer csupán a felülete, a felszíne a víznek. Pedig az emberek a víz alatt is több szinten helyezkedhetnének el. Sok milliárd ember zsúfoltság, tülekedés nélkül, kényelmesen elférne az óceánban.

Elhallgatott, majd kisvártatva emeltebb hangon folytatta:

– Hát még az ereje! Tudják-e, hogy az óceán 79 milliárd lóerőnek megfelelő mennyiségű napfényenergiát nyel el naponta? Ha nem adná át a hőenergia egy részét a szárazföldnek, s nem volnának egyéb hőveszteségek, az óceán vize rég felforrtna volna. Gyakorlatilag kimeríthetetlen energiatartalék. És hogyan használja fel a szárazföldi emberiség? Mondhatnám, sehogy.

És a tengeráramlatok mozgási energiája? Csupán a Golf-áramlás és a Floridai-áramlás 91 milliárd tonnányi vizet mozgat meg óránként. Ez körülbelül háromezerszer több, mint a legnagyobb folyók vízhozama! És hogyan használja fel a szárazföldi emberiség? Szinte sehogy.

És a hullámozgás meg az árapály energiája! Tudják-e, hogy az egy négyzetméter felületre csapódó hullám ereje 38 ezer kiloponddal egyenlő – ez 38 tonna négyzetméterenként –, s hogy a hullámlökés magassága a 43 métert is elérheti, miközben a hullám egymillió kilogramm súly – például sziklatörmelék – felemelésére képes. Az ár hullám magassága pedig a 16 métert is meghaladhatja; magasabb lehet, mint egy háromemeletes ház. És az emberiség hogyan használja fel ezeket az erőket? Mondhatnám, sehogy.

Szárazföldön az élőlények nem élhetnek egy bizonyos magasság fölött – s ez a felső határ elég alacsony –, s nem hatolhatnak le a földre egy bizonyos mélységen túl. Az óceánok vizében a sarkokból az Egyenlítőig, a vízfelszíntől csaknem tíz kilométeres mélységig mindenütt van élet.

És hogyan használjuk fel az óceánok temérdek kincsét? Halászaink csak a legfelső vízrétegből merik le a zsákmányt, a víz mélyét teljesen kihasználatlanul hagyják. Szivacsot gyűjtünk, korallt, gyöngyöt, algákat – ez minden.

El tudunk végezni bizonyos víz alatti munkákat: hídpilléreket és gátakat építünk, kiemeljük az elsüllyedt hajókat – ezzel aztán vége is a felsorolásnak. De ezt a munkát is csak nagy erőfeszítéssel, nagy kockázattal, gyakran csak emberáldozattal tudjuk végrehajtani. Szegény, szánalomra méltó földi ember, aki két perc alatt elpusztul a víz alatt! Ugyan miféle munkát végezhetne?

Más lenne a helyzet, ha az ember bűvárruha és oxigéntartályok nélkül szabadon mozoghatna, szabadon dolgozhatna a víz alatt.

És mennyi kincset fedezhetne fel! Lám, Icthiander is... De félek felébreszteni az emberi mohóság ördögét... Icthiander ritka fémekből és ásványokból hozott fel mintát a tenger fenekéről. Ne tessék nyugtalankodni, a minták egészen kicsinyek, de ki tudja, milyen gazdag lelőhelyek vannak odalent?

No és az elsüllyedt kincsek? Gondoljanak akár csak a *Luzitánia* óceánjáróra, amelyet 1916 tavaszán a németek süllyesztettek el Írország partjai közelében. A másfél ezer ott pusztult utas személyi értéktárgyain, ékszerein kívül százötvenmillió dollár értékű arany- és ezüsttárgyak és ötvenmillió dollárt érő rúdarany volt a *Luzitánián*.

A teremben meglepett és elragadtatott kiáltások hallatszottak.

– Ezenkívül volt a hajón két dobozka briliáns, Amszterdamba kellett volna eljuttatni. A kövek közt volt a világ egyik legszebb briliánsa, a Kalifa. Egymaga sokmillió érték. Természetesen Icthiander és a hozzá hasonlók nem

merészkedhetnek túlságosan mélyre. Ehhez olyanná kellene alkotni az embert (az ügyész méltatlankodva közbekiált), hogy el tudja viselni a nagy nyomást, éppúgy, mint a mélytengeri halak. Egyébként ezt sem találom lehetetlennek. Csak persze nem megy minden egyszerre.

– Úgy látom, ön mindenhatónak képzelem magát, isteni jogokat vindikál magának – vetette közbe az ügyész.

Salvador nem is figyelt a közbeszólásra, folytatta:

– Ha az ember lételemévé válna a víz, akkor az óceán megismerése és birtokbavétele gigászi léptekkel haladhatna előre. A tenger nem volna többé emberáldozatokat követelő, félelmetes őselem. Nem kellene többé vízbefültakat gyászolnunk.

A hallgatóságot szemmel láthatólag magával ragadta Salvador beszéde. Szinte látták az ember által meghódított vízi világot. Még az elnök sem állhatta meg kérdés nélkül:

– De hát akkor miért nem publikálta kísérleteinek eredményét?

– Nem volt nekem olyan sürgős, hogy a vádlottak padjára kerüljek – felelte Salvador mosolyogva –, meg azután tartottam tőle, hogy a mi társadalmi rendszerünk körülményei közt felfedezésem több kárt okozna, mint amennyi hasznot hajtana. Hiszen lám, Ictiander körül máris megindult a harc. Ki az, aki engem bosszúból a bíróság kezére juttatott? Zurita. Az, aki elrabolta tőlem Ictiandert. Tőle pedig minden valószínűség szerint elrabolták volna a generálisok és admirálisok, és arra kényszerítették volna a kételtű embert, hogy hadihajókat süllyesszen el. Nem. Nem tehettem közkinccsé Ictiandert és az „ichtiandereket” egy olyan országban, ahol a háborúskodás és a kapzsiság a legnemesebb, legnagyobb felfedezéseket is rosszra fordítja, s csak az emberi szenvedés növelésére használja. Azt gondoltam...

Salvador elhallgatott, aztán hirtelen hangot váltva folytatta:

– Egyébként erről inkább nem beszélek. Különbben végül tényleg örülnek nyilvánítanak. – Salvador mosolyogva fordult a szakértők felé. – Ebből a megtiszteltetésből pedig köszönöm, nem kérek. Akkor se, ha zseniális örülnek tartanak. Nem vagyok sem örült, sem mániákus. Vagy talán nem valósíthattam meg elképzeléseimet? Az urak saját szemükkel láthatták minden művemet. Ha ténykedésemet bűnösnek találják, ítéljenek a törvény teljes szigorával. Nem folyamodom enyhítésért.

A BÖRTÖNBEN

A bírósági szakértőknek nemcsak Ictiander testi felépítésére kellett figyelmet fordítaniuk, hanem szellemi képességeit is meg kellett vizsgálniuk.

– Milyen évet írunk? Milyen hónap van? Hányadika? A hétnek melyik napja?
– Ilyen és ehhez hasonló kérdéseket tettek fel.

Ictiander mindegyikre azt válaszolta:

– Nem tudom.

A leghétköznapibb kérdésekre sem tudott választ adni. De azért gyengeelméjűnek nem lehetett nevezni. Különleges életmódja és sajátos neveltetése következtében az ismereteiben valóban voltak hiányosságok. Mintha még nem nőtt volna ki a gyermekkorból. A szakértők tehát arra a következtetésre jutottak, hogy Ictiander „cselekvésképtelen”. Ez mentesítette őt a bírósági felelősségre vonás alól. A bíróság tehát elejtette az Ictiander elleni vádat, és gondnokság alá helyezte a fiút.

A gyámi kinevezésért ketten versengtek: Zurita és Baltasar.

Salvador jól sejtette, hogy Zurita bosszúból jelentette fel őt a bíróságon. De nemcsak a bosszú hajtotta. Más célja is volt: újra meg akarta szerezni Ictiandert. Ezért törekedett olyan nagyon, hogy ő lehessen a gyám. Még egy tucat értékes igazgyöngyöt sem sajnált feláldozni a bíróság és a gyámhatóság tagjainak megvesztegetésére. Már közel volt a célhoz.

Baltasar apaságára hivatkozva követelte, hogy ő tölthesse be a gyámi jogkört a fia felett. De nem volt szerencséje. Hiába volt Larra minden igyekezete, a szakértők kijelentették: egyetlen tanú állítása alapján nem tudják megállapítani, hogy Ictiander azonos-e Baltasar húsz évvel ezelőtt született gyermekével, minthogy az egyetlen tanú, Cristóbal – Baltasar testvére, s mint ilyen, nem teljesen megbízható.

Larra nem tudhatta, hogy a főügyész és a püspök keze van a dologban. Baltasarra, mint sértett félre, mint fiától megfosztott atyára szükség volt a per idején. De az már nem vágott a tisztelt bíróság és a magas egyház terveibe, hogy elismerjék Baltasar apaságát, és kiadják neki a fiát. Ők véglegesen meg akartak szabadulni Ictiandertől.

Cristóbalt, aki átköltözött az öccséhez, hamarosan nyugtalanítani kezdte Baltasar viselkedése. Órák hosszat ült némán maga elé meredve, nem evett, nem aludt, aztán egyszer csak olyan felindulás vett rajta erőt, hogy fel-alá rohanguált a boltban, s egyre azt kiáltozta: „Fiam! Fiacskám!” Ilyenkor egész több nyelvű szitokkészletét a spanyolokra zúdította.

Egy ilyen kitörés után váratlanul odaállt Cristóbal elé:

– Ide hallgass, testvér. Én most elmegyek a börtönbe. A legszebb gyöngyeimet odaadom az öröknek, hogy engedjenek be Ictianderhez. Beszélni akarok vele. Fel fog ismerni. Az nem lehet, hogy egy fiú ne ismerje meg az apját. Meg fog szólalni benne az én vérem.

Akárhogy próbálta lebeszélni az öccsét Cristóbal, semmi se használt. Baltasar szándéka rendíthetetlen volt.

Elindult hát. Sírva könyörgött az öröknek, lábuk elé vetette magát, s igazgyönggyel nyitotta ki a belső cellaajtóig vezető kapukat.

A szűk cellát alig világította meg a keskeny, ráccsal védett ablakon beszüremelő fény. Odabent fülledt és bűzös volt a levegő: a börtönőrök ritkán cserélték a vizet a tartályban, s nemigen zavarta őket, hogy a padlón ott rothad a hal, a furcsa fogoly tápláléka.

Az ablakkal szemközti falnál állt a vastartály.

Baltasar odalépett, a víz fekete tükrét bámulta, amely elrejtí előle a fiát.

– Ictiander! – szólította halkán. Majd újra hangosabban:

– Ictiander!

A víz felszíne megremegett, de a fiú nem jött elő.

Várt egy kicsit, azután remegő kezét bemártotta a langyos vízbe. A keze a fiú vállát érte.

Erre Ictiander kidugta a fejét, majd vállig kiemelkedett és megkérdezte:

– Ki az? Mit akar?

Baltasar letérdelt, feléje nyújtotta a karját, és egy szuszra válaszolta:

– Ictiander! Az apád jött el hozzád. Az igazi apád. Salvador nem a valódi apád. Salvador gonosz ember. Nyomorékká tett téged... Ictiander! Fiacskám, nézz rám! Hát nem ismered meg az édesapádat?

A fiú sűrű hajából sápadt arcára csorgott a víz, és lassan csepegett le az álláról. Szomorúan, kissé csodálkozva nézett az öreg indiánra.

– Nem ismerem magát!

– Ictiander! – kiáltotta Baltasar. – Nézz meg jól, nézz meg még egyszer! – És könnyezve, hevesen magához ölelte, csókokkal borította a fiú fejét.

Ictiander el akarta hárítani a nem várt gyengédséget, belecsobbant a vízbe. A felvert hullámok átcsaptak a tartály peremén, s a kőpadlóra loccsantak.

Baltasart egyszer csak kemény kéz ragadta galléron, felemelte a levegőbe, és a sarokba hajította. Az öreg a padlóra zuhant, és erősen beütötte a fejét a kőfalba.

Amikor kinyitotta a szemét, Zurita magaslott fölébe. Jobb keze öklöbe szorítva, baljában pedig diadalmasan lengetett valami papirost.

– Látod? Itt a végzés! Engem neveztek ki Ictiander gyámjává. Te meg kereshetsz magadnak vagyonos fiúcskát, ahol tetszik! Ezt én veszem magamhoz. Már holnap reggel. Megértetted?

Baltasar tompa, fenyegető hangon felnyögött.

De a következő szempillantásban talpra ugrott, vad kiáltással Zuritára vetette magát, és ledöntötte a lábáról.

Kiragadta a papírt ellensége kezéből, a szájába vette, s ütötte Pedrót, ahol csak érte. Kegyetlen dulakodás kezdődött.

A börtönőr, aki kulcsait csörgetve az ajtóban állt, a szigorú semlegesség szabályait érezte kötelezőnek magára nézve. Jó fizetséget kapott mindkét küzdő féltől, nem akarta hát zavarni őket. Csak akkor fogta el a nyugtalanság, amikor Zurita fojtogatni kezdte az öreget.

– Ugyan már, meg ne fojtsa!

De a felbőszült Zurita ügyet se vetett a figyelmeztetésre, s Baltasar sorsa ugyancsak rosszra fordulhatott volna, ha közbe nem lép egy újonnan jött vendég.

– Ó, be szép! Az új gyám főpróbát tart, hogyan gyakorolja ezután gyámi jogait! – csattant fel Salvador hangja. – Mit bámul? Vagy nem tudja, mi a kötelessége? – rivallt rá az örrre olyan hangon, mintha ő volna a börtönigazgató.

Ez aztán hatott. Az ör nekilátott, hogy szétválassza a verekedőket.

A zajra beszaladt még két fegyőr, s nagy ügyel-bajjal szétráncigálták a küzdő feleket.

Zurita joggal tartotta magát győztesnek az Ictianderért vívott harcban. De a vesztes, Salvador mégis erősebbnek bizonyult ellenfeleinél. Még itt, a börtöncellában is. Fogolyként is ő irányította az eseményeket és az emberek sorsát.

– Vigyék ki a cellából a rendbontókat! – adta ki a parancsot az öröknek. – Kettesben akarok maradni Ictianderrel.

És az örök engedelmeskedtek. Hiába minden tiltakozás és szitkozódás, Zuritát és Baltasart kivezették a cellából. Az ajtó becsapódott.

Amikor a folyosó elnyelte a távolodó hangokat, Salvador a vaskádhoz lépett.

– Szállj ki a vízből, Ictiander, és gyere a cella közepére. Szeretnék megvizsgálni.

A fiú engedelmeskedett.

– Jól van. Gyere közelebb a fényhez. Sóhajts. Mélyebben. Még! Most tartsd vissza a levegőt. Így...

Végigkopogtatta a fiú mellkasát, és hallotta, milyen szaggatottan lélegzik.

– Fulladsz?

– Igen, apám.

– Te magad tehetsz róla. Nem lett volna szabad olyan sokáig a levegőn maradnod.

Ictiander lehajtotta a fejét, és elgondolkodott. Azután felemelte pillantását, s egyenesen Salvador szemébe nézve megkérdezte:

– De mondd, apám, miért nem szabad? Miért szabad mindenki másnak, csak nekem nem?

Az Ictiander tekintetéből sugárzó rejtett szemrehányást Salvador sokkal nehezebben viselte el, mint a hivatalos felelősségre vonást. De azért elviselte.

– Azért, mert neked olyan képesség van a birtokodban, ami egyetlen más embernek sincs: víz alatt is élhatsz... Ha választás elé állítanának: olyan lehetsz, mint a többi ember, de akkor csak szárazföldön élhatsz, vagy pedig csak a vízben, melyiket választanád?

– Nem tudom – felelte a fiú töprengve.

Egyformán kedves volt számára a vízi világ és a föld, Gutiérrez. De Gutiérrezt örökre elveszítette...

– Most, azt hiszem, inkább az óceánt választanám – mondta.

– Már választottál, Ictiander, akkor, amikor engedetlenségeddel megbontottad szervezeted egyensúlyát. Most már csak a vízben élhatsz, nincs más választásod.

– De nem ebben az iszonyú piszkos vízben, apám. Ebben meghalok. Szeretnék kijutni az óceánba!

Salvador visszafojtott egy sóhajást.

– Mindent megteszek, hogy kiszabadítsalak a börtönből. Tarts ki addig, fiam! – Bátorítóan vállon veregette Ictiandert, és átment a saját cellájába.

Letelepedett egy zsámolyra keskeny asztalkája mellé, és gondolataiba mélyedt.

Mint minden sebész, ő is jól tudta, mi a kudarc. Nem egy emberélet szakadt meg a kése alatt, talán az ő hibájából, amíg tökéletesítette tudását. De ezen nem szokott tépelődni. Néhány tucat meghalt, hogy ezrek megmeneküljenek. Ez a számítás teljesen megnyugtatta.

De Ichtlander sorsáért felelősnek érezte magát. Ichtlander volt a büszkesége. Szerette, ahogy legsikerültebb művét szereti az alkotó. S ami sokkal több ennél, megszerette úgy is, ahogy csak a gyermekét szereti az ember. Most pedig nyugtalankodott és aggódott Ichtlander betegsége és további sorsa miatt.

Kopogtak a cellaajtón.

– Tessék!

– Nem zavarom, professzor úr? – kérdezte halkán a börtönfelügyelő.

– Egyáltalán nem zavar – felelte a doktor, és felemelkedett ültéből. – Hogy érzi magát a felesége?

– Hála önnek, nagyszerűen. Elküldtem a gyerekekkel együtt az anyósomékhöz, az Andokba. Hadd legyenek minél messzebb innen...

– Igen, a hegyi levegő biztosan jól fog tenni – felelte Salvador.

A börtönfelügyelő az ajtó felé pislogott, aztán odalépett Salvadorhoz, és halkán így szólt hozzá:

– Professzor úr! Amíg élek, adósa leszek önnek a feleségem életéért. Nem tudja elképzelni, mennyire szeretem őt...

– Ne hálálkodjék, kötelességem volt segíteni.

– Szeretnék törleszteni az adósságból. És nemcsak ezért. Én nem vagyok iskolázott ember, de újságot olvasok, tudom, kicsoda Salvador professzor. Nem szabad megengedni, hogy egy ilyen embert börtönbe zárjanak, közönséges csavargók, rablók közé.

– Tudós barátainknak talán sikerül elérniük – mondta a doktor keserű mosollyal –, hogy szanatóriumban helyezzenek el mint elmebeteget.

– A börtönszanatórium is csak börtön – vetette ellen a felügyelő. – Vagy annál is rosszabb. Rablók helyett örültek veszik majd körül. De ennek nem szabad megtörténnie!

Suttogóra fogta a hangját.

– Én már mindent elterveztem. Nem véletlenül küldtem a családomat a hegyekbe. Megszervezem az ön szökését, aztán magam is utánuk megyek. A szükség hajtott ide, de gyűlölöm ezt a munkát. Engem nem fognak megtalálni, ön pedig... ön pedig hagyja itt ezt az átkozott országot, ahol minden dologban a papok és kereskedők döntenek. És még valami – folytatta rövid habozás után. – Amit most mondok, szolgálati titok, államtitok...

– Nem kell elmondania – szakította félbe Salvador.

– Nem kell... de nem bírom... nem vagyok rá képes, hogy teljesítsem a szörnyű parancsot, amit kaptam. Egész életemben kínozna a lelkiismeret. Ha elárulom a titkot, könnyíték a lelkiismeretemen. Ön olyan sokat tett értem, ezek

meg... Semmivel sem tartozom a feletteseimnek, mégis ilyen bűnbetaszítónak.

– Bűnbe?

– Igen. Megtudtam, hogy Ictiandert nem adják ki se Baltasarnak, se a gyámjának, Zuritának, pedig annak már papírja is van róla. De ő se kapja meg, hiába kent meg annyi tenyeret, mivelhogy... mivelhogy Ictiandert meg akarják ölni.

Salvador összereződött.

– Szóval így vagyunk. Folytassa csak!

– Igen, elhatározták, hogy meg kell ölni. Leginkább a püspök sürgeti a gyilkosságot, pedig ki se ejtette a száján ezt a szót. Nekem adták a mérget, azt hiszem, ciánkáli. Ma éjjel kell belekevernem Ictiander vizébe. A börtönorvost lepénzelték. Azt fogja megállapítani, hogy a halál oka az ön által végzett műtét, amely a fiút kételtűvé változtatta. Ha nem teljesítem a parancsot, kegyetlenül elbánnak velem. Pedig hát családom van... Aztán majd suttyomban engem is eltesznek láb alól, senki se fogja megtudni. Sajnos a kezükben vagyok. Van egy régi bűnöm... nem nagy bűn... belekeveredtem valamibe... Mindenképpen meg akarok szökni. Már elő is készítettem mindent. De nem akarom, nem tudom megölni Ictiandert. Mindkettőjüket ilyen rövid idő alatt nagyon nehéz, csaknem lehetetlen volna megmenteni. De önt egyedül igen. Jól megfontoltam mindent. Nagyon sajnálom Ictiandert, de az ön életére nagyobb szükség van. Ön még alkothat másik Ictiandert, de másik Salvador professzort nem alkothat senki a világon.

Salvador odalépett a felügyelőhöz, és megszorította a kezét.

– Nagyon köszönöm, de a magam számára nem fogadhatom el az áldozatot. Önt elfoghatják és elítélik.

– Szó sincs áldozatról. Mindent végiggondoltam.

– Várjon csak. A magam számára nem fogadhatom el. De ha megmenti Ictiandert, többet tesz értem, mint ha engem szabadítana ki. Én erős és egészséges vagyok, mindenütt vannak barátaim, akik hozzásegítenek a szabaduláshoz. De Ictiandernek sürgősen szüksége volna a szabadságra.

– Kívánsága parancs – mondta a felügyelő.

Amikor Salvador újra egyedül maradt a cellában, elégedetten mosolygott.

„Jobb is így – gondolta magában. – Így legalább egyikük se kapja meg Erisz almáját, vége lesz a vizálynak.” Az asztalhoz lépett, valamit felírt egy papírra, aztán kikopogott az öröknek.

– Hívják ide a börtönfelügyelőt!

Amikor a felügyelő megjelent, Salvador így szólt hozzá:

– Még egy kérésem volna. Meg tudná-e szervezni, hogy még egyszer utoljára találkozhatnék Ictianderrel?

– Mi sem egyszerűbb ennél. A főnökségből nincs itt senki, az egész börtön a rendelkezésünkre áll.

– Kitűnő. És még egy utolsó kérés.

- Szívesen állok szolgálatára.
- Ha Ictiandert kiszabadítja, nagyon sokat tesz értem.
- És ön, professzor úr, ön mennyit tett értem?

– Tekintsük úgy, hogy elszámoltunk – szakította félbe a doktor. – De én segíteni szeretnék a családján, és meg is tehetem. Itt ez az írás. Nincs más rajta, csak egy cím meg egy S betű. A nevem kezdőbetűje. Keresse meg ezt a címet. Az illető megbízható ember. Ha átmenetileg rejtekhelyre volna szüksége, vagy fogytán lenne a pénze...

– De hát...

– Semmi de. Vezessen gyorsan Ictianderhez.

Ictiander meglepődött, amikor Salvador belépett a cellájába. Sohasem látta még ilyen szomorúnak és ilyen gyengédnek.

– Fiam – mondta Salvador. – El kell válnunk egymástól, hamarabb, mint gondoltam, és lehet, hogy hosszú időre. Aggódtam a sorsod miatt. Ezer veszély leselkedik rád... Ha itt maradsz, nincs biztonságban az életed, s a legjobb esetben is fogoly maradsz. Zurita foglya, vagy egy hozzá hasonló vadállaté.

– És te, apám?

– Engem persze el fognak ítélni egy évre vagy kettőre, esetleg még többre, de szeretném, ha te biztonságos helyen lennél, amíg én börtönben ülök. Lehetőleg minél messzebb innen. Van ilyen hely, csak nagyon hosszú az út odáig. Dél-Amerika túlsó partjaitól nyugatra, a Csendes-óceánban van egy kis sziget. A Tuamotu-szigetek egyik tagja. Nem lesz könnyű utazás, de az út minden veszélye semmi ahhoz képest, ami itthon, a La Plata öbölben fenyeget. Könnyebb eljutni a messzi szigetekig, mint kikerülni az ellenség hálóját és csapdáit.

Ictiander figyelmesen hallgatta.

– Milyen útvonalat is ajánljak neked? – folytatta a professzor. – Két úton is elindulhatsz nyugat felé: vagy északról, vagy délről kell megkerülnöd Dél-Amerikát. Mindkét útnak vannak előnyei és hátrányai. Az északi út valamivel hosszabb. Ezenkívül ha ezt az utat választod, a Panama-csatornán kell átjutnod az Atlanti-óceánból a Csendes-óceánba. A csatorna pedig veszélyes: elfoghatnak, különösen a zsilipeknél, vagy elég a legkisebb óvatlanság, és agyonnyomhat egy hajó. A csatorna nem valami széles, és elég sekély: a legnagyobb szélessége kilencvenegy méter, a mélysége tizenkét és fél méter. A modern, mély építésű hajók majdnem súrolják a medrét. Előnye viszont ennek az útvonalnak, hogy végig meleg vízben kellene haladnod. Azonkívül a Panama-csatornától három nagy tengeri út ágazik el. Kettő Új-Zélandra vezet, egy a Fidzsi-szigetek felé és onnan tovább. Ha rátérsz a középső útra, és a hajók nyomába szegődsz, vagy fel is kapaszkodsz egyikre-másikra, kényelmesen elérsz csaknem a célig. Végző soron mind a két Új-Zélandra vezető hajóút áthalad a Tuamotu-szigetek zónáján. Már csak egy kis távolságot kellene megtenned észak felé.

A dél felé vivő út rövidebb ugyan, de hideg vízben kell úsznod, a jéghegyek határvidékén. Különösen Dél-Amerika legdélibb pontján, a Tűzföld, a Hoorn-fok vidékén nagy a jéghegyveszély. A Magellán-szoros viszont nagyon viharos. Számodra persze nem olyan veszélyes a vihar, mint a hajók számára, de nem is veszélytelen. Sok vitorlás lelte ott pusztulását. Keleten széles, nyugaton szűk és sziklás, zátonyos az átjáró. A nagy erejű nyugati szél mindig kelet felé, azaz veled szemközt hajtja a vizet. Az örvények még a víz alatt is összetörheted magad.

Úgyhogy azt tanácsolom, inkább tartson tovább az út, de került meg a Hoorn-fokot, ne menj be a Magellán-szorosba. Az óceán vize fokozatosan egyre hidegebbé válik, remélem, hogy alkalmazkodni tudsz hozzá, és nem betegszel meg. Élelmiszerről nem kell gondoskodnunk, az mindig kéznél van, akárcsak a víz. Kicsi korod óta megszoktad, hogy tengervizet iszol, és sosem lett tőle semmi bajod.

A Hoorn-foktól kiindulva nehezebb megtalálni a Tuamotu-szigeteket, mint a Panama-csatornától, mert nem vezet oda nagy forgalmú hajóút. De megadom a pontos hosszúsági és szélességi koordinátákat, s meg tudod határozni a helyet a műszer segítségével, amelyet neked készítettem. A műszer viszont elég nehéz, és akadályozni fog a mozgásban.

Ichtiander közbeszólt:

– Magammal viszem Leadert. Majd ő viszi a terhet. Hogy is válhatnék meg tőle? Már bizonyára így is nagyon hiányzom neki.

– Ki tudja, melyikötöknek hiányzik jobban a másik – mosolyodott el Salvador.
– Szóval magaddal viszed. Így még jobb. Amikor eljutottál a Tuamotu-szigetekig, már csak egy magányos kis korallszigetet kell megtalálnod. Különös ismertetőjegye: magas oszlop van rajta, tetején egy nagy hal a szélkakas. Nem nehéz megjegyezni. Lehet, hogy eltelik egy hónap, amíg megtalálsz, lehet, hogy kettő-három. De nem baj, arrafelé kellemes meleg a víz, és osztriga is van bőven.

Ichtiander megtanulta, hogy türelmesen végighallgassa más beszédét, ne szóljon közbe, de most nem állhatta meg:

– És mit találok azon a szigeten?

– Barátokat találsz. Hűséges barátokat, gondoskodást és gyengédséget. Régi jó barátom él ott, Armand Villebois, a híres francia oceanográfus. Sok évvel ezelőtt Európában ismerkedtem meg és barátkoztam össze vele. Armand Villebois érdekes ember, de most nincs idő, hogy meséljek róla. Remélem, hogy meg fogsz ismerkedni vele, és maga meséli el neked, mi vitte a magányos csendes-óceáni korallszigetre. De nem egyedül él ott, vele van a felesége, kedves, jószívű asszony, meg a két gyermeke – egy lány és egy fiú. A lány, aki már ott született, talán tizenhét éves lehet, a fiú huszonöt.

Jól ismernek téged a leveleimből, és biztos vagyok benne, hogy családtagként fogadnak... – Salvador hangja megbicsaklott. – Természetesen az időd nagy részét vízben kell töltened. De naponta néhány órára egy kis baráti beszélgetésre

kimehetsz majd hozzájuk. Lehetséges, hogy az egészséged is visszanyered, és akkor megint ugyanannyi ideig lehetsz a levegőn, mint a vízben.

Armand Villebois apád helyett apád lesz. Te pedig pótolhatatlan segítőtársa leszel a tudományos munkában. Már amit mostanáig tudsz a tengerről és lakóiról, az is elég volna egy tucat tudós professzornak. – Salvador elnevette magát. – Azok a kótyagos törvényszéki szakértők csupa sablonos kérdéseket tettek fel neked, olyanokat, hogy hányadika van meg milyen nap. Persze hogy nem tudtál rá válaszolni, hiszen számodra ezeknek a dolgoknak nincs semmi jelentőségük. De ha a tengeráramlásokról kérdeztek volna például, vagy a vízhőmérsékletről, vagy arról, hogy mekkora a tengervíz sótartalma a La Plata öbölben és környékén, válaszaidból egy egész tudományos könyvet állíthattak volna össze. És mennyivel több tudásról adhatsz majd számot, ha víz alatti kirándulásaidat olyan kitűnő tudós fogja irányítani, mint Armand Villebois! Bizonyos vagyok benne, hogy kettőtök együttműködéséből olyan mű születik, amely új korszakot nyit az oceanográfia tudományában, és világszerte nagy visszhangot vált majd ki. A neved ott fog állni az övé mellett; ismerem őt, ez lesz a kívánsága. A tudományt fogod szolgálni, s általa az egész emberiséget.

Még egy tanács. Amint kijutsz a tengerbe – és ez már ma éjszaka megtörténhet –, azonnal siess haza a víz alatti alagúton át, senki más nem lesz otthon, csak a hűségese Jim, vedd magadhoz a navigációs műszereket, a kést meg amire szükséged van, keresd meg Leadert, és indulj útnak azonnal, még napkelte előtt.

A fiú némán bólintott.

– Isten veled, Ichtlander! Vagy inkább a viszontlátásra!

Salvador életében először átölelte, megcsókolta a fiút. Aztán elmosolyodott, bátorítón megveregette a vállát, és gyors léptekkel távozott Ichtlander cellájából.

A SZÖKÉS

Olsen éppen hazaérkezett a munkából, és ebédhez készült, amikor kopogtak az ajtón.

– Ki az? – szólt ki bosszankodva, hogy zavarják.

Kinyílt az ajtó, és Gutiérrez lépett be a szobába.

– Gutiérrez! Te vagy az? Honnan jössz? – kiáltott fel Olsen örömteli meglepetéssel, és felkelt az asztal mellől.

– Olsen, bocsáss meg, hogy zavarlak – mondta Gutiérrez, és az ajtónak támaszkodva folytatta:

– Nem bírom ki tovább a férjemmel meg az anyjával. Zurita... kezdet mert emelni rám. Eljöttem tőle. Véglegesen eljöttem, Olsen.

A hír olyan váratlanul érte Olsent, hogy alig találta meg a hangját.

– Ez aztán az újság! – kiáltotta aztán élénken. – Ül már le! Alig állsz a lábodon. De hát mi történt? Nemrég azt mondta, hogy amit Isten egyesített,

ember azt fel nem bonthatja. Elhagyod a férjed? Helyes. Örülök. Visszamentél az apádhoz?

– Apám semmiről sem tud. Zurita nála rögtön megtalálna és hazavinne. Egy barátnőmnél fogok lakni.

– És mit teszel ezután?

– Belépnék a gyárba. Azért is jöttem, hogy megkérjelek, szerezz nekem valami munkát. Bármit elvállalok.

Olsen gondterhelten csóválta a fejét.

– Most ez elég reménytelen dolog. De azért persze megpróbálom. – Aztán megkérdezte: – És mit szól hozzá a férjed?

– Tudni sem akarok róla többé!

– De ő bizonyára tudni akarja, hová tűnt a felesége. És ha tudni akarja, meg is fogja tudni. Ne felejtsd el, hogy Argentínában vagyunk. Zurita kinyomozza, hol vagy, aztán pedig, hiszen ismered őt, egy perc nyugtod se lesz tőle. Ráadásul a törvény és a közvélemény is az ő pártján áll.

Gutiérrez elgondolkodott, aztán határozott hangon kijelentette:

– Hát akkor nincs más hátra, elutazom Kanadába vagy Alaszkába...

– Vagy Grönlandba, vagy az Északi-sarkra! – nevetett Olsen. Aztán komoly hangon hozzátette: – Ezt még megbeszéljük. Argentínában semmi esetre sem maradhatsz. Magam is régóta készülök rá, hogy itthagynom ezt az országot. Milyen kár, hogy akkor nem sikerült megszöknünk. Most pénzünk sincs, és a hajójegy is odalett. Mert gondolom, neked most éppúgy nincs pénzed rá, mint nekem, hogy átkeljünk az óceánon. De nem is kell egyenesen Európába mennünk. Ha sikerül átjutnunk – átjutnunk, mondom, mert nem hagylak magadra, amíg biztonságban nem leszel –, szóval ha sikerül átjutnunk a szomszédos Paraguayba, vagy még inkább Brazíliába, ott Zurita nehezebben akad a nyomodra, és lesz egy kis időnk rá, hogy felkészüljünk az útra. Csak azután mennénk át az Államokba vagy Európába... Tudod-e, hogy Ictiander börtönben van Salvador doktorral együtt?

– Ictiander? Előkerült tehát? És miért van börtönben? Találkozhatnék vele? – Gutiérrez heves kérdésözönnel árasztotta el Olsent.

– Igen, börtönben van, s félő, hogy Zurita újra megkaparintja. Ostoba egy per! És milyen képtelen vádakot emeltek ellenük!

– Ez borzasztó! És nem lehet megmenteni?

– Próbáltam, de nem sikerült. Most váratlan segítségünk akadt: a börtönfelügyelő. Ma éjjel kell kiszabadítanunk Ictiandert. Épp most kaptam két szűkszavú utasítást, az egyiket Salvadortól, a másikat a felügyelőtől.

– Látni akarom Ictiandert! – tört ki Gutiérrez. – Veled mehetek?

Olsen elgondolkodott.

– Azt hiszem, jobb lesz, ha nem jössz. Neked is, neki is.

– De miért?

– Mert Ictiander beteg. Mint ember, beteg. De mint hal, ép és egészséges.

– Nem értem.

– Nem tud többé tüdővel lélegezni. Mi lesz, ha megint meglát téged? Találkozni akar majd veled, s a levegő, a szárazföld megöli.

Gutiérrez lehajtotta a fejét.

– Azt hiszem, igazad van – mondta töprengve.

– Közte és a többi ember között áthághatatlan akadály van: az óceán. Ictiander sorsa eldőlt. Ezután a víz lesz az egyetlen hazája.

– De hogy fog ott élni? Egyedül a végtelen vizekben, az egyetlen ember a tenger őslakói közt?

– Ő boldog volt abban a víz alatti világban, egészen addig, amíg...

Gutiérrez elpirult.

– Most persze már nem lesz olyan boldog, mint azelőtt...

– Hagyd abba, Olsen – mondta bánatosan a lány.

– De az idő sok mindenre orvosság. Lehet, hogy még visszaszerezheti elveszett nyugalma. Ott fog élni a halak és más tengerlakók között, és ha időnek előtte fel nem falja egy cápa, boldogan élhet, amíg meg nem hal.

Sűrűsödött a homály, a szobában már csaknem teljes volt a sötétség.

– Mennem kell – mondta Olsen, és indulni készült.

Gutiérrez is felállt.

– De legalább messziről láthatom?

– Hogyne, ha jól elrejtőzöl, úgy, hogy ő ne lásson téged.

– Megígérem.

Koromsötét volt, amikor Olsen vízhordónak öltözve befordult a börtön udvarára.

Az őr megállította:

– Hová mész?

– Tengervizet viszek az ördögnek – felelte Olsen. Így tanította a börtönfelügyelő.

Minden őrszem tudta, hogy a börtönben van egy furcsa fogoly, a tengeri ördög, aki egy tengervízzel töltött tartályban kuporog. Az édesvizet ugyanis nem bírja el a szervezete. A vizet időről időre cserélni kell. A friss tengervizet egy parasztszekéren, nagy hordóban hozzák.

Olsen odahajtott az épület elé, befordult a sarkon, amerre a konyha meg a személyzeti bejáró volt. A felügyelő már mindent előkészített. A folyosón és a kijáratnál strázsáló őroket valamilyen ürüggyel elküldte, Ictiander akadálytalanul kisétálhatott.

– Ugorj be gyorsan a hordóba! – mondta neki a felügyelő.

Ictiander nem kérte magát sokáig.

– Gyerünk!

Olsen a lovak közé csapott, kifordult a börtönudvarról, és minden sietség nélkül végighajtott az Avenida Alevaron, azután elhaladt a teherpályaudvar mellett.

Egy nő árnyéka követte.

Sötét éjszaka volt már, mire Olsen kiért a városból. Az út itt a tengerparton vezetett. Erősödött a szél. Hullámok görögtek a part felé, és nagy robajjal csapódtak a szikláknak.

Olsen körülnézett. Egy lélek se járt az úton Csak nagy messze tűnt fel egy száguldó autó fényszórója. „Hadd menjen el az is!”

A kocsí süvítve húzott el mellette, a reflektorfény egy pillanatra elvakította Olsent.

– Most! – Olsen megfordult, és intett Gutiérreznek, hogy rejtőzzön el a kövek közt. Aztán megzörgette a hordót.

– Megérkeztünk, kijöhetsz!

Ichtiander kidugta fejét a hordóból, körülnézett, aztán kimászott, és leugrott a szekérről.

– Köszönöm, Olsen! – mondta, és vizes kezével keményen megszorította megmentője kezét.

A fiú szaporán lélegzett, mint akit légszomj kínozt.

– Ne köszönj semmit... Indulj, és légy óvatos. Ne ússzál közel a parthoz. Kerüld az embereket, nehogy megint fogságba kerülj.

Olsen sem tudta, milyen utasítást kapott Ichtiander a doktortól.

– Úgy teszek – mondta a fiú levegő után kapkodva. – Elmegyek messze-messze, a csendes korallszigetek közé, ahol egyetlen hajó se jár. Köszönök mindent, Olsen! – És a tenger felé rohant.

A hullámok küszöbéről kiáltotta vissza:

– Olsen! Ha valaha látja Gutiérrezt, adja át neki üdvözlőmetem, és mondja meg, hogy amíg élek, emlékezni fogok rá! – És a habok közé vetette magát.

– Ég veled, Ichtiander! – felelte csöndesen a lány a parti sziklák mögül.

A szél viharossá erősödött, a tenger tombolt, a homok szinte sistergett, a hullámverés megdörgette a parti sziklákat.

– Menjünk – mondta gyengéden Olsen, és kézen fogta Gutiérrezt. A lány még egyszer visszanezett a tengerre, azután Olsenba kapaszkodva elindult a város felé.

Salvador letöltötte a büntetését, visszatért a birtokára, és újra belemélyedt tudományos munkájába. Távoli utazásra készült.

Cristóbal továbbra is megmaradt a doktor szolgálatában.

Zurita új hajót vásárolt, és a Kaliforniai-öbölben próbált szerencsét. Ha Amerika leggazdagabb embere nem is lett belőle, azért nem panaszkodhat a sorsára.

Gutiérrez elvált a férjétől, és feleségül ment Olsenhez. New Yorkba költöztek át, és egy konzervgyárban kaptak munkát.

A La Plata öbölben azóta nem látták a tengeri ördögöt. Talán el is felejtették már.

Csak néha, amikor fülledt nyári éjszakákon ismeretlen hang töri meg a csendet, akkor mondják az öreg halászok a fiataloknak:

– Így tülkölt a kagylójába a tengeri ördög... – És elmesélik a róla szóló legendákat.

Csak egy ember van Buenos Airesben, aki nem felejtí Ichtíandert.

A városban minden gyerkőc ismeri a félnótás, vén indiánt.

– Itt jön a tengeri ördög apja! – mutogatnak rá.

Az indián ügyet se vet a csúfolódókra. Valahányszor azonban egy spanyol kerül az útjába, mindig elfordítja a fejét, kiköp utána, és érthetetlen átkokat mormol.

De a rendőrség nem bántja az öreg Baltasart. Csendes őrült, ártalmatlan.

Csak akkor fogja el szokatlan nyugtalanság, ha viharos a tenger.

Ilyenkor kimegy a parti sziklákhöz, nem törődik vele, hogy a hullámok sós vizet zúdítanak a nyakába, s amíg csak el nem ül a vihar, szakadatlanul ezt kiáltozza:

– Ichtíander! Ichtíander, fiacskám!

De a tenger nem adja ki a titkát.

**Megjelent a Móra Kiadó (Budapest)
és a Kárpáti Kiadó (Uzsgorod, Ukrán SZSZK)
közös gondozásában**

**Александр Романивич Беляев
ЧЕЛОВЕК-АМФИБИЯ
Роман**

(на венгерском языке)

Серия «Дельфин»

Перевод Анна Балашша

Художник Шандор Бенкэ

Отвественный редактор

Золтан Майтэни

**Совместное издание издательство им. Моря Ференца
(Будапешт, ВНР) и «Карпати» (Ужгород, УССР)**

ак. 1508. Бумага № 2. Формат 6×84 1/16. Печ. л. 13.

Усл-печ. л. 12,09. Изд. л. 10,54.

Тираж 70 000. Цена 95 коп.

Отпечатано с матриц типографии им. Кошута (Будапешт, ВНР)

Киевской книжной фабрикой республиканского объединения

«Поліграфкнига» Госкомиздата УССР, ул. Воровского, 24.

**Обложка изготовлена на Головном предприятии республиканского
производственного объединения «Поліграфкнига», г. Киев, ул.**

Добженко, 3.

A kiadásért felel a Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó igazgatója

Felelős szerkesztő: Majtényi Zoltán

A szöveghűséget ellenőrizte: Kovács László

Műszaki vezető: Gonda Pál × Képszerkesztő: Szecskó Tamás

Műszaki szerkesztő: Sz. Huschit Katalin

69 800 példány, 13 (A/5) ív, MSZ 5601–59

Szedés: Kossuth Nyomda, Budapest

Felelős vezető: Monori István vezérigazgató

IF 2567 – e – 7779